

Fylkesmannen i Telemark

Årsrapport 2018

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	5
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	5
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	6
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	6
1.4 Andre forhold	6
Sted, dato og fylkesmannens signatur	6
2 Introduksjon til embetets hovedtall	7
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	7
2.2 Organisasjon og ledelse	7
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	8
2.4 Andre forhold	11
3 Årets aktiviteter og resultater	12
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	12
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	13
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	15
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	16
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	16
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	17
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	19
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	19
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	20
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	21
3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	23
3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid	26
3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	26
3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	28
3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	29
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	30
3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen	31
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket	31
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	32
3.1.1.15 Andre oppdrag	33
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	33
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	33
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	33
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	34

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen	35
3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling	35
3.1.2.6 Andre oppdrag	35
3.1.3 Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	35
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	35
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	40
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	43
3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	46
3.1.3.5 Vergeholder skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	48
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	48
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	48
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	49
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	49
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	49
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	49
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	49
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	49
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	50
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	50
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	50
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	50
3.2.9 Landbruksdepartementet	50
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	50
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	79
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	80
3.6 Andre forhold	80
4 Styring og kontroll i embetet	81
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	81
4.1.1 Embetets risikostyring	81
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	81
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	81
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	82
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	82
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	82
4.3 Andre forhold	82
5 Vurdering av framtidssutsikter	83
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	83

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	83
5.3 Andre forhold	83
6 Årsregnskap	84

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Hovedutfordringen for embetet i 2018 har vært å fullføre fusjonen med Vestfold, forberede overgangen til FMFA samtidig med å opprettholde full daglig drift innenfor alle tjenesteområder.

Dette har vært en svært krevende utfordring som har stilt store krav til de ansatte, til tillitsvalgte og til ledergruppa som både skulle drifte egne avdelinger samtidig med at en ny struktur skulle bygges opp og forventes å være i full drift fra årsskiftet av.

Jeg er derfor glad for å kunne rapportere at jobben er gjort, prosjektplanen for fusjonen er gjennomført uten forsinkelser, overgangen til FMFA er fullført, budsjettet er holdt og embetsoppdraget er gjennomført med få avvik. Disse er omtalt innenfor hvert fagområde.

Her vil jeg nevne noen få områder som peker seg ut:

Embetet har lenge hatt en stabil bemanning, men i 2018 økte turnover fra 1,8% til 5,8 % tilsvarende 16 ansatte som skulle erstattes og læres opp. Vi har relevant kompetanse på alle kjerneområder, men nyrekrutteringen har vært krevende. Det har imidlertid vært god søkning til alle ledige stillinger.

Sykefraværet har vært på 4,7 %. Vi har lavt korttidsfravær og ikke rapportert fravær med arbeidsrelatert begrunnelse.

Effektivisering av driften er søkt gjennomført gjennom å lage nye og enklere rutiner og beskrivelser av arbeidsflyt, redusert bemanning, kompetanseheving og ved å tilrettelegge for mer fleksible arbeidsmåter. Det er og en forventning om at gjennomføringen av FMFA på sikt vil bidra til en ytterligere effektivisering av organisasjonen sammen med en overgang til nye kontorlokaler som er mer tilpasset våre behov.

I 2018 ble kompetanseheving på områdene IKT, fjernarbeid og mer fleksible arbeidsformer prioritert. Det er også bruk en del tid på å forberede ansatte på å måtte tilpasse seg til å arbeide i kontorlandskap og arbeidsstasjoner fremfor store cellekontorer som i dag.

Vi har et godt og tett samarbeid med våre tillitsvalgte. Gjennom hovedavtalen og en egen omstillingsavtale for fusjonen, har de vært sterkt medvirkende til å finne gode og omforente løsninger på de utfordringer vi har hatt.

Vi har god løpende økonomistyring, men økonomien oppleves som stram.. I 2018 avsluttet vi regnskapet med et overskudd på kr. 1,757 mill som vil bli søkt overført til det nye embetet.

På området Samfunnssikkerhet og beredskap, har det vært helt avgjørende for aktivitetsnivået vårt at vi har hatt ett ekstra årsverk finansiert med de særskilte midlene for styrking av det kommunerettede beredskapsarbeidet i embetene. Vi har spesielt kunnet jobbe aktivt med alle plansaker og klimatilpassning, samt at vi har kunnet finansiere beredskapssamling for kommunene og en rekke fagdager, samt aktiv tilstedeværelse ute i kommunene, blant annet på møter i de kommunale beredskapsrådene, gjennom øvingsbistand og COM-opplæring og så videre.

Som tidligere år så har det vært en del naturbaserte hendelser å håndtere regionalt. Det har vært noen mindre flom- og uværshendelser, men det som virkelig preget 2018 var skogbrannene, der fylket var et av de hardest rammede. Vi utøvde en ganske balansert samordningsrolle der vi gjennomførte noe møteaktivitet (telefonkonferanser) med fylkesberedskapsråd, skognæring og kommuner, men først og fremst understøttet en forsterket stab rundt 110-miljøet i Skien som håndterte/koordinerte innsatsene. I tillegg bidro vi med noe direkte oppfølging opp mot de hardest rammede kommunene. Vi utøvde en mer aktiv rolle, med møter og annen aktivitet, i oppkjøringen mot sommeren og i evalueringsarbeidet i etterkant.

En annen konsekvens av tørkesommeren var betydelig avlingssvikt innenfor landbruket, noe som også rammet matproduksjonen i Telemark. På tross av dette er næringen preget av betydelig vekst i investeringsvilje og effektivisering i jordbruket, økt avvikning og aktivitet i skogbruket og en betydelig reduksjon i omdisponering av matjord.

Vergemålsforvaltningen har hatt fokus på effektivisering. Særlig har bruken av Altinn både for innsending av regnskap og rapporter gitt svært gode resultater.

Innenfor utdanning og oppvekst har fortsatt opplæring av skoleeiere om ansvaret for skolemiljøet blitt prioritert. Det har også vært mye kontakt med andre fylker for å utveksle erfaringer, samordne rutiner og identifisere beste praksis på et nytt fagfelt som ennå ikke helt har funnet sin form.

Innenfor helsesektoren ser vi at fastlegeordningen er under press. Dette har vært tema under flere konferanser og møter med kommuneledelsen i år. Vi ser også at det er økt press både på ansatte og på tjenestekvaliteten innenfor sektoren. Vi har derfor styrket samarbeidet med Arbeidstilsynet for å samordne tjenestene og for å kunne gi en mer helhetlig beskrivelse av utfordringene innenfor sektoren.

På området miljø og klima, har året vært preget av stor planleggingsaktivitet i Grenlandskommunene. Vi har deltatt på ulike nivå i arbeidet med ny 4-felts motorvei gjennom regionen, i arbeidet med Bypakka og i Byutredningen, og i forberedelsene til forhandlingene om en ny Byvekstavtale med Staten.

Embetet fortsetter sitt strategiske utviklingsarbeid på området barn og unge fra 0-24 år. I 2018 gikk programmet "Talenter for framtida" over i en ny fase. Nå brukes erfaringene fra Grenlandsregionen til å utvikle samarbeid og samordning av tjenestene i resten av kommunene i fylket. I år er innføring av BTI modellen (Bedre tverrfaglig innsats), samt arbeidet med barnefattigdom og utenforskap prioritert.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Rent generelt er sakene prioritert i følgende rekkefølge:

Rettsikkerhet (klagesaker, tilsyn og kontroll), Samfunnsikkerhet og beredskap, Veiledning og informasjon, Samordning og Utviklingsoppgaver. I tillegg er følgende oppgaver gitt særlig oppmerksomhet : Økning av aktivitetsnivået på tilsyn på forurensningsområdet, mindre enn 12 ukers saksbehandlingstid for klagesaker etter Plan- og Bygningsloven samt aktiv og konstruktiv tilrettelegging for fusjonen med Vestfold.

På mer lang sikt jobbes det fortløpende med effektivisering, digitalisering og å integrere statens etiske retningslinjer i daglig drift.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

At tjenestene fra FMFA blir levert raskt og effektivt har vært en viktig faktor her. Kanskje burde man ha ventet et 1/2 år etter at de nye embetene var fusjonert med å etablere FMFA. I slutfasen av fusjonen ble det en del "armer og bein" og usikkerhet om hvem som skulle levere hva av tjenester på det administrative området. En konsekvens av dette var at vi mistet noen viktige nøkkelpersoner til andre arbeidsgivere i en fase som var krevende for oss. Å fjerne denne usikkerheten raskest mulig vil være en viktig utfordring.

1.4 Andre forhold

Intet å rapportere

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Arne Malme

Skien, 18. februar 2019

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen er statens representant i fylket og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og Regjeringen.

Embetets samfunnsoppdrag er hovedsakelig gitt gjennom Fylkesmannsinstruksen, fastsett ved kgl. res 7. august 1981, endret ved kgl.res 10. november 1988 og 6. juli 1999, og Instruks for fylkesmannens og Sysselembetet på Svalbards arbeid med samfunnsikkerhet, beredskap og krisehåndtering, fastsatt ved kgl. res. 19. juni 2015.

Styringen av fylkesmannsembetet bygger på at ansvaret for virksomheten er delt mellom Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og oppdragsdepartementene.

KMD har det administrative etatsstyringsansvaret for fylkesmannen, i tillegg til å ha samordningsansvaret overfor de øvrige departementene som legger oppgaver til fylkesmannen. KMD har også rollen som fagdepartement på noen saksområder. Det enkelte fagdepartement har finansieringsansvaret for oppgaver innen eget saksområde. Likeledes har de direkte faglig instruksjonsmyndighet overfor fylkesmannen innen vedkommende departements saksområde. Den enkelte fagstatsråd er konstitusjonelt ansvarlig overfor

Stortinget på sine fagområder hvor oppgaver er lagt til fylkesmannen, jf. Fylkesmannsinstruksen.

Fylkesmannen utfører også enkelte oppgaver for kongehuset og Stortinget. Fylkesmannen utfører fagoppgaver for til sammen elleve departementer og ti direktorater/tilsyn.

Grunnlaget for fylkesmannens arbeid ligger i de oppgavene som embetene skal løse i henhold til lover, forskrifter og særlige politiske prioriteringer i de årlige styringsdokumentene. Fylkesmannens faste og lovbestemte oppgaver beskrives i virksomhets- og økonomiinstruksen, mens tildelingsbrevet gir føringer for årlige prioriteringer og styringskrav.

Bevilgning og finansiering

Finansieringen skjer i hovedsak gjennom overføring av midler fra departementenes fagkapitler til kap. 0525 i tråd med gjeldende finansieringsordning for Fylkesmannen. Det fagdepartementet som har instruksjonsmyndighet på et område har også ansvaret for ressursituasjonen der. Dette ansvaret omfatter nye oppgaver som legges til fylkesmannen, men også endringer i eksisterende oppgaver, samt endringer i underliggende behov som for eksempel når flere klagesaker gjør at arbeidsmengden øker. Kontorer og støttefunksjoner som IKT, arkiv, personal, regnskap mv er en forutsetning for at arbeidsoppgavene kan utføres på de ulike fagområdene. Finansieringsansvaret til oppdragsgiverne omfatter således en forholdsmessig andel av administrative kostnader i fylkesmannsembetene.

Fylkesmannens myndighets- og ansvarsområder er:

Iverksetter av nasjonal politikk i fylket

Fylkesmannen skal som sektormyndighet medvirke til iverksetting av nasjonal politikk. Dette gjøres gjennom veiledning, dialog og tilsyn med kommunene, fylkeskommunene, innbyggere og berørte virksomheter.

Samordningsmyndighet

Fylkesmannen skal bidra til å samordne, forenkle og effektivisere den statlige virksomheten i fylket. Fylkesmannen skal ta samordningsinitiativ i fylket overfor andre statlige virksomheter og andre aktører der det er aktuelt, for å sikre at nasjonale mål nås på tvers av nivå og sektorer, og for å sikre samordning av statens styring av kommunene.

Rettsikkerhetsmyndighet

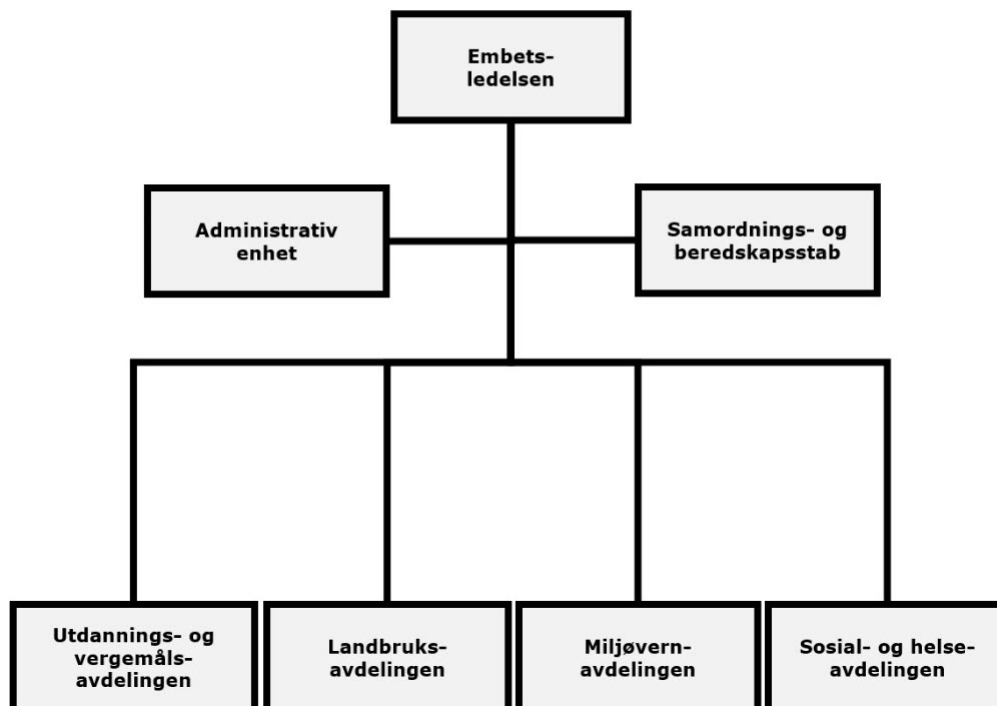
Fylkesmannen har klagemyndighet for kommunale enkeltvedtak og vedtak gjort i spesialisthelsetjenesten, og tilsynsmyndighet etter særlovgivingen. I tillegg har fylkesmannen førstelinjeansvaret på flere områder. Fylkesmannen skal sikre likebehandling og rettsikkerhet for alle parter i sin forvaltning av lover og forskrifter.

Informasjon

Fylkesmannen skal holde regjeringen og sentraladministrasjonen orientert om viktige spørsmål i fylket. Fylkesmannen skal ta de initiativ som er påkrevd, og fremme forslag til løsninger i den utstrekning fylkesmannen finner det formålstjenlig. Fylkesmannen skal formidle informasjon til kommunale, fylkeskommunale og statlige organ om forhold som antas å berøre deres virksomhet.

Fylkesmannen er et ordinært statlig forvaltningsorgan.

2.2 Organisasjon og ledelse

Fylkesmannen i Telemark er lokalisert på Statens Hus i Skien. Embetet er organisert i 4 fagavdelinger, en administrativ enhet og en stab, og ledes av fylkesmann, assisterende fylkesmann, avdelingsdirektører og underdirektører.

Underdirektørene er nestleder i hver sin fagavdeling. Ledergruppen består av embetsledelse og avdelingsdirektører. Ledergruppa har i 2018 brukt mye tid på fusjonen med embetet i Vestfold, med felles ledersamlinger, med utarbeidelse av planer, styringsdokumenter og faglige innspill til prosessen. Sammen med Vestfold ble det laget en egen felles prosjektplan for fusjonen som ble fulgt uten vesentlige avvik.

Ledergruppa møtes fast hver uke.

Vi hadde pr 31.12 i alt 93,9 årsverk fordelt på i gjennomsnitt over året; 103 ansatte., se forøvrig tabellene for dette under embetes nøkkeltall

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Nøkkeltallene i årsrapporten er beskrevet nærmere i tabellene.

Tallene er tatt ut iht. brukerveiledningene fra KMD.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2. For nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4.

Kommentarer til årsresultatet finnes i ledelseskomentarene i årsregnskapet

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	8 883

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	1 757.0
Budsjettavvik (%)	2.3 %

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	75 609.0
Lønn 052501	65 617.0
Lønnsandel av driftsutgifter	86.8 %

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	9 444
Husleie (% av driftsutgifter)	13 %

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	86 114	29 177	56 937

Antall JP Vergemål: Tallene gjelder både for Vestfold og Telemark (arkivene er samordnet og tall kan ikke hentes for det enkelte embete)

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
052501	75 862
052521	6 516
Post 01 (unntatt 052501)	13 594
Post 20-29 (unntatt 052521)	42 992
Post 30-39	4 366
Post 40-49	0
Post 60-69	76 288
Post 70-79	12 673
Post 80-89	3 252

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Totalt antall årsverk pr. 31.12.	93.9
Totalt antall årsverk for kvinner pr. 31.12.	65.3
Totalt antall årsverk for menn pr. 31.12.	28.6
Totalt antall årsverk for faste stillinger pr. 31.12.	86.9
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger pr. 31.12.	7.0
Sum andel administrasjon	15.1 %
Økonomi	1.7
Lønn	1.0
IKT	1.8
Personal	1.0
Arkiv	6.8
Resepsjon/sentralbord	1.9
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Turnover i prosent	5.8 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	103.0
Totalt antall ansatte som sluttet (eksludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	6.0
Totalt antall ansatte som sluttet	19.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	3.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	16.0

Sykefravær

Betegnelsen på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 173.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.7 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	339.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	4.2 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	834.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	4.9 %
Antall legemeldte sykedager for menn	240.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	3.0 %
Avtalte arbeidsdager for menn	8 044.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	529.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	3.1 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	17 065.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	99.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	1.2 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	242.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.4 %

Likestilling

Betegnelsen på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	69.0	69.0 %	31.0	31.0 %	556 412.0	658 691.0	84.5 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	2.0	33.3 %	4.0	66.7 %	810 000.0	1 066 014.0	76.0 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	3.0	75.0 %	1.0	25.0 %	800 371.0	656 918.0	121.8 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	30.0	65.2 %	16.0	34.8 %	595 349.0	618 367.0	96.3 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	10.0	52.6 %	9.0	47.4 %	549 272.0	549 543.0	100.0 %
Kategori 5: Kontorstillinger	24.0	100.0 %	0.0	0.0 %	463 129.0	0.0	Infinity %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0	0.0 %	0.0	0.0 %	0.0	0.0	
Kategori 7: Læringer	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	267 600.0	0.0 %

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Sum antall ansatte	100.0
Antall kvinner	69.0
Antall menn	31.0
Sum antall deltidsansatte	11.0
Antall deltid kvinner	10.0
Antall deltid menn	1.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	1.0
Antall deltid kvinner, omsorg	1.0
Antall deltid menn, omsorg	0.0
Sum antall midlertidige ansatte	10.0
Antall kvinner, midlertidig	8.0
Antall menn, midlertidig	2.0
Sum antall ansatte med personalansvar	6.0
Antall kvinner, personalansvar	2.0
Antall menn, personalansvar	4.0
Sum antall ansatte	100.0
Antall ansatte under 20 år	0.0
Antall ansatte 20 - 29 år	6.0
Antall ansatte 30 - 39 år	8.0
Antall ansatte 40 - 49 år	21.0
Antall ansatte 50 - 59 år	36.0
Antall ansatte over 60 år	29.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	0.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	0.0
Antall menn i foreldrepermisjon	0.0

2.4 Andre forhold

Ikke noe å rapportere her.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Landbruk og matproduksjon

Nasjonal landbrukspolitikk er formidlet gjennom ulike kanaler og kontaktpunkt med kommuner, fylkeskommune og Innovasjon Norge avd. Telemark og næringsorganisasjonene. Spesielt viktig er våre 4 årlige kontaktmøter der næringsorganisasjonene møter repr. fra det "offentlige" Telemark. Ut over det formidles nasjonal politikk gjennom daglig arbeid, fagsamlinger og kommunebesøk. For 2018 er det lagt ned betydelig arbeid med revisjon av RBU (regionalt bygdetvillings-program) med bred deltakelse. Jordvernkonferanse vart arrangert med stor deltagelse, og jordvern satt på dagsorden med våre 9 jordvetregler. Avdelingen har vært koordinator for behandling av fylkesplaner, kommuneplaner og delplaner. Det er lagt ned et stort arbeid i formidling av nasjonal politikk på arealbruk, transport og jordvern. Årets arbeid er en forlengelse av tidligere års arbeid og har gitt betydelige resultat i investeringsvilje og effektivisering i jordbruket, økt avvirking og aktivitet i skogbruket, betydelig redusert omdisponering av matjord.

Miljø og klima

2018 har vært et spesielt år ved at fusjonen med FM Vestfold har krevd mye oppmerksomhet i tillegg til at vi har mistet medarbeidere. Det dessuten vært stor planleggingsaktivitet i kommunene i Grenland. Det gjelder ikke minst bygging av ny 4-felts motorveg gjennom Grenland og aktivitet knyttet til Bypakke Grenland. I tillegg har fylkeskommunen revidert/utarbeidet viktige regionale planer. Vi har derfor sett det nødvendig å nedprioritere veiledning i form av konferanser og møter for å greie å bidra i disse krevende planprosessene.

Vi har deltatt aktivt i arbeidet med Byutredningen for Grenland, både i administrativ og politiske styringsgruppe samt ulike arbeidsgrupper knyttet til dette arbeidet. Det samme gjelder for arbeidet med overordna plan for ny E18 fra Bamble til Agder grense samt arbeidet med i detaljplanlegging for ny E18 gjennom Porsgrunn og Bamble. Dette er viktige arenaer for formidling av nasjonal politikk der premisser legges for store infrastrukturtiltak. Vi har også deltatt på alle nivå i arbeidet med de regionale planene. Her er også viktig nasjonal politikk formidlet. Planleggingsutfordringene i Grenland er store siden byområdene omkranses av arealer med store verdier knytte til naturmangfold og verdifulle jordbruksområder. Bygging av nye store samferdselsårer (E18) sør for bysentraene utfordrer målet om fortetting og samlet sett har dette skapt mange konfliktsaker.

Miljødirektoratets kursopplegg for klimatilpassing, "Vær Smart" ble arrangert med stor oppslutning både fra kommuner og private aktører.

Det er også gjennomført dialogmøte med de største kraftregulantene i fylket for å formidle nasjonal politikk knyttet til vannforvaltning. Ellers deltar vi aktivt i arbeidet med vannforvaltning blant annet gjennom deltagelse i møter i de ulike vannområdene i fylket.

På forurensingsområdet har vi også har møter med ulike aktører og formidlet nasjonal politikk. Dette har både vært knyttet til enkeltsaker og tiltak som har vært under planlegging.

Vi har også vært til stede i fylkesutvalget og informert fylkespolitikkerne om fylkesmannen sitt ansvar på miljøområdet.

Utover dette har vi tett og god dialog med kommunene på saksbehandlernivå. Vi erfarer at særlig de små kommunene har begrenset fagkompetanse innen alle våre fagområder og vi får derfor ofte henvendelser med spørsmål om faglig bistand.

Samfunnssikkerhet og beredskap

De faste og innarbeidede møteplassene som beredskapsseminaret vårt, møter/øvelser i fylkesberedskapsrådet og den kvartalsvise øvings-/treningsaktiviteten og vår oppfølging av kommuner og regionale samarbeidspartnere gjennom informasjonsbrev rettet mot begge målgrupper sikrer en god kommunikasjon/dialog om den nasjonale politikken og forventningene på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet. Våren 2018 har vi også ført tilsyn, en viktig arena for politikkformidling, med kommunal beredskapsplikt og beredskapskrav innenfor helse/sosial og skole/barnehage med halvparten av kommunene (9 av 18 kommuner). Den andre halvparten førte vi tilsyn med høsten 2017, slik at vi har ført tilsyn med alle kommunene i løpet av 10 måneder. Dette har gitt en svært god samlet status for beredskapsarbeidet i kommunene. Det er i tillegg til tilsynsrapportene utarbeidet en samlerapport fra tilsynene 2017-2018, samt en egen prosjektrapport for tilsynsmetodikk.

Skogbrannsommeren

Som tidligere år så har det vært en del naturbaserte hendelser å håndtere regionalt. Det har vært noen mindre flom- og uværshendelser, men det som virkelig preget 2018 var skogbrannene, der fylket var et av de hardest rammede. Vi utøvde en ganske balansert samordningsrolle der vi gjennomførte noe møteaktivitet (telefonkonferanser) med fylkesberedskapsråd, skognæring og kommuner, men først og fremst understøttet en forsterket stab rundt 110-miljøet i Skien som håndterte/koordinerte innsatsene. I tillegg bidro vi med noe direkte oppfølging opp mot de hardest rammede kommunene. Vi utøvde en mer aktiv rolle, med møter og annen aktivitet, i oppkjøringen mot sommeren og i evalueringsarbeidet i etterkant.

Trident Juncture

Vi var lite berørt av feltøvelsen (FTX), men deltok ganske aktivt i oppkjøringen til øvelsen (forflytningen av materiell inn i landet) og i stabsøvelsen (CPX) i etterkant. På grunn av sammenslåingen med Vestfold en snau måned etter avrundingen a TRJE 18 forskutterte vi sammenslåingen i all vår aktivitet knyttet til øvelsen.

Helsevesenet

Fylkesmannen i Telemark driftet også i 2018 et nettverk for kommuneoverlegene og kommunalsjefer på helse- og omsorgsområdet. Nettverket

møttes 1-2 ganger årlig, og hadde et arbeidsutvalg som forberedte saker av felles interesse. En medarbeider fra Sosial- og helseavdelingen var sekretær for nettverket. Nettverkets plenumsmøte i 2018 var den 16. oktober, på Straand hotell i Vrådal. Der ble det tatt opp en rekke temaer av felles interesse for deltagerne. Et av hovedtemaene var situasjonen i fastlegeordningen, og lederen av allmennelegeforeningen var hovedinnleder til dette temaet. Situasjonen for fastlegeordningen ble belyst for både fylkets og landets vedkommende, og det var generell enighet om at fastlegeordningen er i en svært vanskelig situasjon. Også attraktive bokommuner som Porsgrunn og Kragerø meldte om betydelige problemer med å rekruttere fastleger. Man diskuterte ulike virkemidler for å bedre situasjonen. Også samhandlingsreformen og andre viktige temaer ble belyst. Dette nettverket av helseledere har gjennom årene også hatt mye uformell kontakt pr telefon og på annen måte. Sosial- og helseavdelingen har dessuten en rekke andre arenaer, møter og telefonkonferanser som bidrar til å holde kontakt med kommunehelsetjenestens ledere og til å gi informasjon om nasjonal politikk og styringssignaler.

Når det gjelder spesialisthelsetjenesten, har avdelingen gjennom årene hatt blant annet en utstrakt og god kontakt med blant annet toppledelsen i helseforetaket. Hvert år har vi hatt et møte med helseforetakets direktør, alle klinikkssjefene, og ellers utvalgte medarbeidere fra administrasjonen. Deltagere fra Fylkesmannens side har vært alle medarbeidere som arbeider med helse og omsorg, herunder to sykepleiere, en fysioterapeut, fire helsejurister og tre leger. Dette møtet ble i 2018 holdt den 31. mai, på Statens Hus. Det ble tatt opp en rekke temaer, herunder sykehusets økonomiske situasjon, framdriften for bygging av et nytt strålesenter m.m.

Sosial

Gjennom tilsyn og klagesaksbehandling formidler vi regelverksforståelse og faglige normer. Vi er pådriver for å utvikle gode tjenester på sosialområdet gjennom ulike aktiviteter, som møter, kurs og konferanser til råd og veiledning ved enkelthenvendelser og i kontaktnettverk.

Barnevern

Vi har gode arenaer for samarbeid med barneverntjenestene i kommunene i Telemark. I løpet av året har vi hatt ulike møtepunkter hvor nasjonal politikk er gjort kjent og iverksatt. Det har vært stor aktivitet på barnevernområdet og mye av tiden er brukt på Kvalitet- og kompetansesatsingen.

I 2018 var det planlagt tilsyn med Bufetat, Telemark barne- og familiesenter. På grunn av manglende kapasitet ble det gjort en risikovurdering som førte til at dette tilsynet ble utsatt til 2019.

Barnehage og skole

Vi har mange gode møtearenaer der vi treffer barnehagemyndighetene og skoleeierne. Gjennom kontaktmøtene, Forum for utdanning Telemark, regionale og andre nettverk synes vi at vi har en jevnlig og god dialog med kommunene. Disse arenaene er hovedkanalene våre for å formidle, reflektere over og implementere nasjonal politikk. I tillegg bruker vi digitale plattformer.

Fem områder har pekt seg ut og har vært prioritert i 2018: implementering av rammeplanen, regional kompetansestrategi, desentralisert kompetanseutvikling, skolemiljøarbeidet og 0-24-arbeidet.

Årsrapporten viser at vi har hatt mange tiltak og har brukt mye ressurser på å ivareta Fylkesmannens oppgaver og nå målene på disse områdene. Ved slutten av året mener vi at vi har bidratt til at nasjonal politikk er kjent og iverksatt.

Barnekonvensjonen(BK)

Arbeidet med BK er lagt inn i planen for 0-24-arbeidet. Noen ansatte har tatt kompetansegivende videreutdanning og/eller vært med på andre kompetansehevede tiltak. Det er fortsatt krevende å gjøre gode barnets bestevurderinger både for Fylkesmannen og for kommunene.

Vergemål

Allerede før Tolgasaken var kravene om selvbestemmelse og individtilpasning satt på dagsorden. Styringssignalene ble ytterligere forsterket høsten 2018. Vi følger dem opp i vår saksbehandling så langt det er mulig med dagens ressurstilgang. Vi vil ikke kunne gjennomgå alle gamle saker uten økte ressurser hvis en forventer at resultatmålene om bl.a. saksbehandlingstid på andre områder skal være nås.

Økt digitalisering er også en del av den nasjonale politikken. Vi gleder oss over å registrere at Telemark er langt framme på dette området, se måloppnåelse på levering av regnskap og andre saker i Altinn.

Vi har jevnlig møter med vergene og tilbyr kurs og veiledning. Telefonsjeneren vår er etterspurt. På disse arenaene bruker vi muligheten til å informere og veilede både om nasjonal politikk og gjeldende regelverk.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Den regionale staten er svært fragmentert når det kommer til regional inndeling, noe som i utgangspunktet kan hemme god samordning, eller i det minste gjøre den mer krevende å få til. Som følge av en krevende fusjonsprosess har vi ikke hatt særskilte aktiviteter mot de andre statsetatene dette året. Vår innsats på samordning er i første rekke knyttet til de saker og prosesser som vi løpende er engasjert i.

Arealplanlegging

I Telemark har vi god erfaring med at saker på høring etter plan- og bygningsloven blir behandlet av en felles plangruppe for embetet. Dette gjør

at Fylkesmannen fremstår som samordnet utad, selv om de ulike fagavdelingene vil ha forskjellig innfallsvinkel til sakene, og ulike hensyn å ta. Endelig uttalelse fra Fylkesmannen vil ha veiet de ulike interessene mot hverandre, og særinteressene vil bli veiet mot hensynet til det lokale selvstyret.

Fylkesmannen har som samordner behandlet 14 plansaker med innsigelse. I tre av disse har Fylkesmannen benyttet seg av sin mulighet til avskjæring. Det er meklet i to saker. Den ene løste seg under meglingen. Den andre, en kommunedelplan fra tidligere år, ble ikke løst og ble derfor videresendt til KMD.

Gjennom vårt store engasjement i de regionale planprosessene har vi utvikla et godt samspill med fylkeskommunen. Vi har også gjennom arbeidet med byutredningen for Grenland som grunnlag for en mulig framtidig byvekstavtale, kommet i bedre samhandling med Statens Vegvesen. Denne samhandlingen kan og bør utvikles bedre dersom vi skal komme i mål med en slik avtale for Grenland.

Miljø

Interessen for fiskeoppdrett øker, det gjelder både i fjordene våre og i de store innsjøene. Det er mange aktører som skal bidra for at det skal kunne fattes et vedtak i en slik sak. Vi registrer at de for disse saken ofte mangler kompetanse og at behovet for samordning er stort.

I arbeidet med vannforvaltning og oppfølging av regulerte vassdrag har vi et tett og godt samarbeid med NVE.

Landbruk

Landbruksavdelingen har godt samarbeid med Innovasjon Norge om bruk av investeringsmiddel og utviklingsmiddel som gjensidig støtter opp om hverandre. Avdelingen har i 2018 inngått intensjonsavtale med USN om etablering av forskningspark rettet mot næringsutvikling i landbruket. Vi har også inngått samarbeidsavtale om masterstudent i 2018. Partnerskapsavtale med fylkeskommunen og en rekke andre vart signert i 2018.

Gjennom embetets organisering av planarbeidet med tverrfaglig deltakelse har landbruksavdelingen bistått i alle saker der det har vært nødvendig ut fra en samordningsvurdering. Telemark var utsett for en usedvanlig tørr sommer med avlingssvikt uten sidestykke og hyppige skogbranner. Avdelingen har bistått beredskapsarbeidet der det har vært nødvendig.

Telemark deltar i skogbruksnettverket "Østlandsskogbruket" og har regelmessige møter med mattilsynet både på region og distriktsnivå.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Vi har gode og innarbeidede samarbeidsarenaer og godt etablerte relasjoner som fungerer under hendelser og i det daglige arbeidet vårt, og lista er lagt lavt for å holde hverandre gjensidig oppdatert om hendelser/aktivitet. Dette året har vi fokusert på å få på plass nye regionale forum for det nye embetet/den nye regionen, sånn at dette har vært både et driftsår og et omstillingsår.

Vi har prioritert å bruke tid på samordning av all aktiviteten vår med kollegaene fra Vestfold, slik at vi uten større praktiske problemer kan fortsette aktiviteten innenfor rammene av ny region. Mye aktivitet er også gjennomført i fellesskap dette året.

Vi har gjennomført alle tilsyn i samarbeid med Fylkeslegen og Utdanningsdirektøren, og har i tillegg til kommunal beredskapsplikt ført tilsyn med lovverket for helsemessig og sosial beredskap og beredskapskrav for skole/barnehage. Dette er evaluert med Questback i kommunene og gjennom egen samlerapport og prosjektrapport på tilsynsmetodikken vi har brukt.

Vi deltar aktivt i regionalt tilsynsforum, men opplever nok at det er vanskelig å komme lenger enn ren kalenderkoordinering.

Vi har deltatt i intern plangruppe som samordner all planbehandlingen, samt at vi har deltatt i alle regionale planforum i regi av fylkeskommunen og andre store aktiviteter knyttet til samfunnsplanlegging.

Fylkesmannen vil avslutningsvis trekke frem utfordringer opplevd gjennom 2018 hvor samarbeid og samordning med andre regionale statsetater gir betydelige utfordringer. Som en konsekvens av at staten ikke har identiske regionale grenser ser vi allerede utfordringer med å gjennomføre effektiv samordning. Sør-Øst politidistrikt som eksempel må møte forventninger om deltakelse i prosesser i regi av både Fylkesmannen i Oslo og Viken og Fylkesmannen i Vestfold og Telemark. Politiet må prioritere hardt tilstedeværelse og deltakelse på ulike samordningsaktiviteter i regi av Fylkesmannen slik som møter i fylkesberedskapsrådet, utvikling og gjennomføring av øvelser og samordning av beredskapsplanverk. I tillegg har vi hatt samme erfaring i reell krisehåndtering under tørke og skogbrannsommeren 2018, da politiets deltakelse var etterspurt i flere fylker samtidig. Da må vi akseptere at de produktene og resultatene får en lavere kvalitet enn det de ville gjort med deltakelse fra politiet i prosessene. Politikunnskap er avgjørende for å styrke kvaliteten i samordning og krisehåndtering.

Helse og omsorg

Sosial- og helseavdelingen hos Fylkesmannen i Telemark har hatt mye kontakt og samarbeid med tilsvarende avdelinger i de omkringliggende fylkesmannsembetene, om både tilsyn og utviklingsoppgaver. Kontakten med det regionale helseforetaket ble koordinert av kontaktfylkesmannen, som var Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Det ble arrangert møter mellom ledelsen i det regionale helseforetaket, fylkesmennene og fylkeslegene. For øvrig har vi i 2017 og 2018 hatt økende kontakter med Arbeidstilsynet i Sør-Norge, i form av både møter og telefonkonsultasjoner. Med Arbeidstilsynet har vi diskutert det økende økonomiske presset som både kommuner og helseforetak er utsatt for, og som gir seg utslag i innsparingstiltak og økt press på både personalet og tjenestekvaliteten.

For øvrig har embetet i Telemark jevnlig arrangert statsetatsjefsmøter, der ledere for de ulike statlige etatene møtes. For Sosial- og helseavdelingen har disse møtene vært særlig nyttige når det gjelder kontakt og samordning med NAV-sjefen, politiet, sivilforsvaret og helseforetaket.

Sosial

Vi deltar i etablert regionalt nettverk på sosialområdet med flere andre embeter. Etablert samarbeid med NAV fylke gjennom samordningsforum er videreført. Videre samarbeidet med Husbanken på det boligsosialeområdet.

Barnevern

På barnevernområdet deltar vi i faglige regionale nettverk med flere andre embeter. Det er i tillegg etablert et samarbeidsfora med psykiske helsetjenester og barneverntjenester med utgangspunkt i implementering av rundskriv 21/2015 Samarbeid mellom barneverntjenester og psykisk helsetjenester til barns beste. Vi deltar også i ulike fora med Bufetat, Fylkeskommunen og kompetansesentrene i regionen.

Barnehage og skole

Vi videreførte samarbeidet med Arbeidstilsynet på skolemiljøområdet. Skoler og skoleeiere fikk en gjennomgang av regelverket etter opplæringsloven og arbeidsmiljøloven i saker der det varsles om at ansatte krenker elever. Tilbakemeldingene var svært gode. Kommunene formidler at grensedragningen mellom arbeidsmiljøloven og opplæringsloven er vanskelig. Både Barneombudet og Læringsmiljøseneteret bidro i forberedelsene av opplæringen for skoleeierne/skolene. Av medieoppslag har vi sett eksempel på at skoler er bevisste på grensen mellom opplæringsloven og arbeidsmiljøloven.

Vi møter UH i vår region på flere arenaer. Regional kompetansestrategi og desentralisert kompetanseutvikling forutsetter et samarbeid mellom skoleeierne, UH og Fylkesmannen. Det har vært behov for forventningsavklaringer. UH har naturlig nok behov for å langtidsplanlegge sin deltagelse. Så langt Fylkesmannen har erfart prøver barnehagemyndighetene, skoleeierne og UH å ivareta både eiernes og UHs behov i samarbeidet.

0-24-arbeidet

Barn- og ungegruppa har laget plan med tre målsettinger og tiltak for 0-24-arbeidet. Planen er forankret i ledergruppa og hos embetsledelsen. I konkrete saker samarbeider relevante avdelinger om tiltak og saksbehandling. Se rapportering på pkt. 7.3.10.1.1 i TB.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Plan- og bygg

2018 har vært et krevende år for vår klagesaksbehandling på plan- og byggesaksområdet. Til tross for at vi satte inn økt stillingsressurs på starten av året, førte vedtaket om fusjon og flytting av embetet til Tønsberg at flere av våre jurister sluttet i embetet. Vår kapasitet både til saksbehandling og veiledning har derfor vært svært anstrengt. Vi har derfor prioritert saksbehandling og nedprioritert veiledning. Det er beklagelig fordi veiledningsbehovet på dette området er stort. Mange av kommunene, særlig de små, har svak juridisk kompetanse innenfor plan- og bygningsrett. Det påvirker både omfang og innhold i de klagesakene vi mottar. Vi ser det også gjennom de dispensasjonssaker som vi får oversendt fra kommunene at de ofte er mangelfulle og at grunnlaget for en fullgod saksbehandling ikke alltid er til stede. Samlet sett kan dette vil i mange tilfelle utfordre rettssikkerheten for innbyggerne.

Miljø

Innen forurensing er det høyt fokus på lik praksis mellom embetene. Dette har vi fulgt opp internt så det er et fokus vi har sterkt framme i den daglige saksbehandlingen. Vi har i år ikke hatt kapasitet til å følge opp med lovlighetskontroll på saker knyttet til motorferdsel i utmark. Vi mottar få klagesaker om dette men registrer en etterspørsel etter veiledning innenfor dette fagområdet.

Landbruk

Forvaltningskontrollene viser at kommunen har innrettet seg bra og har gjennomgående en god forvaltningspraksis. Vi ser stor forbedring og en praksis som er mer og mer enhetlig og sikrer rettssikkerheten for den enkelte næringsutøver. Et velfungerende samarbeid over fylkesgrensene og samlinger i regi av landbruksdirektoratet har nivellert reaksjonsnivå og praksis. Behovet for juridisk bistand er økende, spesielt i klagesaksbehandling. Mange kommuner mangler egen juristkompetanse.

Særlovene i landbruket har gjennomgått endringer på flere områder siste åra og kommunene har fått større myndighet. Fylkesmannen registrerer en betydelig forskjell i behandling av saker fra kommune til kommune. Særlig gjelder dette i delingssaker, men også i konsesjonssaker. Grensesnittet mellom nasjonal landbrukspolitikk og kommunalt selvstyre fortjener oppmerksomhet fremover. Fylkesmannen har tatt i bruk kontrollhjemmelen i §3 i jordlova i flere tilfeller. Dette er krevende, det er problematisk og ressurskrevende å holde oversikt over praktisering av lovverket i kommunene.

Helse og omsorg

En stor del av virksomheten til Sosial- og helseavdelingen har vært arbeid knyttet til rettssikkerhet. Dette gjelder blant annet all klagesaksbehandling, og store deler av tilsynsvirksomheten vår. Gjennom rettighetsklagene, der Fylkesmannen er ankeinstans, vurderer vi om enkeltpasienter nå og for fremtiden får oppfylt de rettighetene de har i henhold til pasient- og brukerrettighetsloven. Vi har blant annet omgjort en del avslag på tildeling av sykehjemsplass, fra noen kommuner. Gjennom klagen på allerede mottatt helsehjelp (de såkalte tilsynsklagene) vurderer vi om pasienter og brukere i fortid har fått en forsvarlig helsehjelp, og/eller om det har vært brudd på andre krav i helselovgivningen. Fylkesmannen i Telemark har avvist bare få klagesaker, og da stort sett med den begrunnelse at de har vært for gamle (6-8 år gamle eller eldre). Vi har også henvist få saker til såkalt lokal avklaring mellom partene, og har som hovedregel strukket oss langt for å belyse klager gjennom tilsynssaker. Når det gjelder både rettighetsklager og klager på allerede mottatt helsehjelp (såkalte tilsynsklager), har

Fylkesmannen lagt de samme helsefaglige og juridiske kriteriene til grunn uansett i hvilken kommune pasienten eller brukeren har bodd. Vi har ikke tatt hensyn til helseforetakets eller kommunenes økonomi når vi har uttalt oss om hva som er faglig forsvarlig eller om øvrige krav i helselovene er oppfylt. Dette har etter vår mening også å gjøre med rettsikkerhet og likhet for loven. Om en pasient får forsvarlige helsetjenester, skal ikke avgjøres av hvilken kommune man bor i.

Barnevern

Fylkesmannen har ført tilsyn med institusjonene i fylket, og hatt samtale med de barn og unge som oppholder seg i institusjonene. Tilsynene under ett har vi 100% måloppnåelse. Av de ungdommene som fikk tilbud om samtale, ønsket 84% å snakke med oss. Hovedgrunnen til at det ikke ble tilbudt flere samtaler er at ungdommene ikke var tilstede under våre tilsynsbesøk.

Når det gjelder tilsyns- og rettighetsklager, er saksbehandlingen godt innenfor fastsatte frister.

Vi har ikke gjennomført systemrevisjon i kommunene dette året. Det er gjennomført tre systemrevisjoner i barnevernsinstitusjoner, en statlig og to private. De har vært en del av det landsomfattende tilsynet på oppdrag fra helseilsynet. Tema har vært forsvarlig omsorg og behandling, bruk av tvang, i tillegg til beboeres medvirkning. Vi fant lovbrudd i ett av tilsynene.

Det blir gitt mye råd og veiledning til kommuneansatte og private. Det har vært avholdt dialogmøter med kommuneledelsen og barnevernleder i tre kommuner.

Telemark har fire kommuner som det er knyttet bekymring til. To av de fire kommunene er under oppfølging allerede. De to andre kommunen er det planlagt tett oppfølging av i 2019.

Barnehage og skole

Utdanningsgruppa har et godt samarbeid med region sør-øst (Buskerud, Vestfold, Østfold, Oslo, Akershus). I dette arbeidet drøftes og samordnes arbeidet på bl.a. rettsikkerhetsområdet. Fagmøtene i Utdanningsdirektoratets regi bidrar til samordningen av Fylkesmennes praksis.

I 2018 hadde utdanningsdirektørene behov for å arbeide mer med samordning av praksisen i håndhevingsordningen. Det ble arrangert flere møter som ble et viktig bidrag til å tenke gjennom eget embetes praksis opp mot hvordan andre embeter tenkte. For Telemark ga disse møtene viktige innspill til vårt arbeid med håndhevingsordningen. I håndhevingsordningen har vi jobbet med å samordne praksisen internt gjennom arbeidet i skolemiljøgruppa. Håndhevingsordningen er forholdsvis ny. Vår vurdering er at det gjenstår arbeid før vi har en felles, nasjonal praksis på dette området.

Omstillingsarbeidet førte til at vi jobbet mer og mer sammen med Vestfold. Også dette samarbeidet slo inn i vår vurdering av egen praksis.

Vergemål

Når rettsikkerheten skal være ivaretatt på en enhetlig måte mener vi at flere faktorer spiller inn, bl.a. skal like saker behandles likt, rettsanvendelsen og saksbehandlingstiden må være rimelig og forutsigbar uavhengig av hvem du er, vergene må ha gode arbeidsforhold så langt vi kan påvirke det og de ansatte og

vergene må ha nødvendig kompetanse. Måloppnåelsen på de tallfestede resultatmålene viser at vi har kontroll på de fleste av disse faktorene. Kompetanseheving internt og for vergene bidrar til at likebehandling og rettsanvendelse blir ivaretatt. Vi har også løpende dialog internt i vergemålsgruppa for å sikre måloppnåelsen på disse områdene.

Rettsikkerheten på tvers av embedene blir ivaretatt ved at SRF har fagsamlinger. I 2018 startet vi også et samarbeid med Vestfold for å forberede etablering av det nye embedet. Det førte til at vi måtte ha et bevisst forhold til egen praksis og bli enige om hva som er den beste, nye praksisen. Arbeidet er ikke ferdig, men har vært et bidrag til å ivareta rettsikkerheten på tvers av embedene.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Barnehage og skole

Vi orienterer Utdanningsdirektoratet orientert om tilstanden i fylket gjennom bl.a. fagmøter, rapportering og ved å ta opp tema som barnehagemyndigheter og skoleeiere ber oss ta opp.

Vi har sett at skolene jobber mye med skolemiljøsakene. Vi får tilbakemeldinger om at det er krevende å løse sakene raskt og i tråd med regelverket. Friskolene har ikke den støtten som andre skoler kan finne hos skoleeier. Høsten 2018 forberedte vi derfor satsingen *Skolen som profesjonell aktør i skolemiljø saker* og etablering av skolemiljønettverk for friskolene.

Areaplanlegging

Planutfordringene i Grenland er beskrevet tidligere i rapporten. Disse problemstillingene er tatt opp med KMD i forbindelse med forarbeid til forhandlinger om en byvekstavtale for Grenland, men når forhandlingene starter opp vil det være nødvendig med tett og god samhandling mellom de ulike statsetatene for å håndtere disse motstridende interessene. Kommunestrukturen bidrar vesentlig til å forsterke disse utfordringene.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Miljø og klima

Det pågår for tida omfattende planleggingsarbeid i Grenland som vil ha store konsekvenser for framtidig samfunnsutvikling i den delen av fylket. Det legges stor innsats inn i arbeidet innenfor samarbeidet i Bypakke Grenland for planlegge for et kompakt byområdet som krever mindre transport og som slik sett bidra til å nå våre mål m.a. i klimapolitikken. Samtidig opplever Grenland en svak folketallsutvikling. Når det samtidig planlegges nye store samferdselstiltak i utkanten av byområdet - ny firefelts E 18 - så ønsker mange å utvikle næringsarealer i tilknytning til disse. Selv om det til en viss grad er politisk enighet om nullvekstmålet lokalt er det krevende for politikerne å stå mot dette utbyggingspresset. Det i denne sammenhengen krevende for fylkesmannen å avveie nasjonal politikk opp mot det kommunale selvstyre. Kommunestrukturen bidrar ikke positivt til denne utviklingen. Tvert i mot ser vi at kommunene i for liten grad ønsker å planlegge t.d. boliger inn mot grensen til nabokommunene. De utfordrer heller bybåndet ved å legge nye boligområder utenfor dette og bort fra den kompakte elvebyen som ATP Grenland ønsker å legge opp til.

I fjellområdene fortsetter den storstilte hyttebyggingen. I mange områder er aktiviteten så stor at det utfordrer kommunens som bygningsmyndighet og andre statlige tilsynsetater sitt ansvarsområde. De tilsyn som gjennomføres avdekker ofte regelbrudd på mange områder.

Vi ser at denne omfattende tilretteleggingen noen steder medfører betydelig økt ferdsel inn i sårbare naturområder. Det gjelder både enkelte verneområder og områder som er viktige for villreinen. Tradisjonelt har fokuset ved slike utbyggingsplaner vært de områdene som blir direkte berørt. Økt ferdsel og ny kunnskap om ferdselens innvirkning på villreinen gjør at dette hensynet må få et sterkere fokus inn i framtida. For eksempel ser vi at den største villreinstammen i Norge på Hardangervidda, har svak kondisjon. Den bruker dessuten bare mindre deler av sitt potensielle leveområde. Kartlegging av menneskelig ferdsel tyder på at dette kan være en grunn til at beiteområdene blir dårlig utnyttet. Ny helhetlig forvaltningsordning for nasjonalparken er en forutsetning for at forvaltningen skal ha evne til å ta fatt i disse problemstillingene. I tillegg må det til en bedre samhandling og samordning mellom denne forvaltningen og forvaltningen av arealene på yttersiden bli vesentlig bedre. Det siste skjer gjennom kommunale og regionale planer.

Landbruk

De nasjonale og vesentlig regionale hensynene innenfor planlegging skal bidra til bærekraftig, trygg og fremtidsrettet arealbruk og samfunnsutvikling. For landbruket er jordvernet et slikt hensyn, og målet er å tilrettelegge for å sikre matjord og hindre nedbygging av framtidige areal. Jordvernet må avveies opp mot andre hensyn og inngår som del av den helhetlige samfunnsplanleggingen. Jordvernstrategien har fokus på nettopp dette; å planlegge for effektiv arealutnyttning, langsiktige utbygging grenser, gjenbruk og fortetting som ledd i å dempe presset på nedbygging av dyrka mark. FM Telemark har omsatt dette til 9 veivisere kalt "Jordvettregler for Telemark". Satsingen har hatt stort fokus gjennom 2018, både med informasjonsarbeid og jordvernkonferanse. Dette har gitt jordvernet økt bevissthet i kommunal planlegging og oppmerksomhet utenfor fylket.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Vi har prioritert høyt, med et dedikert årsverk fra beredskapsrådet, det forebyggende samfunnsikkerhetsarbeidet, gjennom aktiv veiledning og uttalelser til alle kommunale og regionale planer og fokus på arbeidet med klimatilpasning. Det er gjennomført fagdag om klimatilpasning med drøyt 100 deltakere.

Helse og omsorg

I høringsuttalelser og øvrig virksomhet som gjelder kommunalt planarbeid og samfunnsutvikling, har vi lagt vekt på prinsippene om universell utforming. Det er viktig at både transportmidler (buss, trikk, tog etc), offentlige bygninger og utendørs fellesområder blir tilrettelagt også for mennesker med funksjonshemming, for eldre mennesker og for andre grupper med spesielle behov.

Planprosesser – formidling av nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket, og deltar aktivt i regionalt planforum.

Fylkesmannen formidler kontinuerlig nasjonale og regionale hensyn gjennom uttalelser i enkeltsaker. Vi har forsøkt å ha tidlig og god dialog med kommuner og tiltakshavere gjennom møter, samlinger og regionalt planforum. Vi deltar aktivt i regionalt planforum som avholdes flere ganger i måneden, og vi ivaretar nasjonale hensyn i utarbeidelsen av flere regionale planer i Telemark, eksempelvis kystzoneplan, klimaplan og regional plan for Hardangervidda. Vi involverer oss tidlig i store planprosesser som berører mange av våre hensyn. Dette gjelder blant annet store samferdselsprosjekter som E18 gjennom fylket og arbeidet med ny byveksttattale for Grenland.

Som nevnt over har vi som følge av omstillingsprosessen måttet prioritere vår veiledning til å gjelde enkeltsaker og pågående planprosesser. Vi har likevel arrangert både klimatilpassingskurs (Vær Smart) for kommuner og andre, og i samarbeid med fylkeskommunen arrngert samling med tema knyttet til kommuneplanen sin samfunnsdel.

Kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100 %.

Fylkesmannen medvirker tidlig i alle kommunale og regionale planer. Ved kommuneplanens arealdel, delplaner og reguleringsplaner uttaler vi oss ved varsel om oppstart og under offentlig ettersyn. Også underveis i prosessen og ved planforum bidrar Fylkesmannen med tidlig og tydelige vurderinger rundt nasjonale og vesentlige regionale hensyn i planleggingen.

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100 %.

I løpet av 2018 har fylkesmannen meklet i to planer. En reguleringsplan der partene ble enige i meklingen. Den andre en kommunedelplan Vinje der innsigelsen ble fremmet før 2018. Her kom partene ikke til enighet og planen ble oversendt til KMD.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord (fra kapittel 3.1.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Gradvis reduksjon i omdisponering av dyrka jord frem mot 2020, i tråd med det nasjonale jordvernmålet.

Tallene for Telemark viser for 2016 og 2017 laveste målt siste ti årene. For 2017 var tallene fra Telemark lavest sammenlignet med Norge under ett. Tendensen i Telemark har vært nedadgående i tråd med jordvernmålet. For å bidra til å nå målet om gradvis reduksjon i omdisponering med 4000 daa innen 2020 beregnet vi at Telemark burde ligge på under 80 daa årlig. Dette har hatt høy fokus i FMs veiledning og kontakt med kommunene. Veitbygging har vært blant årsakene til høyere tall i perioden.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
50.0	180.0	67.0	98.0	276.0	250.0	50.0	116.0	39.0	21.0

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer (fra kapittel 3.1.1.1.6 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer og løsninger skal ivaretas.

Vi bidrar til at boligsosiale hensyn blir vektlagt i kommunal planlegging der dette er relevant.

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante planer (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

De statlige planretningslinjene ligger til grunn for de regionale planene for samordnet areal og transport (ATP Grenland og ATP Telemark). Effektiv arealutnytting og samordning av areal- og transportplanlegginga kan redusere klimagassutslipp og spare natur- og arealressurser, inkludert dyrka og dyrkbar jord.

Fylkesmannen har formidlet de statlige planretningslinjene sterkt i alle sammenhenger der det har vært aktuelt, både gjennom veiledning og uttaler i enkeltsaker. Som følge av byutredningen for Grenland og utbygging av ny firefelts motorveg gjennom Grenland har fokuset på dette økt. Vi har formidlet viktigheten av god planlegging gjennom all vår aktivitet knyttet til byutredningen og gjennom vår deltagelse i arbeidet med Bypakke Grenland. Sammen med hensynet til jordvern og naturmangfold er dette det tema med flest innsigelser i løpet 2018.

Vi opplever at et par av de kommunene som får ny E18 gjennom sin kommune ønsker å utfordre disse retningslinjene for å etablere næringsvirksomhet langs den nye veggen.

Vurdering av samfunnssikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnssikkerhet, herunder klimaendringer.

Fast saksbehandler fra fagområdet samfunnssikkerhet og beredskap inngår i embetets tverrgående plangruppe, og samtlige planer som kommer inn til embetet blir vurdert med hensyn på samfunnssikkerhet og klimaendringer. Her samarbeides det meget tett med NVE's regionkontor i Tønsberg.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet**Barnehage og skole**

Fylkesmannen gir informasjon og veiledning i enkeltsaker. Det generelle veiledningsarbeidet er basert på henvendelser fra og kjennskap til barnehageeierne, barnehagemyndighetene og skoleeierne. Noen ganger henvender eierne og myndighetene seg til oss og ber om veiledning. Vi tilbyr veiledning der vi har sett behovet gjennom f. eks. tilsyn, klagesaker, skolemiljøsaker, henvendelser fra foresatte eller medieoppslag. Vår erfaring er at veiledning gitt i tilknytning til konkrete saker blir mer målrettet enn generell veiledning.

Vi har hatt god oppslutning om tiltakene vi har iverksatt når det gjelder arbeidet med rammeplanen. Basert på vårt kjennskap til barnehagemyndighetenes og barnehageeiernes arbeid legger vi til grunn at rammeplanen er tatt i bruk i barnehagene.

I 2018 har vi fortsatt brukt mye tid på veiledning om de nye skolemiljøreglene. Behovet er stort. Vi har sett at skolene står overfor store utfordringer i arbeidet. Det er krevende for dem å være en profesjonell aktør i et vanskelig saksfelt. Det er gledelig at flere skoleeiere har lagt arbeidet med skolemiljø inn i desentralisert kompetanseutvikling. Vi håper også at vårt arbeid med kobling av BTI-modellen og skolemiljøsaker gir resultater. Etter dialog med skoleeierne setter vi i gang satsingen Skolen som profesjonell aktør i skolemiljøsaker og nettverk for friskolene.

Skolene og skoleeierne har fått veiledning om prøver og eksamen både etter initiativ fra oss og fra dem. Særlig i perioden mars-august og desember-februar bruker vi mye ressurser på dette arbeidet. Tilbakemeldingene vi får om gjennomføringen av prøver og eksamen tyder på at veiledningen har fungert etter hensikten.

Oppfølging av bhgmynd med bhgeiere som ikke har tatt i bruk rammeplan (fra kapittel 3.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle barnehagemyndigheter med barnehageeiere som ikke har tatt i bruk ny rammeplan, skal ha fått nødvendig oppfølging.

Oppsummert har vår oppfølging av den enkelte barnehage vært indirekte fordi vi har gått via barnehagemyndigheten. Basert på signalene fra barnehagemyndighetene har vi grunn til å tro at rammeplanen er tatt i bruk i barnehagene.

Alle barnehagemyndighetene i fylket har deltatt på kursene våre om rammeplanen. Vi har tatt opp temaet med dem i forbindelse med tilsyn, veiledning og risikovurdering.

Barnehagemyndighetene har valgt ut lokale tema fra rammeplanen i sine søknader om kompetansmidler. De har hatt rammeplanen oppe som tema i sine kommuner. I våre tilsyn har vi sett at barnehagemyndigheten tar opp tema fra rammeplanen i sin oppfølging av barnehagene.

Vi har ikke gjennomført undersøkelser der vi har etterspurt om den enkelte barnehage har tatt i bruk rammeplanen. Vi har forholdt oss til barnehagemyndighetene, styrket dem og tydeliggjort det ansvaret de har. Vi har tilbudt kurs og opplæring til hele sektoren og har hatt svært god oppslutning. Alle barnehagemyndighetene, mange styreere og over 400 pedagoger har deltatt.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunene er den primære målgruppen for embetet innsats på området samfunnssikkerhet og beredskap. Fylkesmannen har opprettholdt høy kommunerettet aktivitet i 2018, og fulgt særskilt opp bruken av krisestøtteverktøyet CIM og aktiviteten i kommunale beredskapsråd, der vi har deltatt på og bidratt inn i alle gjennomførte møter i kommunene. Som for tidligere år innhenter vi rapportering fra kommunene på aktivitetene på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet, og rapporteringen for 2018 viser en fortsatt solid bedring i resultatene. Kommuneundersøkelsen til DSB bekrefter også dette, for 2018 kom vi på "pallplass", en god forbedring fra foregående år. Vi har hatt høy tilsynsaktivitet, og har aldri sagt nei når kommunene har bedt om veiledning/bistand.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

På bakgrunn av bestemmelser i sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, skal Fylkesmannen gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Vi har fullført planlagte tilsyn for 2018, som en avslutning av tilsynsrunden 2017-2018. Dermed er Telemark og Vestfold begge à jour med fullførte tilsynsrunder, og går inn i 2019 og nytt embete med lik tilsynsstatus, noe som letter samlet planlegging for kommende år.

I tillegg til kommunal beredskapsplikt har vi også ført tilsyn med kommunenes beredskapsarbeid på helse- og sosialområdet og oppvekstområdet (skole og barnehage).

Det er utarbeidet samlerapport fra tilsynsrunden 2017-2018 og utarbeidet prosjektrapport, inkludert en brukerundersøkelse på Questback, på tilsynsmetodikken brukt under tilsynene.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	25.00	50.00 %	18.00	9.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Fylkesmannen har gjennomført opplæringstiltak og samarbeidsmøter. Vi har tilbudt felles opplæring til alle NAV-kontorene og i tillegg har vi besøkt flere av disse. Vi har i disse møtene både tatt opp faste tema og individuelt tilpasset tema.

Det ble høsten 2017 nedsatt en gruppe som skal arbeide videre med fokus på barneperspektivet. Arbeidet med BTI (bedre tverrfaglig innsats) er videreført i 2018. Vi har fortløpende kontakt med NAV-kontorene for råd og veiledning, og terskelen for å ta kontakt er svært lav. Vi har også vært tilgjengelig for videoveiledning dersom dette skulle være aktuelt.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter, med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Det er gjennomført kurs i sosialtjenesteloven med fokus på skjønsmessige vurderinger. Det har også blitt gjennomført opplæring i bruk av vilkår, herunder aktivitetsplikt. Sammen med Vestfold har vi gjennomført fagsamling for økonomiske rådgivere og videregående kurs i økonomisk rådgivning. Vi har også deltatt på KVP nettverk og informert om regelverk. Videre er vi fast bidragsyter i et nettverk for kommunale tjenester i NAV i Vest Telemark. Vi er også sammen med Vestfold tilrettelegger for gjeldsrådet i Vestfold og Telemark.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	15	15

Totalt 18 kommuner i Telemark. Hjartdal er avdelingskontor under Notodden og teller som 1 kontor. Nome, Bø og Sauherad er også sammenslått og teller også som 1 kontor

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. Opplæringen skal vektlegge kravet om å gjøre individuelle vurderinger i den enkelte saken og at barneperspektivet i de sosiale tjenestene ivaretas.

Vi har gjennomført opplæring i sosialtjenesteloven om å gjøre individuelle vurderinger. I opplæringen ble det vektlagt at barneperspektivet skal ivaretas i alle saker. Alle NAV-kontorene fikk tilbudet om opplæringen.

Antall kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og annen veiledning er avdekket særlig utfordringer.

I stor grad har ledelsen i kommunen gjenkjent de funn som er gjort i tilsynene og det har ikke vært særlige behov for opplæring i etterkant. Vi har gjennomført dialogmøter med 6 av de største NAV kontorene og hvor det er tatt opp temaer fra klagesaksbehandlingen og henvendelser fra brukere.

3.1.1.5 Økt tilgjengelig og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

I hovedsak arbeidet alle kommunene i Telemark i henhold til målsettinger og anbefalinger i Omsorgsplan 2020 og Demensplan 2020. Kommunene har imidlertid både ulike forutsetninger og ulik grad av måloppnåelse i forhold til disse statlige anbefalingene. Noen kommuner har problemer med å rekruttere sykepleiere og helsefagarbeidere, og noen har budsjettmessige utfordringer som gjør at bemanningen på sykehjem og i hjemmetjenestene er i sparsomste laget.

Mange kommuner i Telemark har kommet godt i gang med å planlegge og implementere velferdsteknologi. Særlig Skien kommune var tidlig ute i dette arbeidet, og er langt framme også sett i nasjonal sammenheng. Dette gir overføringsverdi til andre kommuner, som ser og lærer av Skien. Det er opprettet et kompetansenettverk for velferdsteknologi i Telemark, der også Fylkesmannen er med. Et liknende nettverk har blitt drevet i samarbeid med Vestfold.

Fylkesmannen i Telemark arbeider også aktivt sammen med Utviklingskommunen for Sykehjem og Hjemmetjenester (USHT), som er Porsgrunn. USHT driver møter og kursaktivitet med tanke på å øke kvaliteten i sykehjem, omsorgsboliger og hjemmetjenester over hele fylket.

Vi har også i 2018 hatt et aktivt fokus på helse- og omsorgstjenester til personer med psykisk utviklingshemming, og har drevet en utstrakt rådgivnings- og veiledningstjeneste overfor både kommunene og helseforetaket på dette feltet.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Minst 70 % av kommunene har politisk vedtatt planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet, bl.a. kompetanse- og rekrutteringsplaner.

Helsedirektoratet har ikke ferdigstilt tall som Fylkesmannen kan bruke til denne rapporteringen, og oppdaterte tall finnes heller ikke i KOSTRA for 2018. De tall som legges til grunn er derfor egne tall. Det er 18 kommuner i Telemark i 2018 og 2019. (Tallet blir redusert til 17 i 2020, fordi Bø og Sauherad da skal slås sammen til én kommune). Vi har i februar 2019 sendt e-post til alle kommunalsjefene for helse og omsorg i fylket, og spurt om kommunen har politisk vedtatte planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet. Kommunalsjefene har svart på e-post til fylkeslegen. Pr. 12. februar er svarene som følger:

Kommuner som har svart ja: Skien, Porsgrunn, Siljan, Vinje, Drangedal, Notodden, Seljord, Tinn, Bamble, Kragerø, Bø, Fyresdal, Hjartdal, Sauherad, Nome

Kommune som har svart nei: Kviteseid

Kommune som har svart at slike planer er under utarbeidelse: Tokke

Kommune som ikke har svart: Nissedal

KONKLUSJON: 15 av de 18 kommunene, det vil si 83 %, har svart at de har slike politisk vedtatte planer.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	13	83

Flere kommuner enn i (fra kapittel 3.1.3.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Flere kommuner enn i 2017 gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens .

Se tabell med kommentar.

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2017	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018
-2	12	10

Telemark har i flere år ligget lavt når det gjelder kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens. Fylkesmannen presiserer at vi i henvendelser til kommunene, og i møter med helseledere, har presisert viktigheten av dette. Vi har imidlertid ikke noen styringsmyndighet overfor kommunene. Tall i tabellen er basert på oversikt mottatt fra Helsedirektoratet.

Flere plasser med dagaktivitet (fra kapittel 3.1.3.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Flere plasser med dagaktivitetstilbud for personer med demens sammenliknet med 2017.

I henhold til oversikt mottatt fra Helsedirektoratet, med tall for kommunene og fylkene, framgår det at antall personer med demens i Telemark som fikk dagaktivitetstilbud var som følger:

År 2017: 100 personer

År 2018: 129 personer

(Ikke alle fikk dagaktivitetstilbud alle dager, så antall hele plasser er noe lavere enn antall brukere. Antall hele plasser var 56 i 2017, 65 i 2018.)

Personell i helse- og (fra kapittel 3.1.3.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Personell i helse- og omsorgstjenesten har fått økt grunn- og videreutdanningsnivå sammenliknet med 2017.

Det ser ut til at det spørres om tall fra 2018 og 2017. Ferdige tall for 2018 finnes imidlertid ikke. Derfor presenterer vi tall for 2016 og 2017, for den kommunale helse- og omsorgstjenesten i Telemark fylke samlet. Tallene er tatt fra KOSTRA-statistikkene.

Antall sysselsatte totalt: 8400 i 2016, 8561 i 2017.

Antall sysselsatte med formell kompetanse: 6460 i 2016, 6643 i 2017.

Økt ressursinnsats (fra kapittel 3.1.3.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Økt ressursinnsats i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid sammenliknet med 2017, jf. vekst i kommunerammen på 300 mill. kroner til styrket innsats på rusfeltet i 2018.

IS 24/8 viser at kommunene i Telemark hadde 543 årsverk innen rus- og psykisk helse i 2018, en økning på 9 årsverk fra 2017. Telemark ligger på landsgjennomsnittet for årsverk per 10 000 innbyggere > 18 år (30 årsverk). Telemark har 37 årsverk per 10 000 innbyggere < 18 år, noe som er godt over landsgjennomsnittet (som er 30 årsverk).

47 % av kommunene i Telemark svarer at de økte midlene i Opptappingsplanen for rusfeltet har vært benyttet til formålet. 65 % av kommunene svarer at Opptappingsplanen har hatt direkte konsekvenser i kommunalt rusarbeid det siste året. Dette er samme andel som i 2017.

Telemark har fått 14 flere årsverk som følge av Opptappingsplanen. Det gir 0,8 nye årsverk per 10 000 innbyggere. 2,6 % av totalt antall årsverk er nye årsverk i 2018.

Økt andel av pasienter (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Økt andel pasienter med behov for habilitering og rehabilitering mottar tjenester i kommunene sammenliknet med 2016 (tekst endre noe i forbindelse med første felles supplerende tildelingsbrev for 2018).

(Resultatmålet slettes fordi det i dag ikke finnes gode tall på dette. Det er mulig å finne tall på antall mottakere av hab/rehab i IPLOS, men det kan Helsedir ta ut selv. Det finnes flere andre resultatmål på hab/rehab i tillegg til egen rapportering under kap. 7)

Fylkesmannen i Telemark har også i 2018 hatt stort fokus på habilitering og rehabilitering i vår kontakt med kommunene. Vi har også hatt dette som tema på flere møter og konferanser. For øvrig henviser vi til rapportering i punkt 3.1.3.1.2.2.

Flere kvalifiserte årsverk (fra kapittel 3.1.3.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Flere kvalifiserte årsverk enn i 2016 arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene.

Datagrunnlag for dette er ikke mulig å hente frem, da rehabilitering og habilitering etter sin definisjon er et svært bredt fag- og tjenesteområde. Tjenestene som inngår i re- og habiliteringsprosesser kan være mange, og det er derfor utfordrende å føre en oversikt over "kvalifiserte årsverk" som jobber innen habilitering og rehabilitering. Det hadde vært mulig å angi utvikling av årsverk for enkelte profesjoner som typisk kan være involvert i habilitering og rehabilitering, slik som for eksempel pedagoger, fysioterapeuter, leger, ergoterapeuter, sykepleiere, NAV-rådgivere, logopeder, kiropraktorer, psykologer, helsesøstre, synspedagoger, audiografer, osv., dersom dette ble etterspurt mer spesifikt. Slik spørsmålet er formulert, finner vi det umulig å besvare det. Det må antas at en meget stor andel av helsepersonellet i fylket arbeider i større eller mindre grad med habilitering og/eller rehabilitering. I tabellen nedenfor har vi prøvd å tydeliggjøre dette på ulike måter, men det var bare mulig å skrive eksakte tall i tabellen. Vi har derfor skrevet inn antall 3000 for både 2016 og 2017, som et grovt og skjønnsmessig anslag.

Flere kvalifiserte årsverk arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene

Resultat	Antall kvalifiserte årsverk i 2016	Antall kvalifiserte årsverk i 2017
0	3 000	3 000

Minst ett innsatsområde (fra kapittel 3.1.3.1.2.3 i TB)

Rapportere på

Minst 75 % av kommunene rapporterer forbedring på innsatsområder/tiltak i opptrappingsplanen 2017-2019 sammenlignet med 2017.

Dette vil vi få et bedre grunnlag til å kunne uttale oss om når kommunens rapporter på tilskudd tildelt i 2018 kommer inn til oss den 1. april 2019. I 2018 søkte 11 av 18 kommuner i Telemark på stimuleringsstilskuddet, og 10 fikk tildelt midler. Den samlede søknadssummen var på 8,15 millioner, og Telemark hadde 3,4 millioner til fordeling.

All den tid kommunene bare har fått innvilget en nokså begrenset del av de midlene de har søkt om, så gjenstår det også å se hva de faktisk har fått til av den planlagte innsatsen når det kommer til stykket, med langt mindre midler enn de håpet på å få.

Tilskudd er bl.a. innvilget til prosjekter som tar sikte på å utvikle og styrke habiliteringstilbudet til barn og unge med nedsatt funksjonsevne og store behov for koordinering; opprettelse av ambulerende innsatssteam for voksne funksjonshemmede; oppretting, styrking og utvikling av Koordinerende enhet; styrking av arbeid med IP/koordinator; videreutvikling, innføring og implementering av hverdagsrehabilitering; og diverse tiltak som skal kvalitetssikre tjenestene (planarbeid, internkontroll, kartlegging, dokumentasjon, osv.).

Når det gjelder målsetningen om at kommunen skal ha en oppdatert plan for habilitering og rehabilitering, så har de aller fleste kommunene hatt fremgang i dette arbeidet. For å bistå kommunen i arbeidet arrangerte Fylkesmannen våren 2018 et heldagskurs i kommunal planlegging av habilitering og rehabilitering, med stor oppslutning.

Helsedirektoratet sin Questback-undersøkelse, som angivelig skal sendes ut i slutten av januar/starten på februar 2019, vil også kunne gi mer utfyllende opplysninger om tilstanden ute i alle kommuner, også i de kommunene som ikke har søkt om tilskudd, og på andre områder enn det tilskudd har gått til.

Det er det samme antallet kommuner som søkte og fikk tildelt midler i 2017, men to nye kommuner har tilkommet. Fylkesmannen har godkjent overføring av midler fra 2017 til 2018, og fra 2018 til 2019 for kommuner som ikke har fått anvendt midlene i tildelingsåret.

Fylkesmannen har i mange ulike fora gitt informasjon om Opptrappingsplanen og tilskuddsordningen, og har fått mange signaler tilbake om at tilskuddet og Opptrappingsplanen har gitt ny "giv" til å drive utviklingsarbeid og kvalitetssikring av rehabilitering (og i noen grad også habilitering) i kommunene.

3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

Fylkesmannens arbeid med opptrappingsplanen for rusfeltet skjer på flere måter, bl.a. gjennom forvaltning av ulike tilskudd: Tilbud til mennesker med langvarige og/eller sammensatte tjenestebehov, Psykologer i de kommunale helse- og

omsorgstjenestene og Kommunalt rusarbeid. Fylkesmannen deltar også i lokale og regionale samarbeidsfora for rus- og psykisk helse. I 2018 har det vært avholdt to en-dagers konferanser i samarbeid med Forum for rus og psykisk helsearbeid i Telemark og RVTS hvor tema har vært selvmordsforebygging. Sammen med kompetansesentrene er det også avholdt ulike kurs.

90 % av kommunene har kartlagt (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

90% av målgruppen er kartlagt for å belyse rusmiddelsituasjonen fylkets kommuner gjennom BrukerPlan eller annet kartleggingsverktøy.

I følge tall fra IS 24/8 har 65 % av kommunene kartlagt rusmiddelsituasjonen ved hjelp av BrukerPlan eller annen type kartlegging. Dette er en økning fra 53 % i 2017. Litt under halvparten av kommunene svarer at de kartlegger ved hjelp av BrukerPlan mens resten i hovedsak benytter seg av Ungdata eller andre data (ikke spesifisert). "Bruker spør bruker" er ikke benyttet som metode.

Det skulle vært avholdt kurs i 2018 i BrukerPlan i samarbeid med KoRus Sør, men dette er dessverre ikke blitt gjort.

Brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helse

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 35 %	35 %

Gjennomsnittscore på i hvilken grad kommunen sikrer brukermedvirkning er for Telemark 2,9 (1 = i svært stor grad, 5 = i svært liten grad)

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Minst 70 % av kommunene sikrer brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helsefeltet.

Ifølge IS 24/8 har 35 % av kommunene svart at de sikrer brukermedvirkning i tjenesteutviklingen innen rus- og psykisk helsefeltet. På spørsmål om i hvilken grad tjenestetilbudet er recovery-orientert (1 = i svært stor grad og 5 = i svært liten grad), er gjennomsnittscoren for kommunene i Telemark 1,9.

5 av 18 kommuner har fått tilskudd til erfaringskonsulent eller ansatt med brukererfaring i 2018. Fylkesmannen har vært i kontakt med kommunene og Sykehuset Telemark i forbindelse med senere etablering av et nettverk for erfaringskonsulenter/ansatte med brukererfaring.

Kartlagt rusmiddelsituasjonen

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
90 %	- 25 %	65 %

Selv om ikke målet er nådd for Telemark, så har det vært en økning fra 2017 da 53 % av kommunene hadde kartlagt rusmiddelsituasjonen.

Et større antall personer med rus (fra kapittel 3.1.3.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Et større antall personer med rus- og/eller psykisk helseutfordringer har tilfredsstillende botilbud enn i 2017.

Vi har ikke eksakte tall på hvor stor andel av personer med rus- eller psykisk helseutfordringer som har tilfredsstillende botilbud. Tall for dette kan ikke hentes ut fra BrukerPlan-data siden kun 28 % av kommunene bruker dette verktøyet for kartlegging. I følge IS-24/8 har kommunene svart på i hvilken grad boligsituasjonen for målgruppen for psykisk helsearbeid har endret seg siste år, der 1 = stor bedring og 5 = stor forverring. For Telemarks del har kommunene gitt en gjennomsnittsscore på 2,6. For målgruppen for kommunalt rusarbeid er gjennomsnittsscoren for Telemark 2,7.

Det har vært avholdt en boligsosial konferanse i samarbeid mellom fylkesmannen i Telemark, fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder og Husbanken Sør for å gi kompetanseheving innenfor boligsosialt- og sosialt arbeid.

Sektorovergripende system for identifisering av personer

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	6 %	76 %

Bedre kvalitet i tilbudet til personer (fra kapittel 3.1.3.2.1.4 i TB)**Rapportere på**

Bedre kvalitet i tilbudet til personer med psykisk helse- og/eller rusproblemer gjennom kunnskapsbaserte metoder herunder etablering av flere aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam etter modell av ACT/FACT-team, Individuell jobbstøtte/ Jobbmestrende oppfølging og Rask psykisk helsehjelp enn i 2017.

I Telemark er det ikke etablert eller gitt tilskudd til rene ACT/FACT-team. 22 % av kommunene har fått tilskudd til andre flerfaglige oppsøkende team, og en tredjedel av disse er oppsøkende samhandlingsteam rettet mot barn og unge.

De fleste kommunene i Telemark har ulike lavterskel tilbud for personer med lette til moderate psykiske lidelser. Tiltakene er organisert slik at hjelpetiltakene er lett tilgjengelig og kan komme raskt i gang.

I følge IS 24/8 oppgir 83 % av kommunene at de har etablert et samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og NAV om arbeidsrettet rehabilitering til personer med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer/avhengighet. Det er en økning fra 71 % i 2017. 17 % av kommunene opplyser at samhandlingen med NAV ikke er god. Dette er en betydelig nedgang fra 2017 da 47 % av kommunene mente at samhandlingen med NAV ikke var god.

Flere kommuner har etablert (fra kapittel 3.1.3.2.1.5 i TB)

Rapportere på

80% av kommunene omfattes av tilskuddsordningen til kommunalt rusarbeid.

12 av 18 kommuner i Telemark (67 %) mottar tilskudd til kommunalt rusarbeid. I 2018 kom en ny kommune med i tilskuddsordningen.

Flere kommuner har rekruttert psykolog (fra kapittel 3.1.3.2.1.6 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har rekruttert psykolog og flere benytter denne kompetansen i rusarbeid enn i 2017.

I løpet av 2018 har 16 av 18 kommuner i Telemark mottatt tilskudd til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. 7 av kommunene var nye i 2018. Tilskudd er gitt til 12,5 stillinger, og 10 av de 16 kommunene har interkommunalt samarbeid om psykolog (samarbeid mellom to eller tre kommuner). Alle kommunene har sagt at de ønsker å benytte kompetansen også inn i rusarbeidet.

Det har fortsatt vært vanskelig å rekruttere psykolog til kommunene, og kun 3 av stillingene var besatt ved utgangen av 2018.

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak (fra kapittel 3.1.3.2.1.7 i TB)

Rapportere på

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak ved rusrelatert problematikk.

I følge IS 24/8 har 76 % av kommunene svart at de har et system på tvers av tjenester for identifisering av personer med behov for tidlig intervensjon ved rusrelatert problematikk.

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen mot vold og overgrep og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet.

Fylkesmannen har ikke oversikt over hvor mange kommuner i Telemark som kjenner til opptrappingsplanen, men det har vært gitt orientering til kommunene via Forum for psykisk helse- og rusarbeid i Telemark.

Flere kommuner har utarbeidet (fra kapittel 3.1.3.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2017.

I følge IS 24/8 har 41 % av kommunene svart at de ikke har etablert skriftlige rutiner/prosedyrer for tverrsektoriell samhandling om saker som omhandler vold og overgrep. 35 % av kommunene har ikke etablert skriftlige rutiner/prosedyrer for å identifisere voldsproblematikk hos rusmisbrukere som mottar kommunale tjenester.

82 % av kommunene har integrert rusfeltet i sitt ordinære planverk. Det er ikke spesifisert om det er laget en egen kommunal eller

interkommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

76 % av kommunene har gjort seg kjent med veiledningsmaterieell om forebygging av selvskadning og selvmord og 24 % har lagt en plan for å gjøre dette kjent for relevant helsepersonell.

3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid

Ved årsrapportering for 2017 refererte vi til en undersøkelse blant kommunene i Telemark om deres systematiske folkehelsearbeid. Ca halvparten av kommunene kan vise til et godt oversiktsdokument. I følge Telemark fylkeskommune har ikke status endret seg vesentlig i 2018.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Ved årsrapportering for 2017 refererte vi til en undersøkelse blant kommunene i Telemark om deres systematiske folkehelsearbeid. Ca halvparten av kommunene kan vise til et godt oversiktsdokument. I følge Telemark fylkeskommune har ikke status endret seg vesentlig i 2018.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 25 %	75 %

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Vi viser til grundig rapport for 2017 og har ikke grunn til å anta endringer på andel kommuner som har vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller i planer etter plan- og bygningsloven. Kommunene har mange typer planer. Ved gjennomgang av en del planer 2017 fant vi utjevningperspektivet spesielt i samfunnsdelen til kommuneplanen.

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 50 %	50 %

3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Økosystemene i Telemark har vært utsatt for menneskelig påvirkning over lang tid, der den største trusselen for det biologiske mangfoldet er fragmentering av viktige leveområder, noe som gir forringelse i ulik grad og i ytterste konsekvens tap av leveområder for mange arter. Det er stort press på arealer til ulike formål (boliger, fritidsboliger, industri, næring med mer), spesielt i kyst-, by- og fjellområder. Samtidig er mange fremmede arter (planter, fisk, skaldyr m.fl.) på sterk frammarsj i ulike økosystemer. Dette skaper problemer for forekomsten av stedege arter og representerer derfor en stadig økende trussel for det biologiske mangfoldet. Fylkesmannen opplever denne situasjonen som uoversiktlig og vanskelig å ha kontroll på. For å unngå framtidig tap av biologisk mangfold er det nødvendig med langsiktig planlegging og gjennomføringsevne for å stoppe den uønskede utviklingen som truer viktige økosystemer.

Kystsonen: Det er fortsatt stor bekymring for den negative utviklingen i hekkebestanden av flere sjøfuglarter. I de samme områdene har stillehavsøsters etablert seg i stadig flere områder. Det er etablert et overvåkingsprogram med 10 faste områder som følges nøye ift videre utvikling av bestandstetthet. Det er gjennomført saneringstiltak i tilknytning til viktige frilufts- og rekreasjonsområder (Jomfruland og Stråholmen, Kragerø kommune).

Fjellområdene: Telemark forvalter villreinen på Hardangervidda, Setesdal Austhei og Ryfylkeheiene sammen med nabofylkene. Vi har også et forvaltningsansvar for de mindre bestandene i Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Våmur-Roan. Det er fremdeles et stort press på arealene i randområdene til disse leveområdene, se tidligere årsrapporter. Både som følge av økt hytteutbygging, men også som følge av økt turistsatsing generelt, ser vi økt ferdsel inn i villreinens leveområde. Noen steder er ferdselen så stor at den står i fare for å fortrenge villreinens adgang til viktig beiteområder. Mange ønsker regulering av ferdselen inn i disse områdene. Dette er krevende problemstillinger enten det gjelder innenfor eller utenfor våre verneområder. Vi har ingen tradisjon for å regulere friluftslivet i disse områdene. Dessuten krever dette kanskje regulering av tiltak langt utenfor disse områdene. Et eksempel er økt overnattingskapasitet ved turisthytter som ligger inntil store ferdselsårer slik som Haukeliseter turisthytte som ligger ved E134 på Hardangervidda. Besøksstrategien for Hardangervidda nasjonalpark som nå er under utarbeiding vil måtte håndtere disse problemstillingene.

Det har vært frykt for smitte med CWD (skrapesjuka) til villreinbestanden på Hardangervidda fra Nordfjella, der bestanden nå er eliminert etter at smitte ble påvist der. Så langt er det heldigvis ikke påvist CWD på Hardangervidda. Fjellrev er nå reetablert som reproduserende arter på Hardangervidda som resultat av utsettingsprogrammet i regi av Mdir/NINA. Tilstanden til flere fjellhekkende fuglearter er derimot i en negativ

utvikling. Dette gjelder bl.a. heilo, lappspurv, jaktfalk mfl.

Vannforekomstene: Det er gjennomført en omfattende gjennomgang og oppdatering av vannforekomstene i alle vannområdene i Telemark. Status for tiltak er oppdatert. Det er startet opp arbeid med vilkårsrevisjoner i flere av de større regulerte vassdragene i Telemark. Vilårsrevisjonen for Tokke-Vinje vassdraget nærmer seg fullføring (NVE /OED). Det kan påregnes en del forbedringer i sterkt modifiserte vassdrag som resultat av revisjonene. Grenlandsfjordene er fortsatt påvirket av miljøgifter og utslipp fra bl.a. industri. Tiltak for å forbedre tilstanden i vannforekomster som er dårligere enn god er vurdert, planlagt eller igangsatt. Det er gjennomført overvåking for å fastslå tilstanden i mange vannforekomster i alle vannområdene i fylket.

Dammer og mindre våtmarker: Mange mindre vannforekomster (spesielt i bynære områder og i kulturlandskapet) er utsatt for store endringer i økosystemene pga utsetting av fisk, spesielt karpefisk, samt arealendringer/utbygginger.

Kalkskog: Tilstanden i kalkskogene er fremdeles dårlig, med pågående reduksjon av areal (boligbygging, større samferdselsprosjekter) samt omfattende gjengroing (til dels med fremmede arter) og utskygging, se tidligere årsrapporter.

Overvåkingsprogram i alle vannregioner skal være etablert. (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Overvåkingsprogram skal være etablert i alle vannregioner i løpet av 2018.

Det er etablert og igangsatt overvåking av vannforekomster i alle Vannområdene i Telemark 2018. Resultater vil bli rapportert og relevante data blir lagt inn i Vann-miljø databasen (vinter 2019). Rullering av overvåkingsplan er igangsatt for 2019 og blir operativ før feltsesongen 2019.Tilstand blir oppdatert i tråd med resultater i " Vann-miljø".

Etablering av overvåkingsprogram i vannregioner

Antall vannregioner	Antall vannregioner med etablert overvåkingsprogram	Resultat
5	5	0

Gjelder 5 Vannområder i Telemark.

Økt bruk av påleggsmyndigheten (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2017.

Vassdragene i Telemark er sterkt påvirket av kraftregulering. Disse påleggshjemlene er derfor et viktig virkemiddel for å betre miljøtilstanden i vassdragene.

Statusrapport om vassdragsinngrep i fylket (2017), benyttes til å vurdere eksisterende pålegg (særlig fiskeutsetting), samt for å prioritere vassdrag der bruk av påleggshjemmelen kan gi god miljøeffekt. Vi gjennomfører dessuten et årlig møte med alle de store kraftregulantene i fylket der vi drøfter endringer i de pålegg som er gitt samt eventuelle nye pålegg.

Vi har gitt pålegg om 5-årig undersøkelsesprogram for røye i Møsvatn. Vi avventer pålegg i flere vassdrag på grunn av pågående revisjonsprosesser. Disse prosessene er tidkrevende og det er stor utålmodighet lokalt for å gjøre konkrete tiltak. Vi vurderer det likevel slik at det er fordelaktig å få fastsatt nye rammer av NVE (f.eks. minstevannføring) for at eventuelle pålegg etter naturforvaltningsvilkårene skal bli presise. Dette er grunnen til at vi ikke har gitt flere pålegg i 2018. Når disse prosessene er landet vil det bli et stort påtrykk til Fylkesmannen for å pålegge tiltak.

Av andre pålegg som er til vurdering er fiskepassasje for storørret i Mår-Gøyst vassdraget. Dette arbeidet gjøres i samråd med NVE.

Antall nye pålegg eller gjennomførte tiltak og undersøkelser hjemlet i vannkraftkonsesjoner

Antall pålegg i 2017	Antall pålegg i 2018	Resultat
0	1	1

Restaureringstiltak (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle innvilgede restaureringstiltak skal være igangsatt i løpet av 2018.

Restaurering av myr i Lågåsmyr NR og tilgrensende deler av Sjømannsheia NR (Kragero) er gjennomført i sin helhet etter oppsatt plan. Hogst på deler av myrarealet ble gjennomført i april og gjentetting av grøfter (til sammen ca 3 km) ble utført i november. Tiltaket hadde en kostnad på ca kr 850.000. Gjennomført skjedde som et samarbeid mellom Fylkesmannen i Telemark, SNO og innleid entreprenør.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
1	1	0

Gjennomført kontroll av rettighetshaverorganisering (fra kapittel 3.1.4.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Kontroll av rettighetshaverorganisering skal være gjennomført i løpet av 2018.

Organisering av nedre del av Skiensvassdraget (nedenfor Skotfoss) fungerer bra, mens den er fraværende i øvre deler. Det eksisterende grunneierlaget ligger brakt, og det er en krevende oppgave og samle alle grunneiere under ett nytt, omforent (og aktivt) grunneierlag. Her selges det forøvrig lite fiskekort og fanges relativt lite laks. Fylkesmannen har tatt initiativ til flere samlinger rundt temaet, og også tildelt midler til utarbeidelse av felles driftsplan via fiskefondet.

Vår vurdering er at dette arbeidet må stilles i bero til vi har gjennomført nødvendige tiltak for å bedre opp- og nedvandring forbi kraftverkene nederst i vassdraget i Skien.

3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Interessen for frivillig vern av skog er stor i Telemark. Det er ikke tilgangen på gode arealer men kapasiteten hos oss og de andre aktørene som faktisk begrenser aktiviteten. Vi er likevel fornøyd med at vi i et omstillingsår har fått vedtatt vern av to nye, samt utvidelse av fire eksisterende områder gjennom ordningen med frivillig skogvern. Totalt utgjør disse områdene til sammen 7426 daa nytt verneareal. Dette vil bidra til å ta vare på et representativt utvalg av norsk natur.

Gjennomførte verneplanprosesser skogvern økt i forhold til 2017. (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern er økt i forhold til 2017.

Antall gjennomførte verneplanprosesser i Telemark har vært noe lavere i 2018 enn i 2017. Årsaken er lavere kapasitet (personalsituasjonen), kombinert med at antall tilbud om vern av høyt verneverdige skogareal var noe lavere. Det har kommet inn flere tilbud som vi har takket nei til pga for lave verneverdier.

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern

Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2017	Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2018	Resultat
11	6	- 5

Verneverdiene i verneområdene (fra kapittel 3.1.4.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Pr desember 2018 foreligger godkjent forvaltningsplan for 25 verneområder i Telemark. Samtidig er forvaltningsplan for tre nye verneområder under arbeid (Årnesbukta, Langesundstangen og Steinvika), samt revisjon av én plan (Skrim og Sauherad fjella NR). Planene forventes ferdigstilt for høring våren 2019, og godkjennelse i løpet av året.

Andel verneområder med behov for forvaltningsplan som har en godkjent forvaltningsplan

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	- 18 %	82 %

Totalt 34 områder med plan/behov for plan. Seks områder mangler plan (Nomevann ffo, Nautesund ffo, Kiletjennene NR, Frierflogene NR, Dammane LVO, Semsøyene NR).

3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Det er ved vårt arbeid med tilsyn og tillatelser at Fylkesmannen kan bidra til at utslippene av helse- og miljøskadelige stoffer blir redusert. Vi har først og fremst fokus på helse- og miljøskadelige stoffer i vårt arbeid, men arbeid med mer nærmiljøproblemer utgjør også en stor del av arbeidet vårt. I 2018 har vi gjennomført 28 tilsyn og deltatt på to landsomfattende tilsynsaksjoner. Det er gitt 14 nye tillatelser og behandlet 24 endringer av tillatelser etter forurensningsloven. I de fleste av disse sakene er vårt hovedfokus på å redusere utslipp av helse- og miljøskadelige stoffer. Ved tilsynsarbeidet gir vi veiledning til små og mellomstore bedrifter om sikker håndtering av farlige stoffer og farlig avfall.

Gjennom arbeid i vannområdet Grenland og dialog med miljødirektoratet har vi satt fokus på den vedvarende og til dels kritiske vannkvaliteten i Frierfjorden. Det foregår en betydelig skipstrafikk i området med oppankring av inntil 7 båter i døgnet som bidrar til oppvirvling av forurenset sediment. Fjorden er i moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Med fortsatt ønske om industriell utvikling i området for eksisterende bedrifter og for nyetableringer vil dette være en betydelig utfordring.

Vi gjennomfører nå et kildesporingsprosjekt for å eventuelt spore opp ukjente kilder til spredning av miljøgifter og kvantifisere kjente kilder. Rapport fra arbeidet vil ferdigstilles i februar 2019.

Skien kommune har igangsatt et pilotprosjekt om gjenåpning av en lukket bekk for å sikre flomveiene gjennom et eksisterende industriområde etablert til dels på gamle avfallsfyllinger. Vi deltar i prosjektet og bistår med kompetanse knytte til de forurensningsmessige vurderingene.

I Telemark har vi registrert 220 havner/småbåthavner/marinaer og kaikanter. I år har vi regodkjent 7 avfallsplaner og alle havner skal nå ha godkjent avfallsplan. For største delen av disse har renovasjonsordningen vært i drift i flere år og vi regner dette som et vesentlig bidrag til reduserte utslipp av helse- og miljøskadelige stoffer og redusert marin forsøpling.

Kvalitetssikret informasjon om brannøvningslokaliteter (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

All informasjon om brannøvningslokaliteter i fylket i Forurensningsdatabasen skal være kvalitetssikret i løpet av 2018.

Vi har følgende kvalitetssikrede lokaliteter:

Brannøvningsplass - Notodden Luft Havn - registrert som aktiv - har tillatelse fra FM

Gvarv Brannstasjon brannøvningsplass - registrert som aktiv

Herøya industripark brannøvningsplass - registrert som aktiv

Norward AS, Rafnes - registrert som aktiv - har tillatelse fra FM

Skien Brannstasjon, brannøvningsplass - registrert som aktiv

Croftolmen vgs. Brannøvningsanlegg – registrert som nedlagt

Andel kartlagte og kvalitetssikrede kommunale brannøvningslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	0 %	100 %

100 % av lokalitetene er kvalitetssikret. (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 % av lokalitetene med grunnforurensning er kvalitetssikret.

Det er totalt 98 grunnforurensningslokaliteter i Telemark der Fylkesmannen er myndighet. Arbeid med grunnforurensningsbasen GF er ikke ferdig utført i 2018. Oppgaven med kvalitetssikring er todelte:

Del 1: Lokaliteter som tidligere ikke er godkjent av myndigheten skal behandles. Det er en målsetning at flest mulig lokaliteter skal ha status godkjent slik at de er tilgjengelige for allmennheten, og blir overført til matrikkelen.

69 lokaliteter i Telemark er ikke-godkjent. Dette arbeidet videreføres i 2019 felles med Vestfold.

Del 2: Alle lokaliteter med tilhørende flater/ forurenset område(r) som er opprettet i databasen kvalitetssikres, og om nødvendig oppdateres.

Arealer er gjennomgått og tegnet for kommunale deponi, men flere av lokalitetene trenger godkjenning. Land- og sjøareal på skipsverft er oppdatert, noen er fortsatt ikke godkjent da vi ikke har blitt ferdig med arbeidet i 2018. Arbeidet videreføres i 2019. Vi vil søke Mdir om prosjektmidler for å fullføre jobben.

Andel kvalitetssikrede grunnforurensningslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel kvalitetssikret
100 %	- 61 %	39 %

Gjenstående prioriterte skipsverftslokaliteter har fått pålegg innen 31.12.2018 (fra kapittel 3.1.4.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle gjenstående prioriterte skipsverftslokaliteter har fått pålegg innen 31.12.2018

I Grenlandsfjordene har vi hatt 7 skipsverft, tre er fortsatt i drift. Undersøkelser viser at det i områdene nær disse lokaliteten er høye verdier av miljøgifter som stammer fra virksomhetene. Dette er likevel svært begrensede områder og overskygges fullstendig av spredningen som kommer fra de samlede sterkt påvirkede sedimentene i hele fjordområdet. Med en vanskelig ressurs- og kompetansesituasjon har vi ikke maktet å gitt de nødvendige påleggene om tiltaksplan. Denne situasjonen har endret seg på begge områder slik at påleggene vil bli gitt i løpet av første halvdel av 2019.

Etter veiledning fra FM har Skien - Grenlandfjordene vannområde bestemt at de vil ta initiativ til å involvere Bamble kommune i arbeidet med opprydding ved lokaliteten i Langesund.

Vi har nå iverksatt arbeidet med sporing av tilførselen av miljøgifter til Skienselva/Porsgrunnelva. Vi har valgt Multiconsult som konsulent for arbeidet. Arbeidet vil bli rapportert i februar 2019. Vi har avtalt at kommunen skal stille sin lokalkunnskap til rådighet i arbeidet.

Kragerøvassdraget vannområde har i samarbeid med Kragerø kommune søkt Mdir om midler til undersøkelser av Kalstadkilen med siket på opprydding i sedimentene i området.

Når det gjelder opprydding på land har Smietangen Eiendom fått pålegg i 2016 om opprydding på land på tidligere Langesund verft. For tidligere Porsgrunn mekaniske verksted sendes pålegg ut i februar 2019 for opprydding i grunn på deler av verftsområdet, dvs. i dokken. Det er uendret status for de andre fem lokalitetene.

Gjenstående prioriterte skipsverftslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Andel gjenstående prioriterte skipsverft som har fått pålegg
100 %	- 100 %	0 %

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Ambisjon er å forebygge økonomisk ubalanse. Fylkesmannen har hatt særlig fokus på rentebærende gjeld og finansutgifter. Lånegjelden kan bli tung å bære ettersom renten vil begynne å gå oppover.

Det har vært relativt gode driftsresultater de senere år på grunn av økte skatteinntekter. Tilbakemelding fra kommunene viser at skatteinntektene har vært høyere enn antatt også for 2018.

Regnskapene for 2017 viser bedring i netto driftsresultat for tre av atten kommuner. Kun Seljord kommune som har et negativt driftsresultat i 2017.

Gjennomsnittlig har driftsresultatet for Telemark blitt redusert 3,8 % i 2016 til 2,7 % i 2017.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2018 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2017.

Ved utgangen av 2018 er det ingen kommuner i ROBEK for Telemark

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2017	Kommuner per desember 2018
- 1	1	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017.

Alle kommunene med feil i KOSTRA har blitt kontaktet og fått veiledning. Regner med at feilene er rettet når tallene for 2018 foreligger.

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2017	Feil per juni 2018
1	7	8

3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen

Ingen endringer i Telemark siden Midt-Telemark kommune ble formelt vedtatt ved forskrift 19. desember 2017. Fellesnemnda har ansvar og hånd om det videre arbeidet med etablering og organisering av den nye Midt-Telemark kommune.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket

Det Regionale Næringsprogram (RNP) for 2018 har 8 prioriterte satsingsområder. Disse prioriteringer har vært utgangspunkt for behandling av søknader både hos Fylkesmannen (UT-midler) og hos Innovasjon Norge (IBU-midler).

Telemark har brukt om lag 90 % av tildelte IBU-midler til tradisjonelt landbruk. Hovedområdene er melk, storfekjøtt og frukt- og bærproduksjon. Disse investeringene har bidratt til betydelig effektivisering og utvikling.

Det skjer mye bra i Telemark, spesielt i frukt- og bærproduksjon. Fylket har som mål at hvert tredje eple på det norske markedet skal komme fra Telemark. Vår bruk av UT-midler støtter opp om dette målet. Fruktpakkeriet i Midt-Telemark er framoverlent og satser på utvikling og innovasjon av lagringsteknologi og fruktpresseri. Det er avgjørende at myndighetene legger til rette for rammevilkår som sikrer avsetning og konkurransedyktige vilkår.

Fylkets storfesatsing har som mål å bidra til utvikling av storfekjøttneringen basert på lokale ressurser. Et tiltak i satsingen er å styrke det faglige miljøet. I samarbeid med Innovasjon Norge er det utviklet et tilbud til alle storfeholdere i Telemark hvor de kan få 10 timer gratis rådgiving fra en rådgiver med klar tilknytning til fagmiljøet. I 2017 er denne ordning finansiert av Innovasjon Norge. For 2018 har Fylkesmannen brukt UT-midler til å finansiere tilbudet. I alt 21 storfeprodusenter har søkt om en 10-timers rådgivingspakke. Storfe satsingen er avgjørende for arealbruken i fylket. Det er samtidig viktig framover med fokus på optimalisering og konsolidering grunnet markedssituasjonen.

For skogbruket er skogsvegbygging og foryngelse viktige faktorer for verdiskaping. I 2018 er 26 km skogsveier bygget om og det er bygget 12 km ny vei. I tillegg til vanlig saksbehandling på skogsveibyging har Fylkesmannen også fokus på vedlikeholdsplikt skogseieren har for sine skogsveger. Et godt vedlikehold skogsveinett bidrar sterkt til verdiskaping fra skogbruket. Det blir også jobbet aktivt med tilrettelegging for tømmertransport på hele vegnettet i fylket. Det langsiktige arbeid for utbygging av en regional tømmerkai i Frier vest fortsetter. Arbeidet er viktig med tanke på større industrietablering.

Aktiviteten i skogbruket var rekordstor i 2018 med over 700 000 kbm avvirket til industriell bruk. Foryngelseskontrollen er et viktig verktøy for å følge opp foryngelsesplikten og for å sikre framtidig produksjon i skogen.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er fulgt (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Regionalt bygdeutviklingsprogram med tilhørende underprogrammer er fulgt opp i tråd med nasjonal politikk

Vårt Regionalt Bygdeutviklingsprogram (RBU) er blitt forlenget med ett år for 2018. Det samme gjelder for Regionalt Næringsprogram (RNP) og Regionalt skogprogram (RSK). Regionalt Miljøprogram (RMP) er oppdatert for 2018. Dette er gjort i overensstemmelse med fylkeskommune, Innovasjon Norge og næringen.

En egen styringsgruppe er oppnevnt for koordinering av RBU arbeidet for 2019 og årene framover. Selve regionale bygdeutviklingsprogram utarbeides i styringsgruppen. Nasjonal politikk og signaler/føringer i ulike statlige meldinger er blitt vektlagt ved revisjonen og prioritering av satsingsområder.

I mai 2018 startet arbeidet med den nye RNP for Vestfold og Telemark. Dette arbeidet ble slutført mot slutten av året. Arbeidet med den nye planen har vært bredt forankret med både dagssamling og høringsrunde. Tilbakemeldingene er innarbeidet i planen og den er sendt til styringsgruppen. Prosessen har gitt alle deltakere god og ny innsikt i næringen i begge fylkene. Det er viktig at alle partene tør å fokusere og prioritere på de oppgaver som er viktigst framover.

Arbeidet med RMP og RSK startet også i mai 2018. RSK er utarbeidet og har vært på høring med en frist medio januar 2019. RSK blir ferdigstil i løpet av februar 2019. Arbeidet med RMP er kommet godt i gang og vil etter plan bli slutført i 1. halvår 2019.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst.

Tiltak

- rask videreforsendelse av direktoratets brev. Beskjed om at ikke-avslutta saker fra tidligere år må arbeides videre med. Satt frist 13. april for utsendelse av egenmeldingsbrev fra kommune til skogeier.
- fulgt opp gitt frist for utsending av egenmeldinger med e-post til kommunalt skogansvarlige i for- og etterkant av fristen
- status og oppfordring om ikke å hvile på laurbæra til kommunalt skogansvarlige pr. epost 5. juli.
- status for fylket sendt kommunale skogansvarlige 8. august
- status for aktuell kommune(r) sendt enkeltvis til kommunale skogansvarlige oktober/november. Omfatta også ikke-avslutta saker fra den enkelte kommune(r) fra tidligere år. Oppfordring om å få avslutta flest mulig av sakene
- var på en foryngelseskontroll i felt i sak der kommunen er inhabil.
- bistand i konkrete saker, hvorav en omfattende og banebrytende

Omfang

I følge NIBIOs rapport Tilstand i foryngelsesfelt nr 159 2018 er drøyt 75% av foryngelsesarealet i Telemark tilfredsstillende foryngt 3 år etter avvirkning i følge resultatkontroll (nå -kartlegging). 3 år er for kort tid til å etablere naturlig foryngelse i mange tilfeller i høyereliggende strøk Telemark, så talla betyr ikke at det forynges for dårlig på 25% av arealet i fylket. Andelen areal som er tilfredsstillende foryngt vil øke lenger tid etter avvirkning. Det er imidlertid grunn til å regne med at det er potensiale for forbedring. Tilskudd til tettere planting brukes i liten grad f.eks.

Utfordringer

Med økt tømmerpris forventes større interesse for foryngelse etter hogst.

Det er utfordrende å gjennomføre tiltak dersom skogeier ikke har overholdt foryngelsesplikten, særlig om skogfond ikke er tilgjengelig. De juridiske virkemidlene oppfattes som svake i praksis. I berekraft-forskriften § 8 Tilfredsstillende foryngelse står det bl.a. *lauvdominert* skog. Det omfatter treslag som vanligvis gir begrensa næringsinntekter, for eksempel hegg. I mange områder vil det komme tilstrekkelig naturlig foryngelse av lauvtreslag til å oppfylle berekraft-forskriftens minste lovlig treantall når lauvtreslag som knapt gir næringsinntekt (må) regnes med.

I praksis er det vanskelig å kreve at skogeier skal *søke* om å få godkjent slik foryngelse siden det ikke er nedfelt i forskrift e.a.

Høye driftskostnader kombinert med lav bestokning gjør det fristende for noen å sette av lite skogfond, og da hjelper det ikke at det totalt sett er tilstrekkelig avsatt skogfond.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk

Arbeidet med en klimastrategi for landbruket i Telemark ble ferdigstilt i 2018. Vi vil jobbe videre med dette framover, og blant annet se på de tilskuddsordninger vi forvalter og hvordan vi best kan bruke midlene i et klimaperspektiv. Arbeidet med revisjon av regionalt miljøprogram ble startet opp høsten 2018, og blir ferdigstilt tidlig i 2019. Nytt miljøprogram omfatter Vestfold og Telemark. Det er forskjellige utfordringer i de to fylkene, men det har vært et godt samarbeid og stor vilje til å finne løsninger som gavner begge fylker. Det er fokus på hydrotekniske anlegg i SMIL-ordningen. Om lag 30% av tilskuddsmidlene i SMIL-ordningen går til hydrotekniske anlegg. Interessen for grøfting har økt etter at tilskuddsnivået ble økt fra 1000 til 2000 kr pr daa. I 2018 ble det innvilget tilskudd til systematisk grøfting av 1130 daa mot 730 daa i 2017.

Økouka ble arrangert for 3. gang i Telemark med Porsgrunn Andelsgård som koordinator for arrangementene, og med økonomisk støtte fra våre UT-midler. Arrangementene omfattet både åpne gårdsbutikker, økologisk servering på ulike steder, fagmøter og ulike kurs. Spesielt nevnes et arrangement med tema levende matjord og jordkarbon.

Telemark har store grasressurser som ikke er utnyttet. Storfesatsinga fra 2017 er tonet ned på grunn av problematikken rundt overproduksjon. Men tørkesommeren 2018 har forsterket behovet for å nytte våre arealressurser mest mulig optimalt.

Vi har en dialog med Vegvesenet om bekjemping av hønsehirse langs veger som omkranser viktige jordbruksarealer. Gjerpensdalen i Skien kommune er en pilot i dette samarbeidet, og faglagene i landbruket er også med.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2017

Tett planting:

- tilskudd utbetalt i 8 av 18 kommuner
- 3 760 daa i 2018 (4 440 daa i 2017)
- antall planter 388 300 i 2018 (539 300 i 2017)
- investering 1 669 000 kr i 2018 (2 366 000 kr i 2017)
- sum tilskudd 61 000 kr i 2018 (99 800 kr i 2017)

Nedgangen kan skyldes kraftig tørke.

Gjødsling (klima):

- tilskudd utbetalt i 2 av 18 kommuner
- 1 250 daa (2 000 daa i 2017)
- investering ca 450 000 kr i 2018 (ca 670 000 kr i 2017)
- tilskudd snaut 180 000 kr i 2018 (snaut 270 000 kr i 2017)

Gjødsling med helikopter krever en del arbeid med innhenting av oppdrag og samordning for å lage et rasjonelt opplegg.

Tiltak i regionalt miljøprogram (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i regionalt miljøprogram er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Fra 2018 er ordningen med tilskudd til bratt areal innført i Telemark. I og med at det er første året vi har denne ordningen, var det vanskelig å anslå forbruket. Endelige satser ble derfor økt vesentlig sammenlignet med foreløpige satser. Tilskudd til utsatt jordarbeiding har vist en nedgang i areal på 5800 daa. Interessen for høst Korn er økende og kan forklare noe av nedgangen. Gode erosjonskart er viktig for effektiv virkemiddelbruk. Nye erosjonskart fra NIBIO inneholder ikke så store endringer fra de erosjonskartene vi har hatt til nå. Det har vært en liten forskyving i retning mindre erosjonsutsatt. Disse erosjonskartene var ikke tatt i bruk til søknadsomgangen for RMP-tilskudd i 2018. Interessen for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel er økende, og arealet som får tilskudd har økt fra 6300 daa i 2017 til 10100 daa i 2018.

Telemark har hatt høye satser for tilskudd til seterdrift, og antall setre har vært ganske stabilt. I 2018 var det 19 enkeltsetre, en nedgang på 1 fra 2017.

3.1.1.15 Andre oppdrag

Fylkesmannen mener at den tverrsektorielle måloppnåelsen har vært god i 2018, når det gjelder både miljøtiltak, utarbeidelsen av kommunale planer, folkehelsearbeid, likestilling, beredskap og på øvrige områder. Som ledd i å se oppgaveløsningen samlet og tverrsektorielt, har Fylkesmannen gjennom alle år arrangert jevnlig møter mellom ledergruppen hos oss og ledelsen i de enkelte kommunene.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Fylkesmannen har jevnlig dialog med Husbanken, og har gjensidig utveksling av informasjon og kunnskap om status for det boligsosiale arbeidet i fylket. Sammen med Husbanken og Fylkesmannen i Aust- og Vest Agder og Vestfold gjennomførte vi en 2-dagers boligsosialkonferanse. Der ble det blant annet presentert en kommunes erfaringer med helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier og hvordan tema knyttet til boligsosiale utfordringer kan innarbeides i kommunale plandokumenter.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Samordning av tilsyn

Fylkesmannen i Telemark har i mange år hatt en intern tilsynsgruppe, som samordner tilsyn på tvers av avdelingsgrensene hos oss. Dette er blant annet for å unngå at vi i perioder overbelaster enkeltkommuner med tilsyn. Hvis mulig, prøver vi å spre datoene for tilsyn slik at ikke enkeltkommuner får urimelig mange tilsyn over kort tid. Vi prøver også å spre tilsynene utover i fylket, slik at alle kommunene og ikke bare Grenlands-kommunene får tilsynsbesøk.

Vi har også en ekstern tilsynsgruppe. Der deltar også Arbeidstilsynet, Kommunerevisjonen, Arkivverket og Mattilsynet. Denne eksterne gruppa bidrar også til å spre tilsynene geografisk og tidsmessig.

Hovedpoenget med alle tilsyn er å legge til rette for læring og kvalitetsforbedring. Derfor legger vi vekt på et oppstartmøte ved tilsyn, der vi forklarer hovedhensikten med tilsynet. Vi legger også stor vekt på avslutningsmøtene ved tilsyn, der vi drøfter med de ansatte om de kjenner seg igjen i de konklusjonene vi har gjort, og der vi drøfter mulighetene for kvalitetsforbedringer.

For nærmere beskrivelse av embetets arbeid med samordning av tilsyn, viser vi til rapporteringskrav fra tildelingsbrevet og rapporteringskrav 7.3.6.2.1.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Det er ingen tilsyn fra Fylkesmannen i Telemark fra 2017 eller tidligere som ikke er avsluttet.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Fylkesmannen har vært aktiv involvert i utarbeidelse av Regional klimaplan for Telemark Fylkeskommune. Klimaplanen vedtas i 2019 og gjelder 2019-2026. Fylkesmannen hadde ansvar for arbeidsgruppe 'klimasmart landbruk', og var involvert i arbeidsgruppene 'arealbruk og transport', 'fornybar energiproduksjon', og 'klimatilpasning'.

Vi har også formidlet klimahensyn i vårt beredskapsarbeid og i alle aktuelle plansaker. Vi har vært sterkt engasjert i arbeidet med Bypakke Grenland og arbeidet med en byutredning for Grenland. I disse sammenhengene har vi hele tiden formidlet viktigheten av å greie nullvekstmålet i persontrafikk for å bidra til å nå målene våre for klimapolitikken.

Fylkets KMP-midler er brukt til bl.a. fagdager om karbonbindende landbruk, og en møteserie om klimasmart landbruk. Det er lagt vekt på formidling av klimavennlig landbrukspraksis.

RMP-tilskudd i 2018. Interessen for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel er økende, og arealet som får tilskudd har økt betydelig.

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav.

Vi har ikke hatt kapasitet til å gå inn i disse planene sist år.

Andel kommuner som tilfredsstiller statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Resultat	Andel kvalitetssikret
50 %	- 30 %	20 %

Alle kommuner i fylket skal ha mottatt bistand til KE-planlegging (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging, herunder veiledning til ny klimagasstatistikk og statlige forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Det er sendt oversikt over status for de kommunale klima- og energiplanene til Miljødirektoratet. Mange av planene er av eldre årgang. Det har i 2018 pågått et stort arbeid med å lage en regional klima- og energiplan. Mange kommuner har valgt å avvente sin rullering av disse planene til den regionale planen er vedtatt. Vi har som følge av omstilling og sammenslåing av embeter mistet fagfolk på dette området. Som følge av dette har vi prioritert å følge opp den regionale klimaplanen. Vi oppfatter at dette også samsvarer med de kommunale prioriteringene. Noen

kommuner har vi likevel vært i kontakt med fordi de er i ferd med å rullere planen eller de har vurdert dette. Ellers var alle kommunene med på "Vær Smart" kurset om klimatilpassing som vi arrangerte. Alle kommunene har også deltatt i arbeidet med ny regional klimaplan.

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
18	6	- 12

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen

Ingen endring fra i fjor.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Innen 6 måneder; 93 %

Resterende andel innen 12 måneder; 100,0 %

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 80 %.

Innen 3 måneder: 83 %

3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling

Det er gjennomført et møte med vannområdet Skien-Grenlandsfjordene, for å skaffe fylkesmannen oversikt over hvilke aktiviteter og aktører i fylket. Det har foregått opprydding i fylkets fire kystkommuner Skien, Porsgrunn, Bamble og Kragerø. bl.a. gjennom Kystlotteriet, Jomfruland Vel og Jomfruland nasjonalpark. I tillegg har det vært organisert rydding land. Det er også gjennomført noe oppryddingsprosjekter innenlands langs Skienvassdraget.

Vi har bistått Miljødirektoratet i forbindelse med søknader om støtt til tiltak om marin forsøpling. Vi mottok 2 søknader til uttale

Vi har lagt ut på vår hjemmesiden en oversikt over tiltak som er igangsatt i Telemark

Miljøvernnavdelingen gjennomførte en egen strandryddedag i et av våre verneområder.

3.1.2.6 Andre oppdrag

0-24 satsingen

Se rapportering på pkt. 7.3.10.1.1

NAV-veiledere

Se rapportering på pkt. 7.3.10.2.1

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Vergemål

Vi har med ett unntak full måloppnåelse der resultatmålene angir hvor stor andel av oppgavene som skal være gjennomført innen en viss tid. Vi har kontrollert alle regnskap i uttrekket, har hatt en forenklet kontroll av de øvrige regnskapene og har gjennomført tilsyn.

Vi er opptatt av å ivareta vergehavers selvbestemmelsesrett og individtilpasning av vergemålene. På dette området vil vi trenge mer ressurser for å få full måloppnåelse.

Miljøvern - forurensingsområdet

En forutsetning for å lykkes på dette området er å holde oss faglig oppdatert og ha gode kunnskaper om regelverket til enhver tid. Vi deltar derfor på alle fagsamlinger som miljødirektoratet holder. Deltar også på andre relevante fagsamlinger. I vår dialog med kommunene veileder vi særlig i bruk av miljøkommune. Vi gir utstrakt veiledning til små- og mellomstore bedrifter gjennom vårt tilsynsarbeid og gjennom arbeidet med utarbeidelse av utslippstillatelser.

Deltar i relevante nasjonale tilsynsaksjoner og gir innspille og tilbakemeldinger til miljødirektoratet knyttet til dette arbeidet.

Det er etablert et eget tilsynsnettverk for fylkesmennene på Østlandet som vi er aktivt delaktig i. Det er også et regionalt samarbeid med HMS-etatene.

I saksbehandlingen følger vi de veiledninger og maler som er tilgjengelig på de forskjellige områder og har utstrakt kontakt med andre fylkesmenn for å sammenlikne saker.

Barnehage og skole

Vi har avvik idet vi har gjennomført tilsyn tilsvarende 43 poeng. Kravet var 46 poeng.

Vi legger metodehåndboka til grunn for alle våre tilsyn. Vi bruker saksbehandlingsinstrukser, rundskriv og veiledere i vår saksbehandling.

Veiledningen på regelverk er gjennomført av personer som har erfaring og som har brukt mye tid på å sette seg inn i regelverket. Skoleeierne generelt og skoler som har enkeltsaker har fått oppfølging på skolemiljøområdet.

På barnehageområdet har det kommet justeringer av lovtolkningen på ett område. Det har medført at vi må se på vår lovtolkning på nytt.

Sosial- og helseavdelingen hadde (før fusjonen med embetet i Vestfold den 1. januar 2019) fire medarbeidere som arbeidet med barnevernssaker. En av disse har grunnutdanning som førskolelærer, to er barnevernspedagoger og den fjerde er jurist (juristen hadde også enkelte andre oppgaver på avdelingen, men jobbet mest med barnevern). En av barnevernspedagogene har også vært med i en del sentralt utredningsarbeid, i regi av Statens helsetilsyn. Embetets samlede kompetanse innenfor barnevernsfeltet vurderes som meget god.

Sosialsaker/NAV

Sosial- og helseavdelingen hadde de siste årene i hovedsak tre medarbeidere som arbeidet med NAV-saker. Én av disse er økonom (har blitt ass. direktør for den fusjonerte avdelingen etter 1. januar 2019), én er jurist med betydelig erfaring innenfor saksfeltet (har blitt fagsjef i fusjonert avdeling etter 1. januar 2019), og én er sosionom med betydelig erfaring fra NAV. I tillegg til disse tre har vi de siste årene hatt en sosionom som er utleid på flere års basis til Utdanningsdirektoratet, for å arbeide med 0-24-satsingen. Sistnevnte er fortsatt under utleie til Utdanningsdirektoratet. Sosial- og helseavdelingens samlede kompetanse innenfor NAV-feltet vurderes som meget god. NAV-leder Terje Tønnesen i Telemark har ved flere anledninger omtalt samarbeidet mellom NAV og Fylkesmannen i Telemark som spesielt godt, også vurdert i landssammenheng.

Kommunehelsetjenesten / primærhelsetjenesten:

Sosial- og helseavdelingen hadde de siste årene blant annet tilsatt 2 sykepleiere og en fysioterapeut med betydelig erfaring fra kommunehelsetjenesten, dessuten en ass. fylkeslege i 40% stilling som i resten av sitt årsverk var fastlege i Porsgrunn, og en ass. fylkeslege i 100% stilling som er psykiater og som også har cirka ti års erfaring som primærlege. En av de nevnte sykepleierne var også helsesøster og hadde mange års erfaring som dette. Den andre sykepleieren hadde tidligere blant annet vært leder for to demensavdelinger (skjermede avdelinger) på sykehjem. Også avdelingens 4 helsejurister hadde gjennom årene opparbeidet en betydelig erfaring med saker som gjaldt kommunehelsetjenesten. Avdelingens samlede kompetanse om kommunehelsetjenesten vurderes som meget god.

Spesialisthelsetjenesten:

Sosial- og helseavdelingen har gjennom de siste 11 årene prioritert å bygge opp kompetanse om spesialisthelsetjenesten. En av de to sykepleierne på avdelingen hadde spesialutdanning som anestesisykepleier, og hadde mange års erfaring som anestesisykepleier på kirurgiske sykehusavdelinger (Haukeland Universitetssykehus, og Sykehuset Telemark HF i Skien). Hun var blant annet sentral i de landsomfattende sepsis-tilsynene, de av dem som ble arrangert i vårt område (sykehusene i Vestfold, Telemark og Agder-fylkene). En av de 4 helsejuristene våre har mange års erfaring fra Folkehelseinstituttet, blant annet fra arbeid med helseregistre og journalopplysninger. Sosial- og helseavdelingen har de senere årene hatt 3.4 legeårsverk, alle besatt, hvorav 3 leger i fulltids stilling har sin hovedkompetanse og -erfaring fra spesialisthelsetjenesten. Én av disse (fylkeslegen) er spesialist i patologi, har flere års erfaring fra kirurgi og gastroenterologi, og også betydelig ledererfaring. Han har også gjennom 23 år vært professor ved norske universiteter (13 år ved medisinske fakulteter, og 10 år ved Det odontologiske fakultet på UiO). Han har et betydelig, faglig nettverk innenfor spesialisthelsetjenesten. Videre hadde avdelingen (inntil fusjonen med embetet i Vestfold) to ass. fylkesleger i full stilling, og begge disse var psykiatere. Den ene psykiateren hadde også medisinsk doktorgrad

og var dessuten spesialist i arbeidsmedisin. Den andre psykiateren hadde betydelig ledererfaring fra sykehus, pluss at han hadde mange års erfaring som primærlege. (Han har blitt fylkeslege i det fusjonerte embetet for Vestfold og Telemark). De fire helsejuristene på avdelingen har vært stabile hos oss gjennom flere år, og har også opparbeidet en betydelig kompetanse og innsikt når det gjelder spesialisthelsetjenesten. Avdelingens samlede kompetanse innenfor spesialisthelsetjenesten, og også innenfor medisinsk forskning, vurderes som meget god. Vi har hatt nytte av dette i forbindelse med både klagesaksbehandling og tilsyn, og også i forbindelse med undervisning, råd og veiledning som jurister og helsepersonell gir til ledere og personell i tjenestene. En del av denne veiledningen skjer pr telefon. Den mest komplekse og krevende behandlingen i helsevesenet skjer i spesialisthelsetjenesten. De mest omfattende klagene vi har hatt på utført behandling (såkalte tilsynsklager), har også dreid seg om spesialisthelsetjenesten. Avdelingen har gjennom årene behandlet både klage på påstått forsknings- og behandlingssjuks, klager internt på sykehuset over en ansatt psykolog (mye medieoppmerksomhet), og noen svært krevende klagesaker som hver har omfattet et par tusen sider med sykehusjournal. Sykehuset Telemark HF har dessuten gjennom de siste årene vært under et betydelig økonomisk press, med nedskjæringer i både somatikken og psykiatrien. Vi har gjennom årene mottatt bekymringsmeldinger fra grupper av ansatte i ulike fagområder, som har fryktet at arbeidspresset har kommet i konflikt med forsvarligheten. Slike klager behandlet vi også i 2018, da fra pleiepersonalet på en indremedisinsk sengepost i Skien, og fra psykologspesialister. I forbindelse med noen henvendelser fra sykehusansatte har vi også hatt samarbeid med Arbeidstilsynet. Ut fra de betydelige arbeidsoppgavene vi har hatt når det gjelder spesialisthelsetjenesten, hvorav det her bare er nevnt noen hovedpunkter, er vi tilfreds med at vi har prioritert å bygge opp kompetanse om spesialisthelsetjenesten i vårt embete. Mye av denne kompetansen ble imidlertid borte ved årsskiftet 2018/2019, i forbindelse med fusjonen med embetet i Vestfold. Vi mistet da en del personell som ikke kunne eller ville bli med over i nytt embete. (Det dreide seg blant annet om private forhold som gjorde det svært vanskelig å pendle til nytt arbeidssted i Vestfold).

Som nevnt annetsteds i årsrapporten, har Sosial- og helseavdelingen i det vesentlige løst sine pålagte oppgaver for 2018. Avvik fra dette gjaldt først og fremst mengden tilsyn med kommunehelsetjenesten. (Vi fikk der 84 tilsynspoeng, kravet var 130). Årsakene til dette var dels at vi mistet personell siste halvår i 2018, fordi medarbeidere sluttet som følge av den vedtatte fusjonen. En viktig årsak var også akutt sykdom i et tilsynsteam, som gjorde at et selvmeldingstilsyn med 10 fastleger i en av byene våre måtte utgå. Tilsynet skulle gjelde forskrivningen av vanedannende medikamenter. På grunn av at dette utgikk, mistet vi der 3x10 tilsynspoeng, altså 30 poeng. Vi har imidlertid overoppfyllt kravet til tilsyn med spesialisthelsetjenesten, også i 2018. For spesialisthelsetjenestens vedkommende fikk vi 64 tilsynspoeng i 2018, mens kravet var 30.

Omfangskrav for Telemark (fra kapittel 3.3.1.1.1.7 i TB)

Rapportere på

Omfangskravet på 46 poeng skal være oppfylt.

Vi har levert et omfang på 43 poeng. Vi avviker fra omfangskravet på 46 poeng. Vi laget plan for 2018 på 50 poeng.

Vi har vært lojale mot styringssignalet om at skolemiljøsaker skulle prioriteres først. Embetet har en intern prioritering der klage på enkeltvedtak skal prioriteres foran tilsyn. Arbeidet med skolemiljøsakene, intern prioritering av klage på enkeltvedtak, sykefravær samt arbeidet med omstillingen har medført at vi ikke klarte å oppfylle kravet på 46 poeng.

Ett planlagt tilsyn høsten 2018 av spesialundervisning gikk ut fordi kommunen vi hadde valgt ut bestemte seg for å ha en grundig, politisk gjennomgang av feltet. Vi ønsket ikke at Fylkesmannens tilsyn skulle forstyrre denne gjennomgangen.

Langtidssykefravær medførte at ett tilsyn måtte avlyses.

Den viktigste grunnen til avviket var likevel arbeidet med skolemiljøsaker og sammenslåingen av Vestfold og Telemark. Skolemiljøsakene har blitt prioritert. Omstillingen førte til høyere turnover, vakanser og nødvendig prioritering av arbeidet med omstillingen.

Vi fikk midler til en ny stilling skolemiljø sommeren 2018. Selv om arbeidet med utlysning startet med en gang, hadde den tilsatte oppsigelsestid og kunne ikke begynne før 01.01.2019.

Bedre skolemiljø (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle skoleeiere skal ha fått nødvendig oppfølging for å sikre en enklere, raskere og tryggere behandling av saker om elevenes skolemiljø på skolenivå.

Skolene i Telemark har håndtert et tresifret antall skolemiljø saker. Vi gjorde et overslag høsten 2018 og antok da at det var laget aktivitetsplaner i mange hundre saker. Disse sakene finner sin løsning uten at Fylkesmannen er involvert.

Det er krevende for skolene å håndtere de vanskeligste skolemiljø sakene, og saker som går over lang tid.. Sakene ender ofte hos Fylkesmannen. For å sikre behandlingen har vi fulgt opp skoleeierne/skolene med bl.a. disse tiltakene:

- Skolemiljøarbeidet har vært den viktigste saken på våre kontaktmøter med kommunale og private skoleeiere og med fylkeskommunen.
- Temaet har vært på agendaen i alle møter i Forum for utdanning og i flere møter i regionnettverkene.
- Undersøkelsesplikten har vært tema i egen samling for skoleeiere og rektorer.
- Vi har hatt flere samlinger med gjennomgang av regelverket.
- Samarbeid med Arbeidstilsynet om arbeidsmiljøloven, opplæringsloven og grensen mellom dem.
- Veiledning av enkeltskoler/skoleeiere i konkrete saker.
- Veiledning av alle ansatte i kommuner eller skoler som har bedt om det.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Minimum 2 tilsyn per år.

I 2018 er det gjennomført tilsyn med to av fylkets kommuner. Disse er Bø og Sauherad. Tilsynene har vært gjennomført som stedlige tilsyn og samtaler med utvalgte deltakere. I samtaler med deltakerne ble det benyttet tolk. I begge kommunen var temaet for tilsynet individuell plan for deltakere i introduksjonsprogram, jf. introduksjonsloven §§ 6 og 19. Det ble ikke avdekket lovbrudd i noen av kommunene. Rapportene er sendt i kopi til IMDI.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Som følge av sammenslåing av embeter og vedtak om at hovedkontoret til embetet flyttes til Tønsberg har vi mistet flere medarbeider i 2018. Vi utvidet kapasiteten med en stilling på slutten av 2017 men denne kapasitetsøkningen ble ikke realisert fordi vi mistet medarbeider alt før den nye medarbeideren var ferdig med sin opplæringsperiode. Med tillegg for sykdom har vi samlet sett i gjennomsnitt bare hatt 50 % av den normale (utvidede) kapasiteten på dette fagområdet. Nyrekruttering var vanskelig inntil alle forhold omkring hvilke avdeling som skulle være i Skien ble bestemt våren 2018. Det har heller ikke vært mulig å omprioritere personell da vi på alle avdelinger har hatt stor tap av jurister som følge av omstillingssituasjonen.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 83 %	17 %	111	19

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 50 %	50 %	2	1

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Som følge av sammenslåing av embeter og vedtak om at hovedkontoret til embetet flyttes til Tønsberg har vi mistet flere medarbeider i 2018. Vi utvidet kapasiteten med en stilling på slutten av 2017 men denne kapasitetsøkningen ble ikke realisert fordi vi mistet medarbeider alt før den nye medarbeideren var ferdig med sin opplæringsperiode. Med tillegg for sykdom har vi samlet sett i gjennomsnitt bare hatt 50 % av den normale (utvidede) kapasiteten på dette fagområdet. Nyrekruttering var vanskelig inntil alle forhold omkring hvilke avdeling som skulle være i Skien ble bestemt våren 2018. Det har heller ikke vært mulig å omprioritere personell da vi på alle avdelinger har hatt stor tap av jurister som følge av omstillingssituasjonen.

I en ellers krevende situasjon har vi forsøkt å prioritere plansakene der vi legger til grunn at større samfunnsinteresser gjør seg gjeldende.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 56 %	44 %	9	4

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Vi hadde også en annen ekspropriasjonssak men den løste seg før det ble gjort endelig vedtak.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %	0 %	1	0

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Vi hadde ingen klagesaker til behandling i 2018.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %		0	0

Budsjettmål for FMTE (fra kapittel 3.3.1.1.7.8 i TB)**Rapportere på**

FMTE skal gjennomføre om lag 30 endags- og flerdagstilsyn i 2018, tilsvarende gebyrinntekter på 450 000 kroner.

Gebyrfinansierte tilsyn - resultatmål 450 000kr

Resultatmål	Differanse	Gebyrinntekter i kroner fra tilsyn
450 000	34 200	484 200

Kompetanse i regelverket på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 3.3.1.1.8.1 i TB)

Rapportere på

All saksbehandling knyttet til klagesaker, tilsyn og håndheving av skolemiljø saker skal være utført med riktig kvalitet i tråd med regelverket og instruks.

De ansatte har lang erfaring med forvaltningsloven, barnehageloven og opplæringsloven. Kompetansen ligger i bunnen for alt arbeidet vi gjør med klagesaker, tilsyn og i håndhevingsordningen. Det var særlig håndhevingsordningen som utfordret oss i 2018.

Håndhevingsordningen

I 2018 har den viktigste oppgaven vært å få på plass en korrekt saksbehandling av sakene i håndhevingsordningen. Utdanningsdirektoratets rundskriv og instruks legges til grunn for saksbehandlingen.

Skolemiljøgruppa hadde ansvar for å behandle sakene. Vi har brukt mye tid på å drøfte enkeltsaker for å sikre kvaliteten og for at gruppa skulle lære av alles erfaringer. Vi har hentet inn maler fra andre embeter og tilpasset dem. Vi har særlig hatt nytte av materialet vi fikk fra Oslo/Akershus. Skolemiljøgruppa har også drøftet generelle problemstillinger som er generert fra enkeltsaker. Konklusjonene er implementert i det videre arbeidet med nye enkeltsaker.

Alle barn er hørt i sine saker. Barnets beste-vurderingene er krevende. Tre ansatte deltok på kompetansegivende videreutdanning høsten 2018. Den teoretiske kompetansen i avdelingen er god. Vi jobber for å bli enda bedre praktikere på dette området.

Når det varsles om at ansatte krenker, må Fylkesmannen trekke grensen mellom elevsakene etter opplæringsloven og den ansattes sak etter arbeidsmiljøloven. Vi har samarbeidet med Arbeidstilsynet om dette og synes det har gjort oss mer bevisste på hva som hører til hvilken sak.

Vi har sammen med Arbeidstilsynet også hatt opplæring for hele fylket når det gjelder grensen arbeidsmiljølov/opplæringslov. Sjelden har vi hatt en mer lydhøre forsamlinger. Skolene og kommunene ga svært gode tilbakemeldinger på at temaet ble tatt opp. Oss bekjent er Telemark det eneste fylket som har hatt et slikt samarbeid med Arbeidstilsynet og som har gått grundig gjennom disse vanskelige grensedragningene.

Å finne gode tiltak er en sentral del av saksbehandlingen. Vi videreførte vårt samarbeid med Læringsmiljøsektoren for å løse denne oppgaven.

Å ta i bruk et nytt regelverk er ressurskrevende. Opplæring er nødvendig for at sakene skal håndteres korrekt. Vi har hatt en tydelig, faglig utvikling fra 1.08.2017 og gjennom 2018. Vi er ikke ferdig med kompetansehevingen internt, bl.a. må vi jobbe videre med barnets beste-vurderinger og tiltaksdelen.

Om saksbehandlingstid etc.: Se pkt. 7.3.8.2

Tilsyn

Metodehåndboka brukes i alle våre tilsyn. Vi bruker det handlingsrommet håndboka tillater. Nytilsatte har fått opplæring bl.a. ved «sidemannsopplæring», dvs. at opplæringen skjer ved at de observerer og/eller deltar på tilsyn.

Klagesaker

Fylkesmannen har ikke prioritert kompetanseheving på arbeid med klagesaker i 2018. Vi hadde ikke registrert områder der det var tydelige behov og prioriterte derfor arbeidet med håndhevingsordningen.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Effektiv og korrekt lovforvaltning er en prioritert oppgave som vi jobber målrettet med gjennom hele året. Landbruksavdelingen legger vekt å benytte både juridisk kompetanse og landbruksfaglig kompetanse i saksbehandlingen.

Det er gitt tilbud om veiledning og kurs i landbrukslovene og vi har gjennomført Jordvernkonferanse og fagdag med tema arealforvaltning og lovsaker. I tillegg har vi gitt løpende veiledning til ansatte på kommunale landbrukskontor.

Vi har hatt en særskilt oppfølging av nye medarbeidere i kommunene, der vi har reist ut til enkelte kommuner og gitt en gjennomgang av aktuelle fagområder og gjort vår virksomhet kjent.

Fylkesmannen har tatt i bruk rapporteringshjemmelen i jordloven § 3 ovenfor 3 kommune. Erfaring fra dette er at kommunene etter rapportering følger regelverk og nasjonale retningslinjer på en bedre måte. Ut over dette følger Fylkesmannen med på kommunal vedtak på nett og gjennom media for øvrig.

Kontrollplanen for 2018 består av forvaltningskontroller, foretakskontroller, kontroll av veterinære reiser og kontroll av husdyrkonsejonssaker. I tillegg hadde Telemark i 2018 1 mislighetssak og 1 oppfølgingssak fra året før. Kontroll er gjennomført etter plan bortsett fra forvaltningskontroll av SMIL-ordningen. Årsaken til det er den ekstraordinære situasjon med tørkesommer og det ekstra arbeid det har medført for kommunene. For å unngå ytterligere belastning av kommunens landbruksforvaltning har Fylkesmannen valgt å utsette denne kontrollen til 2019. De øvrige forvaltningskontroller er utført og Fylkesmannen er av den oppfatning at de kontrollerte kommuner driver korrekt tilskuddsforvaltning. Sammenlignet med flere år tilbake blir det nå ikke avdekket større avvik. Kommunene tar til seg og følger opp de

kommentarene Fylkesmannen kommer med. Fylkesmannen har derfor heller ikke store betenkeligheter med utsetting av en type forvaltningskontroll. Det er likevel viktig å opprettholde fokus på kontroll, også fordi det skjer utskiftinger i personal innenfor den kommunale landbruksforvaltning.

Det er kun 1 avvik registrert i de utførte forvaltningskontroller. Dette avviket er lukket for 2018, men Fylkesmannen vil følge med på kommunen over tid.

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan.

Fylkesmannen har utført en forvaltningskontroll i 5 av fylkets 18 kommuner. I tillegg har vi fulgt med i de kommuner der Mattilsynet har hatt saker etter Dyrevelferdsloven. I til sammen 6 saker i 4 kommuner har Mattilsynet fattet ulike vedtak med hjemmel i Dyrevelferdsloven. I tråd med rutiner for utveksling av informasjon med Mattilsynet og i tråd med Rundskriv 2018-4 (kap. 2.3), har Fylkesmannen kontrollert om kommunen har fulgt opp sakene med tanke på søknader om produksjonstilskudd. Kommunene har valgt ut samtlige foretak til kontroll. 1 PT-søknad er avslått. Det er Fylkesmannens oppfatning at kommunene har fulgt denne sakstype på en god måte.

Fylkesmannen gjennomførte forvaltningskontroll av saksbehandling av tilskudd og skogfond til kommuneskoger i 2017 i alle dei 18 kommunene i Telemark i desember 2017. 15 av kommunene har kommuneskog. Kontrollrapportene blei skrevet i januar 2018. Kontrollen blei gjennomført i Økonomisystem for skogordningene (ØKS) og ikke ved kommunebesøk. Det blei kontrollert at kommunene sendte søknader om utbetaling m.m. til Fylkesmannen for saksbehandling, jf. skogbruksloven § 3 tredje ledd. Det blei ikke funnet avvik eller gitt merknader. Fylkesmannen har i flere år informert kommunene om at saker knytta til kommunale og fylkeskommunale skoger skal behandles av Fylkesmannen. Enkelt saker er tatt tak i. Arbeidet ser ut til å ha gitt resultater.

Det er ikke utført foretakskontroller basert på mistanke om økonomiske misligheter i saker der det allerede var fattet vedtak.

Fylkesmannen har utført 5 foretakskontroller etter vanlig risikovurdering for tilskuddsordningen Fjellandbruk i tråd med kontrollplan.

Kontroll av skogsveier

Fylkesmannen har gjennom gjennomført 10 underveiskontroller for gjennomføring av bygging og ombygging av skogsbilveier med tilskudd. Kontrollene er gjennomført som foretakskontroller ut fra tilskudd tildelt av Fylkesmannen, der kommunene har ansvar for resultatkontroll og ferdiggodkjenning. Kontroller underveis i byggingen gir mulighet for både kontroll av forutsetninger og vilkår knyttet til tildelingen av tilskudd, oppfølging og kontroll av kommunenes handtering av byggeprosess for skogsbilveier med tilskudd, resultatkontroll og ferdig godkjenning av tiltaket.

Kontrollene underveis viser at kommunene arbeider målrettet med oppfølging av vilkår for tilskudd, byggeplaner og forbedring av byggekvalitet i samsvar med nasjonale mål og for bedret infrastruktur i skogbruket og lokale retningslinjer for Telemark med vekt på bruk av moderne byggeteknikk for investering i varige veiger med økt belastning ved bruk av tømmerbiler og økt mengde nedbør og flom som følge av klimaendringer.

Kontroll av foretak og oppfølging av avvik

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
---------	--------------------	-------------------	---------------------

Det er i 2018 ikke gjennomført kontroller av skogsbilveier med tilskudd på grunnlag av mistanke om misligheter. Kontroller er gjennomført på grunnlag av utvalg som følge av risikovurdering der skogsveienes omfang, vanskelighetsgrad og tilskuddets størrelse er lagt til grunn. For Fjellandbrukssatsingen er det ikke gjennomført kontroller av tilskudd på grunnlag av mistanke om misligheter.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2017	0
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr produksjonsgrensen i 2019	3
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2018	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga mistanke om driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning pga driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	0
Beløp som er ilagt i standardisert erstatning	0

Kontroll av foretak - tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
Fjellandbruk	Ja	Oppføring av kokebu Gol- tiltak gjennomført- regnskap godkjent og fysisk befarings på stedet
Fjellandbruk	Ja	Ombygging til ysteri Hol- tilak gjennomført- ettersending av billag-sak avsluttet
Fjellandbruk	Ja	Utbygging støl Vinje-tiltak gjennomført kontroll av regnskap og fysisk befarings- ettersende billag-sak avsluttet
Fjellandbruk	Ja	Oppføring av bakstehus støl Tinn-tiltak gjennomført- kontroll av regnskap og fysisk befarings- ettersende billag-sak avsluttet
Fjellandbruk	Ja	Driftsutbygging geit og sau Ål-tiltak gjennomført- regnskap godkjent og fysisk befarings på stedet
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilvegen Tranevannsvegen 2, Kragerø: Nybygging av skogsbilvei på sprengt og knust fjell fra pall langs veianlegget. Kontroll av byggedetaljer med vekt på bæreevne, bruk av fjell og knuseverk, linjeføring og snuplass. Mindre opprettinger utført før endelig resultatkontroll.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilvegen Tonstøvegen, Kragerø: Sjekking av avkjørsel, byggeteknikk med sprengt fjell for kort adkomst og snuplass. Ingen merknader før kommunens ferdiggodkjenning og resultatkontroll.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilvegen Sveinungvegen, Kviteseid: Sjekking byggeteknikk med sprengt fjell, bruk av masser, stigninger og landskapstilpasning. Merknader fulgt opp av kommunen før ferdigstilling og resultatkontroll.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilvegen Sagvegen, Kviteseid: Kontroll av byggeteknikk, snuplass, landskapstilpasning før kommunens sluttgodkjenning og resultatkontroll, ingen merknader.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilvegen Fjellstulvegen, Hjartdal: Kontroll av byggeteknikk med sprengt fjell og bruk av naturgrus før kommunens ferdiggodkjenning og resultatkontroll. Mindre merknader mht. fjerning av jord fra tømmerdrift fulgt opp.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilvegen Valåsvegen: Kontroll av bruk av masser fra sprengt fjell fra pall ved veianlegget, snuplass og avrenning, ingen merknad før kommunens resultatkontroll før ferdiggodkjenning.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilvegen Tverrdalsvegen: Kontroll av bruk av naturgrus, sprengt fjell fra veitraseen , stikkrenneplan og bruk. Enkeltemerknader knyttet til stikkrenne og grøft rettet opp før kommunens resultatkontroll ved ferdiggodkjenning.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring av skogsbilvegen Nybuåsen, Notodden: Kontroll bygging av vei med sprengt fjell og rudnkjøring, merknad til bredde rudkjøring rettet opp før kommunens ferdiggodkjenning.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilveiene Austadvegen 1 og 2, Siljan: Kontroll av ombygging med knust fjell fra større massetak med knuseverk langs traseen, stikkrenneplan, culvert, avrenning og stabilitet i skråninger før kommunens resultatkontroll og ferdiggodkjenning. Mindre merknader til økt plastring av siltholdig/ustabil skråning gjennomført før ferdigstilling.
NMSK- skogsveger	Ja	Underveisbefaring skogsbilveien Movannsvegen, Siljan: Kontroll av bruk av masser av sprengt fjell, underbygning, stikkrenneplan, massetak av fjell før kommunens resultatkontroll og ferdiggodkjenning. Endring av skrånning av nedlagt stikkrenne og økt påkjøring fjell på kort strekk rettet opp før ferdigstilling.

For oppfølging og kontroll av målsetting for bygging og ombygging av skogsbilveger med økt byggekvalitet for økt bæreevne, tåleevne for høy intensitet i utkjøring av tømmer, økt motstandsdyktighet mot nedbør og flom, varighet av tiltaket og reduserte framtidige vedlikeholds- og ombyggingskostnader har Fylkesmannen lagt vekt på underveisbefaringer for å ha mulighet til å kontrollere gjennomføringen og påvirke sluttproduktet for byggekvalitet, jf. tildelingsbrev fra LDIR og prioriteringer i Fylkesmannens kontrollplan.

Inntektskontroll av tidligpensjonsmottakere

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	0
Saker funnet i orden	0
Saker med feil	0
Beskrivelse av feilene	

Ingen avvik funnet for personer som mottok tidligpensjon i Telemark i 2016

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på
Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

Forvaltningskontroller er gjennomført i et tilstrekkelig omfang i tråd med oppdraget. Den ekstraordinære situasjon med tørkesommer og det ekstra arbeid det har medført for kommunene, har gjort at forvaltningskontroller i 2018 er blitt omprioritert til bare å gjelde skogbruksordninger. Denne omprioriteringen har ikke gått på bekostning av antall gjennomført forvaltningskontroller.

Vedlikeholdsplikt av skogsbilveier gitt tilskudd ble kontrollert med forvaltningskontroll i 2018. Kommunene og fylkesmannen har begge ansvar for å følge opp vedlikeholdsplikten for skogsveier med tilskudd. I kommunene Drangedal, Kragerø, Kviteseid og Nissedal ble det gjennomført forvaltningskontroller av kommunenes oppfølging av vedlikeholdsplikten.

Samtlige kontrollerte kommuner manglet rutiner for oppfølging gav veiers plikt til vedlikehold av skogsbilveier med tilskudd. Kommunene informerte om at de i prosessen for søknader om tilskudd til skogsveier, på skogsfaglige arrangementer for skogeiere i kommunene og ved behandling av søknader om bruk av skogfond til veivedlikehold informerte om vedlikeholdsplikten.

Resultat av forvaltningskontrollen:

- Kommunen utarbeider rutiner for oppfølging av skogeiers og veilagens vedlikeholdsplikt av skogsbilveier mottatt tilskudd.
- Kommunene utarbeider sjekklister for kontroll i felt av veivedlikeholdet på skogsbilveier. Fylkesmannen anbefaler at bl.a. sjekklisten "Ettersyn, vedlikehold og ombygging av skogsbilveier" eller tilsvarende legges til grunn for utarbeiding av sjekklister. Fylkesmannen viser også til omfattende informasjon om veivedlikehold på nettstedet www.skogsvei.no.

I følge gjeldende forskrifter har både fylkesmannen og kommunene ansvar for oppfølging av veivedlikeholdet og Fylkesmannen i Telemark ser det som formålstjenlig at kommunenes utarbeiding av rutiner skjer i forståelse med Fylkesmannen.

Fylkesmannen befarte 4 skogsbilveianlegg i de kontrollerte kommunene der samtlige veier vedlikeholdt regelmessig, og fant ingen avvik. De ulike tiltak for vedlikehold må gjennomføres med ulike tidsintervaller for de enkelte tiltakene og enkelte av disse på gjennomføres på kort sikt, mens andre på lengere sikt. Nær forestående (1 - 3 år) vedlikehold for flere av veianleggene er kantrydding, fjerning av groing i veien ved skraping eller slodding og rensk av inn- og utløp av stikkrenner, mens tiltak på lengere sikt (2 - 5 år) er vedlikeholdsgrusing og grøfterensk.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Siljan kommune	NMSK Skogkultur	Ufullstendig utfyllt/manglende søknadsskjema	Fylkesmannen forventer at landbrukskontoret i framtida sørger for at korrekt utfyllt søknadsskjema alltid brukes med mindre det søkes via Altinn. Fylkesmannen følger opp løpende.
Seljord kommune	NMSK Skogkultur	Ingen avvik	Kommunen har god rolleforsåelse, god dokumentasjon og gode skriftlige rutiner.
Drangedal kommune	NMSK skogsveger	Ingen avvik, se merknad.	Merknad: Kommunen må lage rutine for oppfølging av tilskuddsmottaker sin vedlikeholdsplikt av skogsbilveien og utarbeider sjekklister for kontroll i felt. Fylkesmannen har medansvar og følger opp med deltakelse i kommunenes utarbeiding av rutiner og verktøy for vedlikeholdskontroll.
Kragerø kommune	NMSK skogsveger	Ingen avvik, se merknad.	Merknad: Kommunen må lage rutine for oppfølging av tilskuddsmottaker sin vedlikeholdsplikt av skogsbilveien og utarbeider sjekklister for kontroll i felt. Fylkesmannen har medansvar og følger opp med deltakelse i kommunenes utarbeiding av rutiner og verktøy for vedlikeholdskontroll.
Kviteseid	NMSK skogsveger	Ingen avvik, se merknad.	Merknad: Kommunen må lage rutine for oppfølging av tilskuddsmottaker sin vedlikeholdsplikt av skogsbilveien og utarbeider sjekklister for kontroll i felt. Fylkesmannen har medansvar og følger opp med deltakelse i kommunenes utarbeiding av rutiner og verktøy for vedlikeholdskontroll.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	8	28 %	5	18

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på
Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

Avvik fra foretakskontroller er av en slik karakter at de har blitt lukket på kort tid.

Det er blitt notert ett avvik etter en forvaltningskontroll. Denne kontrollen ble utført før sommeren slik at kommunen har fått god tid å lukke avviket innen utgangen av 2018. Alle avvik er dermed lukket i 2018 og vi har ingen avvik som skal følges opp særskilt i 2019. Når det er sagt, så er det viktig å følge med på den aktuelle kommunen over tid framover. En ting er å endre en arbeidsrutine, noe annet er å følge den. Fylkesmannen er derfor uansett lukking nødt til å følge med over tid om kommunen følger sine egne skriftlige rutiner.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Fylkesmannen har inntrykk av at de fleste i Telemark har tillit til helse- og omsorgstjenestene, og at de i hovedsak får rettighetene sine oppfylt når de har behov for velferdstjenester fra det offentlige. Det er likevel et klart inntrykk av at velferdstjenestene er under press. Det er økende krav om effektivitet og ressursbesparing. Siden oppgavene ikke er redusert, innebærer effektivisering ofte et økende press på tjenesteytere. Vi har inntrykk av at når helsevesenet må spare penger, går det i hovedsak ut over de svakeste gruppene. Vanligvis har disse heller ikke noen sterke interesseorganisasjoner som kan tale deres sak. Fylkesmannen ser at det særlig er følgende grupper som har et mangelfullt tjenestetilbud i fylket:

- 1) Psykisk utviklingshemmede som behøver døgkontinuerlig tilsyn, og tilrettelagt bolig.
- 2) Personer, unge og eldre, med alvorlig psykiatrisk sykdom som trenger langtidsbehandling i både kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.
- 3) Eldre, svært demente pasienter som behandles over lengre tid på sykehjem som ikke er demens-vennlige. (Noen sykehjem er godt tilrettelagt for slike pasienter, andre ikke).
- 4) Noen eldre pasienter med både demens og kroppslig sykdom, blir værende for lenge i eget hjem før de får plass på sykehjem, av kapasitetsgrunner. Noen er svært dårlig i stand til å klare seg hjemme, og Fylkesmannen ser at enkelte kommuner har for lav dekning med sykehjemsplasser.

I tilfeller der pasienter/brukere i en av de nevnte gruppene, eller andre, får et svært mangelfullt tilbud, fører dette ofte til stor bekymring hos pårørende og andre som står brukeren nær. Vi ser eksempler på at pårørende bruker mye tid på å ta seg av pasienter/brukere i tilfeller der det offentlige tilbudet ikke strekker til. Selv om dette gjelder et begrenset antall personer/pasienter, ser Fylkesmannen at slike forhold reduserer

tilliten til det offentlige. Noen medieoppslag om enkeltpasienter trekker i samme retning.

Minst 80 prosent av (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Minst 80 prosent av barn registrert ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre skal få tilbud om samtale.

På våre tilsynsbesøk i 2018 har 84 prosent av barna som bor på barnevernsinstitusjonene fått tilbud om samtale. Telemark har ikke hatt omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere i 2018.

Fylkesmannen har fast praksis på å tilby alle barna samtale. Mange av beboerne kjenner oss godt fra tidligere tilsyn og takker nei til å snakke med oss på nytt. Det skjer ofte at ikke alle beboerne er til stede på institusjonen under tilsynsbesøket. For disse legger vi igjen tilsynsbrosjyren med vår kontaklinformasjon og ber de voksne viderefremde beskjed om at vi kan kontaktes/komme på nytt besøk hvis de ønsker å snakke med oss.

Tilsynsmyndighetenes kontakt med barn i barneverninstitusjoner og omsorgssentre

Resultatmål	Resultat	Antall barn totalt	Antall samtaler tilbudt
80 %	81 %	88	72

I Nestor er det registrert at vi har tilbudt 84 prosent av barn i barnevernsinstitusjoner, ikke 81 prosent som er registrert i denne tabellen.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Fylkesmannen i Telemark har i 2018 realitetsbehandlet (avsluttet) 15 tilsynssaker innen barnevern. Median saksbehandlingstid for disse var 3 måneder.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker som gjaldt helse/omsorg framgår av tabellen nedenfor.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	47 %	47 %

At vi ikke klarte å ha median saksbehandlingstid på under 6 måneder (det var for så vidt ikke så mye som manglet) må ses på bakgrunn av at enkelte tilsynssaker i 2018 var nokså komplekse, og at vi manglet personell på grunn av den vedtatte fusjonen med Fylkesmannen i Vestfold. Siden Helse- og omsorgsavdelingen i det fusjonerte embetet skulle ligge i Tønsberg, mistet Sosial- og helseavdelingen i Telemark viktige medarbeidere som ikke kunne eller ville pendle til Tønsberg. I løpet av sommeren 2018 mistet avdelingen i Skien 2 av 4 helsejurister, som tok ny stilling utenfor embetet. Sommeren 2018 mistet vi også en erfaren sykepleier som var i 100% stilling (hun ble kommunalsjef i en av kommunene i Telemark), og en ass. fylkeslege i 40% stilling. De ledige juriststillingene ble ikke besatt før ultimo desember, og sykepleierstillingen ble ikke utlyst siden det ble besluttet å spare den inn.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker(2) (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

En sak med saksbehandlingstid over 5 måneder og dette skyldes i hovedsak en vakant stilling.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	0 %	0 %

Avslutning av klagesaker: Minst (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

En av sakene som har over 3 måneders behandlingstid og som gjelder sosialtjenesteloven, har med tema refusjon i etterbetalt trygdeytelse. Saken ble utsatt og ble behandlet etter avgjort lovtolkning i direktoratet.

Det står i overskriften at dette punktet gjelder "klagesaker". Vi presiserer at det gjelder **rettighetsklagene**. Klager som gjaldt andre forhold, for det meste klager på allerede mottatt helsehjelp, er omtalt andre steder i årsrapporten (under tilsynssaker).

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	88 %	88 %
Helse/omsorg	90 %	60 %	60 %

Den manglende måloppnåelsen for rettighetsklager i feltet helse/omsorg må ses på bakgrunn av at Sosial- og helseavdelingen hos Fylkesmannen i Telemark mistet flere viktige medarbeidere i 2018, på grunn av den vedtatte fusjonen med fylkesmannsembetet i Vestfold. Siden det ble bestemt at Helse- og omsorgsavdelingen i det fusjonerte embetet skulle ligge i Tønsberg, mistet avdelingen i Skien medarbeidere som ikke kunne eller ville pendle til Tønsberg. Sommeren 2018 mistet vi 2 av de 4 helsejuristene våre, dessuten 1 meget erfaren sykepleier (som tok ny stilling som kommunalsjef), og en ass. fylkeslege i 40% stilling. De nevnte juriststillingene ble ikke besatt igjen før ultimo desember. Den nevnte sykepleierstillingen ble ikke utlyst, siden det ble besluttet å spare den inn. Disse stillingene var viktige for behandlingen av både tilsynssaker og rettighetsklager innenfor helse/omsorg.

Andel vedtak om bruk av tvang (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Det er et krav at minst 90% av vedtakene skal være overprøvd innen 3 måneder. Fra tabellen under fremgår det at FM i Telemark kun har behandlet 67% av vedtakene innen fristen. De øvrige 33% av sakene er blitt behandlet innen 4 mnd. Den mangelfulle måloppnåelsen skyldes at juristen som arbeidet med disse sakene på avdelingen, sluttet sommeren 2018 som følge av at embetet skulle fusjoneres med Fylkesmannen i Vestfold. Saksområdet ble av den grunn mer sårbart. Stillingen etter juristen som sluttet, ble utlyst. Ny jurist var imidlertid ikke på plass før rett før årsskiftet, og det er også usikkert om denne juristen vil få andre oppgaver i det fusjonerte embetet.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	67 %	67 %

Andel søknader om dispensasjon (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Kravet er innfridd

Tilsynsaktiviteter(6) (fra kapittel 3.3.1.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 130 poeng

Samtlige av de gjennomførte tilsynene under dette punktet, var systemrevisjoner. Se også kommentar under tabellen nedenfor.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
130	- 46	84

Den noe manglende måloppnåelsen her, må ses dels på bakgrunn av akutt sykdom i et tilsynsteam, noe som gjorde at et større tilsyn i en av bykommunene våre med 10 fastlegers rekvirering av vanedannende legemidler, måtte utgå. (Der tapte vi 10 x 3 tilsynspoeng, altså 30 poeng). Dessuten mistet Sosial- og helseavdelingen 2 helsejurister, 1 sykepleier og en ass. fylkeslege sommeren 2018, på grunn av den vedtatte fusjonen med embetet i Vestfold. Vi håper at det i formildende grad også blir tatt hensyn til at vi overoppfylte kravet til tilsyn med spesialisthelsetjenesten i 2018.

Tilsynsaktiviteter(3) (fra kapittel 3.3.1.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 30 poeng

Fylkesmannen i Telemark har gjennom flere år ment at kravet til tilsyn med spesialisthelsetjenesten er satt for lavt. Den mest komplekse og

krevende pasientbehandlingen skjer i spesialisthelsetjenesten. Vi har derfor hatt som mål at vi i alle fall ikke skulle utføre mindre tilsyn enn krevet på dette feltet, men gjerne mer. Dessuten har det også i 2018 vært henvendelser fra personalgrupper om bekymringsverdige forhold i spesialisthelsetjenesten, som vi i noen grad har hatt kapasitet til å følge opp med tilsyn.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
30	34	64

Tilsynsaktiviteter(3) (fra kapittel 3.3.1.3.6.3 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 40 poeng

I 2018 gjennomførte vi systemrevisjoner i tre kommuner på sosialområdet. Tema for tilsynene var tjenester til personer med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse. I tillegg til systemrevisjonene gjennomførte vi dialogmøter med utvalgte NAV-kontorer med veiledning knyttet til funn gjort i behandlingen av rettighetsklager.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
40	- 10	30

3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Vi melder et avvik fordi vi ikke har klart å behandle 80% av klagene innen 70 dager. Siden vi har så god måloppnåelse på andre områder må det vurderes om prioriteringen skal endres.

For øvrig mener vi at rettslikhet og rettsikkerhet er ivaretatt så godt det er mulig innenfor de ressursene vi har. På noen områder har vi svært god måloppnåelse, se bl.a. opprettelse av vergemål, bruk av kapital og godtgjøring til verger. Vi har over år hatt en utvidet regnskapskontroll som vi mener er nødvendig for å følge loven. I 2018 var det også gledelig å se at Telemark er landets beste fylke når det gjelder levering i Altinn.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Vi har nådd resultatmålet. Enkelte saker tar det lang tid å behandle bl.a. fordi søknaden er mangelfull idet den kommer inn til oss.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
90 %	80 %	10 %

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Vi har nådd resultatmålet.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
93 %	80 %	13 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

Vi har nådd resultatmålet. Får å få rekruttert nye verger er det nødvendig at rammene rundt arbeidet deres er på plass. Vi har derfor prioritert at vergene skal få godtgjøring i rimelig tid.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
99 %	80 %	19 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager.

På dette området har vi et stort avvik i prosent. Vi har imidlertid få saker. Det gir store utslag på andelen.

Vi burde hatt en grundigere vurdering av håndtering av disse sakene, bl.a. om vi skulle ha fulgt opp tidligere. Vi har heller ikke vært bevisste nok på grensen mellom klage på verge og klage på enkeltvedtaket. Et sterkere fokus her kunne ha bidratt til at behandlingen kom raskere i gang. Siden vi har så god måloppnåelse på de andre områdene bør vi vurdere om vi skal bruke noe mer ressurser på klagesaksbehandlingen og noe mindre på de andre områdene.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
45 %	80 %	- 35 %

Fylkesmannens kontroll av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Vi har kontrollert alle regnskapene, 237 i alt. 83 ble godkjent, 136 er godkjent med merknad og 17 er ikke godkjent. For ett av regnskapene i uttrekket var det ikke regnskapsplikt. Vi følger opp der regnskapet ikke ble godkjent.

E&Y har kontrollert vårt arbeid. De oppsummerer slik:

Fylkesmannen i Telemark synes å ha god forståelse av hva internkontrollen for vergeregnskapene innebærer. Vi har kommet med innspill på områder med forbedringspotensial i fremtidige års gjennomgang.

Fra Fylkesmannens side er det gledelig å oppleve at E&Y ikke hadde mange innspill til forbedringer. Vi tar det som en bekreftelse på at vi gjør en god jobb på dette området.

Vi har også kontrollert 9 regnskap utover uttrekket fra SRF. Kontrollen er fullført for 8 av regnskapene. Ett ble godkjent, sju ble ikke godkjent og ett var ikke kontrollert ved årets utgang.

Vi gjennomfører fortsatt en forenklet kontroll av alle regnskaper. Denne ordningen er grundig beskrevet i årsrapporten for 2017.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %.

I Telemark er 90% av regnskapene levert i Altinn. Landssnittet er 58%. Neste fylke har en andel på 70%. Vi har gjort en grundig jobb med å informere, motivere og formidle forventninger til at regnskapet skal leveres i Altinn. Det er tilfredsstillende å se at arbeidet har gitt resultater.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
90 %	50 %	40 %

Digital innsending av søknader om vergedøtting og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Vergene i Telemark er flinke til å bruke Altinn. De har respondert godt på våre oppfordringer og vår informasjon. Vi ligger godt over resultatmålet både når det gjelder godtgjøring og Fylkesmannens samtykke.

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
66 %	30 %	36 %

66% av søknader om godtgjøring er levert i Altinn. For samtykke til bruk av kapital etc. er tallet 46%.

3.1.3.5 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Tolgasaken har satt temaet selvbestemmelse og individtilpassing på dagsorden. Vi har fulgt opp SRFs retningslinjer og signaler og mener at vi i stor grad ivaretar vergehavers rett til selvbestemmelse. Vi fatter ikke vedtak for sakene er tilstrekkelig opplyst. Vi reagerer raskt når det kommer fram opplysninger som tilsier at vergens mandat må endres. Det skal likevel ikke stikkes under en stol at dette arbeidet er ressurskrevende. Å gjennomføre samtaler med personer som dels er preget av sykdom eller har andre utfordringer og som er bosatt i et stort fylke er tidkrevende. Vi har ikke klart å gå gjennom alle gamle mandat. Vi kan vanskelig se at vi kan ha full måloppnåelse uten at det tilføres mer ressurser.

Individtilpassing av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Før et eventuelt vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet kan individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

Fra januar 2018 endret vi praksis og tok utgangspunkt i SRFs retningslinjer. Vi registrerer om det foreligger samtykkekompetanse, vi gjennomfører samtaler og sørger ellers for at saken er godt nok opplyst. Vi vurderer mandatet opp mot legeerklæring og de opplysningene vi har i saken. I tvilstilfeller har vi reist ut og hatt samtale med den som skal ha verge. Tolgasaken har ført til at vi har skjerpet praksisen vår enda mer.

Vi starter ofte med å lage et mandat som ikke er altfor detaljert. På grunnlag av dette mandatet setter vergen i gang sitt arbeid og sitt samarbeid med den vedkommende er verge for. Vergen kan så komme med innspill. Vi har endret mandat på bakgrunn av disse innspillene. Vi har både utvidet og begrenset mandatet etter slike innspill.

I det siste har vi opplevd flere saker der vergen ber om utvidelse av mandatet. Vi tar det som en bekreftelse på at vi i utgangspunktet ikke gir vergen videre fullmakter enn nødvendig.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk**3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene****Barnehage og skole**

Kommunene slutter opp om vårt tilbud om kompetanseheving. Vi er, gjennom Forum for utdanning Telemark, i jevnlig dialog med kommunene om hvilke behov de har. Avhengig av kapasitet følger vi opp de initiativ kommunene tar så lenge det også er forenelig med vår rolle. I 2018 har kommunene fortsatt vært opptatt av samlinger om elevenes skolemiljø.

Samlinger om ny rammeplan har hatt stor oppslutning og vi har fått gode tilbakemeldinger. Arbeidet i nettverk for regional kompetansestrategi er i gang.

Desentralisert ordning for kompetanseutvikling har ført til at de fleste kommunene i fylket deltar i nettverk og samarbeider om tema og tiltak, se egen rapportering. Nettverkene har fått planer for kompetanseheving i gang.

Det er fortsatt utfordrende for kommunene å etterleve Barnekonvensjonen, særlig når det gjelder barnets bestevurderinger.

Oppfølging av skoleeiere som ikke har igangsatte tiltak (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere, som er omfattet av oppfølgingsordningen og ikke har igangsatte tiltak, skal ha fått nødvendig oppfølging fra fylkesmannen.

Telemark har hatt en kommune i målgruppa for ordningen. Fylkesmannen har fulgt opp kommunen gjennom kommunalsjef, kontaktperson og deltagelse på relevante møter. Vi har sett til at de er inne i desentralisert kompetanseutvikling med tema som er relevante for de utfordringene kommunen har. Kommunen deltar i samarbeid i regionen og blir grundig fulgt opp av et fagmiljø innenfor UH-sektoren. Kommunen har fått informasjon om mulighetene for å få faglig og økonomisk støtte ut over det som er gitt allerede.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det er heller ikke gjennomført større evalueringer i 2018 som er gjenstand for egen rapportering her.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Tilsyn:

Vi gjennomførte 3 systemrevisjoner i 2018 som utgjorde 30 poeng. Kravet var 40 poeng.

Rettighetsklager:

88 % av klagene ble handlet innen 3 måneder. En av sakene (refusjon i etterbetalt trygdeytelse) hadde saksbehandlingstid over 1 år og en av grunnene til dette var at vi ventet på svar fra Arbeids- og velferdsdirektoratet om lovforståelsen.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Ingen avvik

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

I all hovedsak rapporterer vi om måloppnåelse. Det er imidlertid enkelte avvik, som er nevnt under de aktuelle delpunktene i rapporten. Dette gjelder at 35% av kommunene rapporterer (pkt 3.1.3.2.1.1) at de sikrer brukermedvirkning i tjenesteutviklingen innen rusomsorg og psykisk helse (skulle vært minst 70%). Likeledes rapporterer 65% av kommunene (pkt 3.1.3.2.1.1) at de har kartlagt målgruppen for å belyse rusmiddelsituasjonen i fylkets kommuner (skulle vært 90%). I 2018 var det 10 kommuner som rapporterte at de ga dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens (se pkt 3.1.3.1.1.2). Dette var 2 kommuner færre enn i 2017, mens målet var at flere kommuner skulle gi slikt tilbud i 2018. Fylkesmannen presiserer at vi på ulike måter overfor kommunene har framholdt viktigheten av de aktuelle målene innenfor både rusomsorgen og demensomsorgen. Som det vil være kjent for våre oppdragsdepartementer, har imidlertid Fylkesmannen ingen direkte styringsmyndighet eller linjeansvar overfor kommunene og deres ledere.

Når det gjelder oppdragene fra Statens helsetilsyn, hadde Fylkesmannen i Telemark etter vår egen oppfatning en tilnærmet full måloppnåelse i 2017. Det var imidlertid enkelte avvik, som dels skyldtes akutt sykdom i et tilsynsteam på slutten av året (gjaldt selvmeldingstilsyn med 10 fastleger i en av byene våre, om deres forskriving av vanedannende medisiner.) Der mistet vi 10 x 3 tilsynspoeng, dvs 30 poeng (se rapportens pkt 3.3.1.3.4.6), men dette ble tilnærmet kompensert ved at vi overoppfylte kravene til tilsyn med spesialisthelsetjenesten. Der oppnådde vi 64 poeng, mens kravet var minst 30 (se årsrapportens pkt 3.3.1.3.5.3). Sosial- og helseavdelingen mistet mye personell det siste halvåret av 2018, som følge av den vedtatte fusjonen med fylkesmannsembetet i Vestfold. (Vi mistet helsejurister, sykepleiere og leger som ikke kunne eller ville pendle til Tønsberg). Vi klarte likevel en tilnærmet måloppnåelse, ved en hardhendt prioritering på slutten av året og ved bruk av overtidsarbeid og dugnader som var en klar belastning av personalet. Et krav fra Statens helsetilsyn var at median saksbehandlingstid for tilsynssaker («tilsynsklager») skulle være under 6 måneder. Hos oss var den 6.2 måneder i 2018, som vi mener var et brukbart resultat når man tar omstendighetene i betraktning. Når det gjelder rettighetsklager innenfor helse/omsorg, realitetsbehandlet vi 60% innenfor 3 måneder. Kravet var på 90%. Avviket her skyldtes personelltap, som foran nevnt. (Blant annet mistet vi 2 av våre 4 helsejurister sommeren 2018, og nye var ikke på plass før ultimo desember). Når det gjelder vedtak om tvang og makt overfor psykisk

utviklingshemmede (pkt 3.3.1.3.3.4), var kravet at minst 90% av tvangsvedtakene skulle overprøves av oss innen 3 måneder. I praksis klarte vi å overprøve 67%, noe som skyldtes at den eneste juristen på saksområdet sluttet hos oss sommeren 2018 som følge av den vedtatte fusjonen med Vestfold. Stillingen ble utlyst, men det tok cirka 4 måneder å få ny jurist på plass. Vi mener at måloppnåelsen vår må anses som akseptabel ut fra forholdene.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Avvik: 45% av klagesakene vergemål er behandlet innen 70 dager. Resultatmålet er 80%.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

På oppdrag 3.1.4.3.5.1 i TB har vi avvik. Alle skipsverftlokaliteter skal ha fått pålegg innen 31.12.18.

På grunn av den svært vanskelige ressursituasjonen i 2018 som følge av sammenslåingen og i tillegg noe sviktende kompetanse på området har vi ikke maktet å gi noen pålegg. Disse forholdene er nå endret etter sammenslåingen og vi vil trolig vær i stand til å gi nødvendige pålegg i løpet av første halvdel av 2019.

På oppdrag 3.1.4.3.2.1 i TB har vi avvik. 100% av grunnforurensingslokaliteten skal være kvalitetssikret.

Med de kapasitetsproblemene vi har hatt i 2018 så har vi ikke maktet å gjøre dette fullt ut. Vi tar sikte på å gjøre en skikkelig gjennomgang nå i det sammenslåtte fylket, slik at basen blir fullstendig oppdatert.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Embetet har ikke greidd å overholde saksbehandlingstiden på 12 uker på klagesaker etter plan- og bygningsloven. Detaljer om dette framgår av SYSAM og nærmere beskrivelse i kapittel

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Avvik Kunnskapsdepartementet: Det er gjennomført tilsyn tilsvarende 43 poeng. Kravet var 46 poeng.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Ingen avvik

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har med KVP (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket, herunder: I hvilken grad blir personer i målgruppen for programmet vurdert med hensyn til deltakelse og får de som har krav på det, tilbud om program; Hva kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP, og hvilke utfordringer opplever Fylkesmannen at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP; Hvilke virkemidler benytter Fylkesmannen for å understøtte kommunenes arbeid for å øke bruken av KVP.

Pr 30.11.18 hadde Telemark 210 deltagere i kvalifiseringsprogrammet og dette er en økning på 23 deltakere fra samme tidspunkt i fjor. Flest deltakere har Skien og Porsgrunn med henholdsvis 58 og 77 deltakere. Alle kontorer med unntak av et mindre kontor hadde ved utgangen av november deltakere i programmet. Med en økning i antall deltakere har flere som har krav på det fått tilbud om program.

Kontorer som jobber godt med KVP kjennetegnes ved at de har god kompetanse om regelverket knyttet til KVP og sterk ledelsesforankring. Kontorene har god oversikt over langtidsmottakere av sosialhjelp og har til enhver tid fokus på hvilke personer som kan være aktuelle for KVP. KVP-veiledere som har dette som sitt hovedarbeidsområde er også en stor fordel.

Tilbakemeldinger vi har fått er at det kan være utfordringer med å vurdere hvem som er i målgruppen for programmet. Heller ikke alle kontorer er kjent at KVP skal vurderes før stilles vilkår om aktivitet etter lovens § 20 a.

Vi har hatt dialogmøter med de største NAV-kontorene og her har vi hatt et spesielt fokus på KVP. Vi har deltatt aktivt inn i planlegging og gjennomføring av KVP-nettverk.

Vilkår for aktivitet for de under 30 år... (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Vi har innhentet erfaringer fra de 4 største kontorene og dette er noen av tilbakemeldingene:

- Dette har vi holdt på med i noen år, så det er ikke markante forskjeller for 2018. Det er noen lokale utfordringer med å finne riktig aktivitet etter individuelle behov og ser at vi lykkes best med individuelle løsninger. Konklusjonen er vel at det ikke er aktivitetsplikten i seg selv som bidrar til overgang til arbeid og skole, men heller tett oppfølging av den enkelte.

- Det er etablert tiltak for å møte aktivitetsplikten og hovedmålet for deltakelsen er alltid ordinært arbeid. Overgangen til arbeid fra tiltaket har ligget på rundt 21%. Det er også opprettet 3 stillinger som skal jobbe etter Supported Employment metodikk med unge sosialhjelpsmottakere. Fra starten i 2018 har de hatt 20 deltakere med sosialhjelp, hvorav 10 har kommet i arbeid.

- Kanskje for noen få bidrar det til overgang til skole eller jobb. For de som allerede har sosialhjelp er det tid og oppfølging som gjelder uavhengig av aktivitetsplikten.

- To av kommunene påpeker utfordringer med å finne aktiviteter til personer som bruker rus hyppig.

Kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år har bidratt til et større fokus på overgang til arbeid og utdanning. Det blir likevel påpekt av kommunene at for å lykkes i arbeidet er tett og individuell oppfølging nødvendig.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

På bakgrunn av vårt tilsyn med krisesentertilbudet i kommunene som ble avsluttet i 2017 besluttet vi å gjennomføre et dokumenttilsyn med alle kommunene i Telemark. Tilsynet startet 12.09.18 og er pr. 31.12.18 ikke avsluttet.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	18
Antall krisesentertilbud i fylket	1
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2016	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2016	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	17

Krisesenteret i Telemark er et samarbeidsprosjekt for 17 av 18 Telemarkskommuner. Skien er vertskommune. Notodden kommune har valgt å samarbeide med Krisesenteret i Kongsberg.

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det har ikke skjedd reduksjon av tilbudet eller nedleggelse av krisesenter i Telemark.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvísninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Fylkesmannen har gitt 402 separasjonsbevillinger og 361 skilsmissebevillinger. Det er ikke delt på §§ 21 og 22 i antall skilsmissebevillinger. Fylkesmannen har gitt 4 avslag på søknad om skilsmisse etter § 21, 3 avvísninger etter § 22 og 1 avslag på søknad om separasjon etter § 20. Ca halvparten av mottatte separasjons- og skilsmisessøknader er digitale. Vi har godkjent 21 utenlandske skilsmisser etter anerkjennelsesloven. Mottatt 24 søknader, 3 er fortsatt til behandling. Vi har innvilget 10 skiftefritak og avslått 2.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	403	402	1	0	50 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	368	361	4	3	50 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	0				
Ekteskapsloven	Dispensasjon fra alderskravet, jf. § 1a	0				
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamiliemedlem, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7 j	0				
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	12	10	2	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16 a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 a andre ledd	0	0	0	0	
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	21	21	0	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

Det er ikke fattet vedtak etter barneloven i 2018.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Vi har hatt noe veiledning på telefon om reisekostnader ved samvær, jf. barneloven § 44 og spørsmål om avtaler om hvor barnet skal bo fast og samvær, jf. barneloven § 55 første ledd.

Tilsvarende gjelder for hva foreldre uten foreldreansvar har rett på av informasjon om barnet sitt, jf. barneloven § 47. Disse henvendelsene har kommet både fra skole, barneverntjeneste og foreldre.

Fylkesmannen har ikke hatt saker etter barneloven med tilhørende rundskriv til behandling i 2018.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Fylkesmannen har i 2018 behandlet 13 saker vedrørende den adoptertes rett til opplysninger om biologisk opphav.

Nytt i adopsjonsloven av 2017 er at også etterkommere, dersom den adopterte er død, har rett til å få opplyst navnet på de opprinnelige foreldene til den adopterte. Det er gitt innsyn i 2 saker i 2018 for etterkommere av den adopterte.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkontorene.

Det er ikke gjennomført tilsyn med familievernkontorene i Telemark i 2018. Etter en risikovurdering har vi vurdert at tilsyn med familievernkontorene kan utsettes til 2019.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017	Antall gjennomførte tilsyn i 2016
2	0	0	2

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Fylkesmannen har videreført ledelsen av det tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsprosjektet om etablering av "Sentrumsnære turveger med universell utforming" i Telemark. Alle 18 kommuner deltar, og vi har nært samarbeid med fylkeskommunen, vegvesenet og DNT Telemark. Vi (den tverretatlige arbeidsgruppa) arrangerer kompetansehevende tiltak, formidler informasjon, arrangerer studieturer/befaringer, gir tilskudd, skaper nettverk m.v. for å øke fokus på universell utforming og tilgjengelighet for alle. I 2018 har vi også holdt foredrag utenfor Telemark, bl.a. blei vi invitert til den internasjonale konferansen til Zeroproject.org i Wien.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Fylkesmannen gir uttalelser til reguleringsplaner og andre kommunale areal- og temaplaner. I uttalelsene kommenterer vi ofte kravet om universell utforming og tilgjengelighet for alle. Videre har vi prosjektsamarbeid med fylkeskommunen, vegvesenet og DNT i Telemark om tilrettelegging for et aktivt nærfriluftsliv for alle.

Fylkesmannens Sosial- og helseavdeling har avgitt uttalelse i enkelte saker der manglende universell utforming etter vår mening har ført til diskriminering av mennesker med sykdom og funksjonshemming, fordi fremkommelighet i det offentlige rom har blitt mangelfull for disse gruppene.

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder digitalt kurs modul 1 og veilederen.

Fylkesmannen har i løpet av året vist til skoleveilederen i vår kontakt med kommunene på de ulike områdene. Vi har på eget initiativ invitert Fylkeskommunen til gjensidig informasjonsutveksling om Fylkesmannens oppgaver og ansvar på skoleområdet. I tillegg har vi deltatt på fylkeskommunens samarbeidsmøte med alle institusjoner på skoleområdet i fylket. Vi deltok også på Bufetats fylkesvise samling for skoleansvarlige og ledere i private og statlige institusjoner, inntaksansvarlig og representanter fra skolene, OT, PPT og Fylkesmannen.

Fylkesmannen har i våre individtilsyn hatt fokus på de skoleansvarliges oppgaver og oppfølging av ungdommenes skolegang.

Vi vil i 2019 ha fokus på Bufdirs opplæringsportal "SE MEG" i vår kontakt med kommunene.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28.

Det er utarbeidet egen årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentrene og senter for foreldre og barn. Årsrapporten er sendt Bufdir og Statens Helsetilsyn.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

I Telemark har alle kommunene akuttberedskap på barnevernområdet. Akuttberedskapen er organisert i Telemark interkommunale barnevernsvakt. Vertskommune for ordningen er Skien.

I forbindelse med vår oppfølging av dette oppdraget inviterte vi Bufdir til et møte med alle barnevernlederne. Her ble blant annet krav og forventninger til kommunenes akuttberedskap belyst.

Barnevernledernes egenvurdering og tilbakemelding i møtet var at barnevernsvakten er i tråd med føringene fra direktoratet. Barnevernlederne avtalte at de som et ledd i sitt kvalitetsarbeid ville ta initiativ til å gjennomgå/evaluere de interkommunale samarbeidsavtalene som regulerer barnevernsvakten.

Fylkesmannens vurdering er at Telemark har en forsvarlig akuttberedskap i barnevernet.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Fylkesmannen finner at i hovedsak utvikler det kommunale helse- og omsorgstilbudet seg i vårt fylke i henhold til målsettingene i *Omsorgsplan 2020* og *Demensplan 2020*. Vi mener imidlertid, både ut fra klagebehandlingen vår og ut fra befaringer, at den samlede kapasiteten for sykehjemsplasser i fylket stadig er for lav. Vi har behandlet rettighetsklager fra eldre, syke pasienter som etter Fylkesmannens mening klart burde ha fått plass på sykehjem men som i stedet behandles hjemme med hjemmesykepleie. Fylkesmannen har også overfor kommunene framholdt viktigheten av at sykehjem både innvendig og utvendig utformes med hensyn til demente pasienters behov, siden det store flertall av sykehjemspasienter lider av demens. Vi registrerer med tilfredshet at mange kommuner har fulgt opp signalene våre på dette punktet.

Mange kommuner i fylket har allerede satt seg inn i prinsippene for Regjeringens eldrereform "Leve hele livet", og er allerede i gang med å planlegge i henhold til dette. Videre er arbeidet med utvikling av velferdsteknologi kommet langt i vårt fylke, særlig i Skien kommune.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordninger 765.60 og 765.62.

Kap. 0756.62: Kommunalt rusarbeid

12 av 18 kommuner i Telemark er omfattet av tilskuddsordningen. I 2018 ble det innvilget tilskudd til 7,2 nye stillinger og videreføring av 33,8 stillinger innen kommunalt rusarbeid. For 10,5 av disse stillingene ble det gitt tilskudd for 4. (siste mulige) år i 2018.

Kap. 0765.60 - Langvarige og/eller sammensatte tjenestebehov

6 kommuner i Telemark fikk tilskudd gjennom denne ordningen, og det ble gitt tilskudd til 17 stillinger. Det er ikke etablert ACT/FACT team i fylket. Tilskuddet er derfor gitt til andre innretninger: Behandlingsforberedende tiltak, ettervernstiltak, andre oppsøkende team for både barn/unge og voksne, og lavterskeltilbud rettet mot utsatte barn og unge.

Kap. 0765.60 - Psykologer

16 av de 18 kommunene i Telemark er omfattet av denne tilskuddsordningen. 10 av kommunene deler psykolog med en eller to andre kommuner. Det ble innvilget tilskudd til 6 nye psykologstillinger og videreføring av 6,5 psykologstillinger. Målgruppen for psykologene er jevnt fordelt mellom barn/unge og voksne.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jamfør Opptrappingsplanen for rusfeltet.

Fylkesmannen har gjennom ROP-tilsynet inntrykk av at arbeidet med rus og psykisk helse fungerer godt i kommunene, men mange kommuner har et forbedringspotensiale når det gjelder kartlegging av rus, psykisk helse og somatisk helsetilstand hos de som søker hjelp. Det legges stor vekt på brukermedvirkning i det daglige arbeidet i kommunene, men mange kommuner opplyser likevel at brukermedvirkning ikke nødvendigvis er satt i system. Samarbeidet mellom rus/psykisk helsetjeneste i kommunene, fastlegene og spesialisthelsetjenesten synes å fungere godt.

Fylkesmannen deltar i både regionale og lokale samarbeidsfora innen "rus og psykisk helse"-feltet. Sykehuset Telemark er også deltaker i de samme fora. Gjennom dette arbeidet kan vi gi informasjon ut til kommunene og spesialisthelsetjenesten samtidig som vi får mye informasjon om hva både kommunene og spesialisthelsetjenesten er opptatt av og hvordan de jobber med rusomsorg og psykisk helse.

Fylkesmannen deltar i og delfinansierer nettverk for psykologer i kommunene. Nettverket bidrar til bedre rekruttering av psykologer i kommunene.

Fylkesmannen arrangerte i samarbeid med RVTS Sør og Forum for psykisk helse- og rusarbeid i Telemark fagdager om forebygging av selvmord og selvskading. Ansatte fra 14 av 18 kommuner deltok, i tillegg til deltakere fra Sykehuset Telemark.

Det har også i 2018 blitt arrangert konferanse og fagdag i samarbeid med Veiledningssenteret for pårørende og KoRus Sør for pårørende og brukere. Vi har vært opptatt av å få økt fokus og kompetanse om pårønderarbeid blant ansatte i kommunene.

Det planlagte kurset i BrukerPlan i samarbeid med KoRus Sør har dessverre ikke blitt avholdt i 2018. Nettverk for erfaringskonsulenter/ansatte med brukererfaring har heller ikke blitt prioritert. Utover dette har alle tiltakene som er beskrevet i vår aktivitetsplan/virksomhetsplan for 2018 innen "rus- og psykisk helse"-feltet blitt gjennomført som planlagt.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.60.

Vi ga totalt 850.000kr i tilskudd til 12 kommuner, dvs. til alle som søkte frisklivsmidler. Kommunene kan vise til god aktivitet. Men fordi frisklivssentralene har liten bemanning er de sårbare ved instruktørens fravær, samtidig som lav bemanning i utgangspunktet gir lav kapasitet i forhold til hva som er mulig å oppnå. Kommunene har rapporteringsfrist først 1.3.19 til oss for virksomheten i 2018.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

Vi viser til rapportering i punkt 3.1.3.1.2.3, og gjentar også her at vi vil få et bedre grunnlag for å uttale oss om utviklingen i fylket i 2018 når vi mottar rapportering fra de kommunene som har fått tilskudd i april i 2019, og når vi får svarene fra Questback'en som skal sendes ut vinteren 2019 fra Helsedirektoratet.

Av Questback'en som ble gjennomført i 2017 gikk det frem at ca. halvparten av kommunene i Telemark hadde en plan for habilitering og rehabilitering. Halvparten av disse planene var oppdatert før 2014. For å bistå kommunene i dette arbeidet arrangerte Fylkesmannen et dagskurs i juni 2018, om planlegging av kommunal rehabilitering og habilitering. 12 av de 18 kommunene i fylket deltok. Dette kurset opplevde kommunene som nyttig. Mange av kommunene har søkt om midler til å arbeide med en plan. De som har søkt om midler til andre prosjekter gjennom stimuleringsstilskuddet, har blitt bedt om å vedlegge en plan i forbindelse med rapporteringen. Det forventes at de fleste kommunene enten har ferdigstilt eller har påstartet arbeidet med en plan i Opptrappingsplanens tidsperiode.

Fylkesmannen har i samarbeid med Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) startet opp et læringsnettverk for hverdagsrehabilitering. Det er 10 av de 18 kommunene som deltar i dette så langt. I 2018 ble det gjennomført 3 nettverksmøter. Vi ser at kommunene er ulike i hvor langt de har kommet i implementering av hverdagsrehabilitering i vanlig drift, men at mange kommuner nå er godt i gang og har flere års drift bak seg. Det er fortsatt en utfordring for flere kommuner å videreføre satsningen når prosjektmidlene er brukt opp.

Fylkesmannen (i samarbeid med USHT og et arbeidsutvalg med representanter fra 3 kommuner) har i 2018 planlagt en fagdag om "Faglig forsvarlige tjenester innen kommunal rehabilitering". Denne ble overført til starten av 2019 pga av en annen, kolliderende fagdag. Tema er bl.a. Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Målet for fagdagen er å bistå kommunene med å utvikle kvalitet og styring på rehabiliteringsfeltet.

Fylkesmannen har også gitt støtte til en fagdag om rehabilitering for kommunene i Vest-Telemark, der fokus bl.a. var på interkommunal samhandling og bruk av velferdsteknologi.

I flere sammenhenger har Fylkesmannen opplyst om tilskudd og opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering, og 13 av 18 kommuner har søkt tilskudd.

Vår samlede vurdering er at habilitering og rehabilitering er blitt satt høyere på dagsordenen i de fleste kommunene gjennom Opptrappingsplanen, selv om vi ikke har tall på at 75% av kommunene rapporterer forbedring på området.

Flere strever med hvordan tjenestene best skal organiseres, og ikke minst hvor koordinerende enhet skal forankres for å sikre en tverrsektoriell tilnærming.

Det er et stort økonomisk press på kommunene, med flere nedskjæringer, og vi har sett mange eksempler på at gode utviklingsprosjekter strander når kommunene ser seg nødt til å skjære ned på nøkkelpersonell som for eksempel fysioterapeuter og ergoterapeuter.

Det er ikke registrert mange klagesaker når det gjelder habilitering og rehabilitering, men det har vært en liten økning av saker som omhandler manglende tilbud om fysioterapi.

I rapporteringen som Helsedirektoratet foretok i 2017, fremgikk det at mange kommuner i fylket manglet psykologer, audiografer, synspedagoger, ernæringsfysiologer og logopeder. Flere meldte også om mangler når det gjaldt andre yrkesgrupper, slik som ergoterapeuter (30%) og fysioterapeuter (12%). Kartleggingen sa imidlertid ikke noe om hvorvidt kommunene mente at de hadde tilstrekkelig tilgang på faggruppene. Spørsmålet ble formulert på en måte som kunne tilsi at man bare skulle oppgi om kommunen hadde *tilgang* til faggruppen eller ikke, altså ikke noe om kapasiteten til faggruppen i forhold til behovet.

Vergeregnskap (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på antall og andel kontrollerte vergeregnskap, samt antall verger som er under oppfølging på bakgrunn av ikke godkjente vergeregnskap. Rapporten skal også inneholde hvor mange verger som er fratatt oppdrag i løpet av 2018 på bakgrunn av regnskapskontroll.

Antall saker i sentralt uttrekk var 237. Av disse ble 83 godkjent uten merknad. 136 ble godkjent med merknad. 17 ble ikke godkjent. Ikke regnskapsplikt: 1

Av de sakene som ikke ble godkjent, har vi fratatt verger vergeoppdrag i 4 av sakene.

Etter 2. gangs purring, som ble sendt ut i 58 saker på grunn av mangler ved innlevering av vergeregnskapet (hele eller deler av regnskapet), har vi fratatt verger oppdragene i 2 av sakene. De øvrige sakene følges opp videre fortløpende ut over våren 2019.

Vi har hatt 9 saker til ekstra kontroll ut over sentralt uttrekk. Av disse er det byttet verge i 4 av sakene.

Oppfølging etter vergeregnskaps-kontroll

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
247	248	2	3

Tre verger er fratatt oppdrag. De hadde flere oppdrag hver. Det er derfor mer enn tre personer som har fått ny verge.

Gjennomgang av oppdrag med advokat som verge (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på resultatet av gjennomgangen av oppdrag hvor det blir benyttet advokat som verge med timebetaling etter offentlig salærsats jfr. oppdrag 3.3.2.1.2 i tildelingsbrevet. Dersom oppdraget ble rapportert avsluttet i 1. tertial bortfaller rapporteringskravet.

Vi har hatt en større gjennomgang med rammene for advokatvergene før 2018. Mange av advokatvergene har gått over til fast pris på lik linje med faste verger. Der det er vurdert det at det ikke lenger er behov for advokat som verge har vi byttet til faste verger. Noen er fortsatt på timepris hos advokat fordi vergemålet tilsier at det er behov for å ha en advokat som verge.

Tilsyn (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten kort redegjøre for tilsyn utover vergeregnskapskontroll som er gjort med vergene i sitt område i 2018. Fylkesmannen skal også kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp.

Vi har benyttet tilsynsaktiviteten i VERA i dette arbeidet.

Vi har bedt alle faste verger sende inn en utfylt tilsynsrapport for hver av sine saker. Alle svarte på henvendelsen. Svarene er i sin helhet gjennomgått av saksbehandlerne på vergemål. Vi har avholdt møte med to av vergene som hadde en del merknader og klager fra vergehaver i noen av sakene. Som en følge av gjennomgangen ble en verge fratatt/sa fra seg de oppdrag vedkommende ikke mestret.

I 2018 har vi avsluttet en årelang oppfølging av en verge der vi oppdaget at regelverket ikke var fulgt.

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på andelen opprettede vergemål for voksne i 2018 hvor det er gjennomført samtale med vergehaver. Fylkesmannen skal i tillegg redegjøre for hovedgrunnene til at samtaler eventuelt ikke er gjennomført.

Gjennomført: 103

Ikke gjennomført: 136

Ikke relevant: 5

I snaut en del saker var det ikke mulig å få kontakt med vergesøker/vergehaver pr. telefonen. Det ble forsøkt å ringe over minimum 2 dager til disse personene. Noen vil ikke snakke med oss, andre nådde vi ikke. I flere av disse sakene hadde vedkommende selv sendt inn søknad og gitt sitt skriftlige samtykke.

Det er flere grunner til at samtaler ikke har vært gjennomført:

- Vergehaver har et sykdomsbilde eller er i en situasjon som gjøre det vanskelig, urimelig eller uverdig å gjennomføre samtaler.
- Vi har hatt nok opplysninger til å fatte vedtak.
- Manglende kapasitet.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved gjennomgang av gamle saker.

I nye saker har vi, for å spisse mandatet, tatt hensyn til opplysningene i legeerklæringen, begjæringen og annen informasjon vi har fått i samtaler med vergehaver og/eller behandlerapparatet og pårørende.

I gamle saker har vi manglet eller hatt lite tilfredsstillende legeerklæringer fra de kommunale overformynderiene. Der vi har sett dette har vi bedt vergene innhente ny legeerklæring som sier noe om diagnose samt behov for verge pr. i dag. Vi har da endret mandatet når det har vært behov for det.

I de årlige kontrollene av vergeregnskapene har vi sett på legeerklæring og tidligere mandat for å rette eventuelle mangler i registreringene i VERA. Der vi ser at det er mangelfulle opplysninger om helsestilstanden, har vi hentet inn ny legeerklæring.

Vi har ikke hatt ressurser til å prioritere en full, systematisk gjennomgang av alle gamle saker, men har endret mandat når sakene av andre grunner har blitt aktualisert.

Fremtidsfullmakter (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet for å øke bruken av fremtidsfullmakter.

Informasjon er gitt på kurs for verger, i møter/kurs for pårørende og andre fora der vi har vært til stede. Vi har veiledet etter henvendelser pr. telefon og e-post.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Det er innkommet 519 saker i 2018. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var på 1 måned. Det lå 4 saker til behandling ved utgangen av året. Det er innvilget økonomisk dispensasjon i en sak. Vi har utbetalt advokatsalær i 496 saker og utbetalt kr 3 173 492. Dette er saker som enten er innvilget av advokaten selv, eller av oss. Videre er 5 fri sakførsel søknader innvilget. I tillegg kommer tolkeutgifter hvor det er utbetalt kr 42 638 fordelt på 34 rettsrådssaker og hvor hovedvekten av sakene er utlendingssaker. Videre er det innvilget fritak for rettsgebyr i en sak.

Det er gitt avslag i totalt 35 fritt rettsrådsaker. 16 er avslått pga. inntekts/formuesoverskridelse og 19 av andre grunner. Vedrørende fri sakførsel har vi avslått 5 søknader.

Økonomirapporten for 2018 viste at vi hadde et forbruk på kr 3 173 492. I tillegg kom tolkeutgifter til sammen på kr 42 638. Vi forventer ingen endringer i forbruket for 2019.

Retts hjelp 1.1 - Søknader

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkome søknader	159	149	10
Innvilgede søknader	119	114	5
Avslåtte søknader	40	35	5

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Økonomirapporten for 2018 viste at vi hadde et forbruk på kr 3 173 492. I tillegg kom tolkeutgifter til sammen på kr 42 638. Vi forventer ingen endringer i forbruket for 2019.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.4.3.1 i TB)**Rapportere på**

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen skal rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen mottok i 2018 fem klagesaker, og hvorav en av disse var direkte sendt og er sendt i retur til kommunen for videre behandling. De øvrige fire sakene gjaldt avslutning av programmet, utvidelse av programmet, stans i opplæring og stans i programmet. Kun en av sakene var ferdigbehandlet ved utgangen av året og var stadfestelse av vedtak om stans i programmet.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.4.3.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen mottok i 2018 en klagesak som gjaldt stans i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Klagen var ikke ferdigbehandlet ved utgangen av året.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.4.3.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier og hvor mange av nye statsborgere i fylket som har deltatt.

Telemark har arrangert en statsborgerseremoni.

Det var 105 nye statsborgere av totalt 453 som deltok i seremonien.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.4.3.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal også rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Kommunene bruker 108,03 årsverk på å gi opplæring i norsk og samfunnskunnskap i første halvår.

I andre halvår brukte de 97,95 årsverk.

Samfunnssikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- DSBs veileder [Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen](#)
- Ny sjekkliste som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

Sjekkliste og klimaprofil har vært:

- Tema i all plandialog (alle plansaker)
- Tema på særskilt klimatilpasningssamling høsten 2018
- Tema på tilsyn (ligger inne som tilsynsspørsmål)
- Tema i møter i kommunale beredskapsråd

ROS som integrert del av planer (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Erfarer embetet at ROS er en integrert del av planene i kommunene? Hvis ikke, gi en kort forklaring.

ROS er en del av planene i kommunene, ikke minst fordi vi stiller krav om dette i vår plansaksbehandling. Det er fremdeles nødvendig å "ligge på", og vi opplever at funn i ROS ikke nødvendigvis "manifesterer" seg på plankart og/eller i planbestemmelser, så det er nok diskutabelt i hvilken grad ROS kan sies å være en integrert del av planene.

Enten det er snakk om ROS ifm plan- og bygningsloven eller ellers i beredskapsarbeidet i kommunene så gjenstår det en jobb med å skape den helt naturlige videreføringen fra ROS-kartleggingen over til en oppfølgingsplan for de sannsynlighets- og konsekvensreducerende tiltak, både de som dreier seg om enkle ting som utarbeidelse av tiltakskort/sjekklister eller enkle planer, og til de tiltak som krever store budsjett- eller organisatoriske grep.

Også i de tilfeller hvor helt eller delvis ansvar for slike tiltak ligger utenfor kommuneorganisasjonen så registrerer vi at dette er utfordrende.

Kvalitative krav til ROS i de enkelte tilfeller er også utfordrende, og vi opplever jevnlig at man tror/mener at utfylling av sjekklistene er godt nok. Her ligger det pedagogiske utfordringer for oss. Vi opplever samtidig at NVE, som vår nærmeste samarbeidspartner for å "legge lista" er veldig

tydelige i sine forventninger om gode analyser, fortrinnsvis utarbeidet av kompetansemiljø.

Utfordringer i plansaker (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort hvilke utfordringer embetene har i plansaker når det gjelder integrering av ROS.

Enten det er snakk om ROS ifm plan- og bygningsloven eller ellers i beredskapsarbeidet i kommunene så gjenstår det en jobb med å skape den helt naturlige videreføringen fra ROS-kartleggingen over til en oppfølgingsplan for de sannsynlighets- og konsekvensreducerende tiltak, både de som dreier seg om enkle ting som utarbeidelse av tiltakskort/sjekklistor eller enkle planer, og til de tiltak som krever store budsjett- eller organisatoriske grep.

Også i de tilfeller hvor helt eller delvis ansvar for slike tiltak ligger utenfor kommuneorganisasjonen så registrerer vi at dette er utfordrende. Kvalitative krav til ROS i de enkelte tilfeller er også utfordrende, og vi opplever jevnlig at man tror/mener at utfylling av sjekklistor er godt nok. Her ligger det pedagogiske utfordringer for oss. Vi opplever samtidig at NVE, som vår nærmeste samarbeidspartner for å "legge lista" er veldig tydelige i sine forventninger om gode analyser, fortrinnsvis utarbeidet av kompetansemiljø.

Bruk av veileder, sjekkliste og fylkets klimaprofil (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Hvor mange kommuner har tatt i bruk [veileder](#), sjekkliste og fylkets klimaprofil i planarbeid og ROS-Analyser pr. 31.12.18?

Kommunene har i forbindelse med denne rapporteringen fått oversendt spørsmålsformuleringen og har svart ut på denne.

Noen av svarene kan gi rom for tolkning, og med en streng vurdering av svarene blir svaret vårt at 11 av 18 kommuner har tatt alle de tre verktøyene i bruk.

Dersom det hadde vært spørsmål om å ha tatt i bruk ett eller flere av de aktuelle verktøyene så hadde svaret blitt 18 av 18.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)

Rapportere på

DSB har som mål at kommunene etablerer hensynssoner i kommuneplaner rundt eksisterende storulykkevirksomheter, slik at det ikke skjer en u hensiktsmessig utvikling i arealene rundt disse. Beskriv i hvilken grad dette har blitt gjennomført i nyere kommuneplaner.

Denne målsetningen berører 3 av våre kommuner.

Porsgrunn har etablert slike soner i gjeldende og ny og revidert (ikke vedtatt) kommuneplan (arealdelen).

Bamble tar hensynssoner med i områdeplan for Frier Vest, hvor oppstart av planarbeidet er igangsatt.

Tinn har en plan fra 2012 hvor det ikke er lagt inn hensynssoner, men dette skal gjøres ved revisjon.

Samordning av beredskapsplaner mot storulykkevirksomheter (fra kapittel 7.3.4.9 i TB)

Rapportere på

Hvordan følger fylkesmannen opp at kommuner med storulykkevirksomheter har samordnet kommunes overordnede beredskapsplan med storulykke virksomhetens beredskapsplan?

Tema på tilsyn og i møter i kommunale beredskapsråd i de aktuelle kommunene og i møtene i det særskilte regionale nettverket for storulykkebedriftene, kommunene og regionale beredskapsaktører (Katastrofeberedskapsrådet).

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)

Rapportere på

Når ble siste fylkesROS gjennomført?

Siste fylkesROS er fra 2016. Arbeidet med ny, felles fylkesROS for Vestfold og Telemark er startet opp, med planlagt ferdigstilling innen 31/12-19.

FylkesROS - oppfølgingsplan (fra kapittel 7.3.4.11 i TB)

Rapportere på

Foreligger det en oppfølgingsplan til fylkesROS, og i så fall når ble den sist oppdatert?

Ja, i 2018. Oppfølgingsplan utarbeides hvert år i et samarbeid mellom Fylkesmannen og Fylkesberedskapsrådet, og forankres i Fylkesberedskapsrådet, som godkjenner planen.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.12 i TB)**Rapportere på**

Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Vi har:

- arrangert møter i Fylkesberedskapsråd og regionale nettverk
- bidratt i møter i regionale beredskapsnettverk i regi av kommunene
- vært medarrangør for Beredskapsdagen
- vært pådriver for etablering av og aktivitet i kommunale beredskapsråd og deltakelse/bidrag i møtene i disse rådene
- vært prosjektgruppedeltaker og pådriver i regionalt flomvernprosjekt -koordinert møter for politiet rettet mot kommunene mtp trussel-/terrorscenarier
- arrangert møter og fulgt opp kommunen mtp innføring av Nødnett for nye brukergroupe
- arrangert en rekke fagdager og et større klimatilpasningsseminar.
- stilt personell til prosjektledelse for et regionalt prosjekt rundt kartlegging og prøvetaking ved forurensningshendelser-
-

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.13 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Vi har jo hele året samarbeidet tett med Vestfold i oppgaveløsningen, og vært enige om å samarbeide om utarbeidelsen av dette planverket, tilrettelagt for det nye embetet. Vestfold har stilt med en saksbehandler i den sentrale prosjektgruppa, og vedkommende har også hatt ansvaret for det lokale SBS-arbeidet for begge embeter. Dermed er rapporteringen fra Vestfold dekkende også for oss.

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Egen rapportering er sendt.

Klimaendringer og klimatilpasning i plansaker for 2018 (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)**Rapportere på**

Rapportere om hvordan klimaendringer og klimatilpasning ble tatt hensyn til i plansakene for 2018. Tilbakemeldingen skal omfatte hvilke plansaker som ble behandlet (fra planstrategi til reguleringsplaner), og i hvilken andel av disse plansakene klimaendringer var inkludert. I tillegg vil vi at Fylkesmannen gir en vurdering av hvor godt klimaendringer var ivarettatt i disse sakene: I hvor stor andel av plansakene var klimaendringer og klimatilpasning godt behandlet, mangelfullt behandlet og eventuelt om det ble gitt innsigelse i noen av sakene.

Vi opplever generelt at det er høy bevissthet om klimaendringer og klimatilpassing hos kommunene i Telemark. I de fleste av disse planene er disse forholdene hensyntatt selv om kvaliteten på utredningene ikke alltid er like god. Vi registrerer også i noen få tilfeller at disse hensynene ikke er tilstrekkelig hensyntatt og at andre utbyggingsformål er vektlagt mer. Vi har likevel ikke fremmet innsigelser til noen planer med klima som grunngeving. Det innebærer at vi har løst disse sakene i dialog med kommunen som planmyndighet. Når det gjelder mer detaljert statistikk om dette må vi bare beklage å meddele at som følge av sammenslåingen med Vestfold har alle våre saksbehandlere på plan sluttet. Vi har derfor verken innsikt eller kapasitet til å rapportere så detaljert på dette temaet.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan og andel av innsendte avfallsplaner i havner som er godkjent eller regodkjent.

Vi har totalt regodkjent 7 planer, hvor 4 stk. er felles kommunale avfallsplaner for havner (Skien, Porsgrunn, Kragerø og Bamble), 2 stk er felles avfallsplan for industrihavner, en for Grenland og en for Kragerø, samt en privat industrihavn. Alle havner skal nå ha en godkjent avfallsplan.

Antall havner

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Antall havner	Antall godkjente planer
Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan	0	0	0
Andel av innsendte avfallsplaner som er godkjent	191	200	9
Andel av innsendte planer som er regodkjent	193	200	7

Vi har regodkjent 7 planer, hvor av disse er 6 stk fellesplaner. Vi har 9 godkjente planer, hvor av 6 stk er fellesplaner. Derfor vil det være en mismatch mellom antall havner og antall godkjente planer i tabellen.

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Rapport om status for arbeidet mot fremmede organismer.

Fisk: Fylkesmannen har deltatt i prosjekt om kartlegging av gjedde i Grobstokkvannet (ny fremmed art 2018), og også bidratt med midler til rusefiske. Følges opp i 2019. Fylkesmannen har fått laget infoskilt om fremmede fiskearter som skal plasseres ut på utsatte lokaliteter, som preventivt tiltak til videre spredning av fiskearter.

Karplanter: gjennomført bekjempelse av rynkerose i prioriterte områder utenfor verneområder (Jomfruland, Stråholmen, Langesundsområdet) i 2018. Status pr 31.12.2018 er at alle forekomster i "naturterreng" (utenfor hage/tun) er bekjempet minst én gang. Flere forekomster vil ha behov for gjentatt behandling. Gjennomført bekjempelse av platanlønn i prioriterte områder i Porsgrunn (kalkbarskog med høy verdi). Status pr 31.12.2018 er at ett område kan regnes som utført (behov for oppfølgende undersøkelser), mens et annet område har mye gjenstående arbeid. Bekjempelse av bøk påbegynt vinter 2018 (Skien og Porsgrunn kommuner), arbeid gjenstår.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Sum brukt
Rynkerose	Bekjempelse	Spredte forekomster, totalt anslagsvis 15 dekar.	Jomfruland, Stråholmen, Figgeskjær	Alle forekomster på Jomfruland og Stråholmen påbegynt bekjempelse. Figgeskjær (Langesund) ikke kontroll på forekomst ennå.	100 000
Platanlønn	Bekjempelse	Ca 10 dekar	Bjørntvedtskogen	Ca 900 planter fjernet	30 000
Bøk	Bekjempelse	Ca 50 dekar	Borgeåsen	Kartlegging og bekjempelse over et større område.	120 000
Gjedde	Bekjempelse		Grobstoktjenn, Bamble	Rusefiske	20 000
Fisk	Informasjonstiltak		Flere	Infoskilt om fremmede fiskearter	25 000
Stillehavsøsters	Kartlegging	Sanering, samt nykartlegging og overvåking av 10 faste transekter	Kragerø og Bamble kommuner	Kartlegging kostnad 210.000, sanering 90.000	300 000
					595 000

Myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Rapport om gjennomført nødvendige pålegg knyttet til myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften pr. 31.12. 2018

Det er laget oversikt over virksomheter med utslipp til vannforekomster som er i risiko for ikke å nå god tilstand. Noen virksomheter gjennomfører pålagt overvåking (SVV, Nye Veier, Bane nor) Nye pålegg om overvåking vurderes. Skien og Porsgrunn kommune deltar i industripålagt overvåking i Grenlandsfjordene, samt i overvåking gjennom "fagrådet for Ytre Oslofjord". Tokke kommune har gjennomført egenpålagt overvåking av Førvatn knyttet til Turistanlegg på Skafså.

For Stena Recycling som driver mottak og behandling av ee-avfall og har schredder anlegg vil få vilkår om deltakelse i overvåkingen i Grenland innarbeidet i ny tillatelse som er under arbeid.

Det skal rapporteres på fylkesmannens... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlig styring av kommunesektoren etter retningslinjene i rundskriv H-2143.

Arbeidet med samordning av den statlige styringen av kommunesektoren er en del av oppdraget til alle fagavdelinger i embetet. Samordningen skjer gjennom løpende dialog med andre statlige sektormyndigheter gjennom året og gjennom alle kommuneretta fagmøter, -konferanser der andre relevante statlige aktører inviteres inn.

I tillegg er det etablert flere tverrsektorielle utvalg innenfor tilsyn, utdanning, sosial og helse, samfunnssikkerhet og beredskap som samordner aktiviteter, praksis og driver erfaringsoverføring.

Vi arrangerer årlig sammen med KS, to store kommunekonferanser for politisk og administrativ ledelse der kommuneøkonomi, og viktige aktuelle statlige reformer er tema. På disse konferansene deltar det representanter for politisk og/eller administrativ ledelse i berørte departement eller direktorat.

På planområdet deltar vi aktivt sammen med fylkeskommunen i planforum og i tillegg på egne plankonferanser med ulike tema. I 2018 har klima, energi og transport/samferdsel vært prioriterte tema. Vi har også hatt en temadag om kommuneplanens samfunnsdel.

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

Vi har to fora som skal bidra til at tilsynet med kommunene er samordnet. Den interne tilsynsgruppa som er sammensatt av medarbeidere fra fagavdelingene.

Vi har også etablert tilsynsforum, og dette er en møtearena for arbeidstilsynet, mattilsynet og arkivtilsynet. Her møter også Telemark kommunerevisjon og kontrollutvalgssekretariatet. Hensikten er å ivareta den samordningsfunksjonen Fylkesmannen har på tilsynsområdet etter kap. 10 A i kommuneloven. Forumet skal også sikre kompetanseoverføring mellom etatene. Tilsynsforumet har hatt et møte.

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Veiledning på økonomiområdet

Det utarbeides et nøkkeltallhefte med KOSTRA-tall hvert år med analyse av kommuneøkonomien. Brukes i styringsdialogen med kommunene.

Nøkkeltallhefte publiseres på hjemmesiden med publiseringen raskest mulig etter 15. mars og med oppdatering per 15. juni.

Dette materialet brukes i kommunedialog, kommunebesøk og møter med kommunene.

Kommunekonferanser arrangeres i forbindelse med kommuneproposisjonen og statsbudsjettet. Dette er et samarbeid mellom KS og Fylkesmannen.

På disse kommunekonferansene har vi brukt Telemarkforskning til å legge fram ferske analyser, justeringer og beregninger i henhold til signaler gitt av KMD og den betydningen dette får for enkeltkommuner.

Fylkesmannen følger opp innrapportering og status for kommunene gjennom SSB portalen

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.3.2 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

Som den siste kommunene i Telemark ble Nome kommune skrevet ut fra ROBEK i 2018 på bakgrunn av avlagt regnskap.

Som en del av kommunedialogen har Fylkesmannen fulgt kommuner som har levert svake økonomiske resultater svært tett med veiledning og KOSTRA analyser etc.. Dette for å hindre en situasjon som kan føre til en inntreden i ROBEK. Det har i noen tilfeller blitt fulgt opp med ekstra skjønnsmidler.

Fylkesmannen har vært restriktiv med å utvide eller gi nye kommunale garantier.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)**Rapportere på**

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omstilling og modernisering stimuleres gjennom skjønnsmidler til fire regioner.

Grenland, Midt-Telemark, Vest-Telemark og Kongsbergregionen.

Midlene tildeles etter retningslinjer for skjønnsfordelingen til omstilling og innovasjonstiltak.

Det legges stor vekt på erfaringsoverføring og fylkesoverbyggende prosjekter.

All søknad og rapportering foregår i ISORD.

Fylkesmannen i Telemark har laget en eget strategi med følgende programområder:

- Tjenesteproduksjon
- Organisasjonsutvikling.

Omstilling og fornying håndteres regionalt der utviklingsarbeidet er kommunenes eget ansvar.

Gjennom fire, fem møter i året med regionrådssekretærene legger Fylkesmannen vekt på å ha en god dialog og oppfølging av prosjektene.

Kommunene prioriterer og beslutter selv etter forutsetningene i strategiskrivet.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Vi har ikke lyktes med å gi en pålitelig beskrivelse her. Det skyldes at saksbehandler sluttet i juni 2018. Saksområdet ble deretter fordelt på flere jurister i Telemark og Vestfold. På grunn av omleggingen av arkivet har vi ikke rukket å gå gjennom alle sakene og fordele de ulike kategorier.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	7	0	7
På eget initiativ			0

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.5.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Habilitet og åpenhet. (Åpne møter og dokumentoffentlighet).

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.5.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Interkommunale samarbeid skjer for en stor del i regi av fire regioner i Telemark. Kort omtaler vi brann, redning, barnevern, legevakt, IKT, næringsutvikling, kompetansebygging, økonomifunksjoner osv..

Vi har også stimulert regionsamarbeidet gjennom aktiv bruk av skjønnsmidler. Disse rapporterer gjennom ISORD portalen for omstilling og utviklingsprosjekter i kommunene. Regionene i Telemark samarbeider på tvers om flere felles prosjekter.

Fylkesmannen har regelmessige møter med sekretariatet i regionene for å samordne prosjekter og erfaringsoverføringer.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Vi har ikke lyktes med å gi en pålitelig beskrivelse her. Det skyldes at saksbehandler sluttet i juni 2018. Saksområdet ble deretter fordelt på flere jurister i Telemark og Vestfold. På grunn av omleggingen av arkivet har vi ikke rukket å gå gjennom alle sakene og fordele de ulike kategorier.

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, **herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog**. Rapporten skal omfatte informasjon om antall planer møtt med innsigelse fra statlige etater inklusiv fylkesmannen, antall planer møtt med innsigelse bare fra fylkesmannen og antall planer der innsigelser fra andre statsetater er avskåret.

Som det går fram av tabellen har vi samordnet innsigelser i 14 planer der det totalt har vært 25 innsigelser til ulike tema. Det gjelder alle innsigelsesmyndighetene selv om de fleste har vært fra fylkesmannen. Til 9 av planene er det bare fylkesmannen som har hatt innsigelse.

8 innsigelser er løst gjennom dialog. En innsigelse er løst gjennom mekling. For de planene med flest innsigelser så er de fremmet mot slutten av året så dialogen pågikk enda ved årsskifte. Dett gjelder kommuneplanene for Kragerø og Porsgrunn samt ny 4-felt motorveg gjennom Grenland.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelsen på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer på offentlig ettersyn hvor fylkesmannen har samordnet uttalelser med statlige innsigelser	14
Antall innsigelser som er fremmet	25
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	1
Antall innsigelser som er avskåret	3

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Som følge av sammenslåing av embeter og vedtak om at hovedkontoret til embetet flyttes til Tønsberg har vi mistet flere medarbeider i 2018. Vi utvidet kapasiteten med en stilling på slutten av 2017 men denne kapasitetsøkningen ble ikke realisert fordi vi mistet medarbeider alt før den nye medarbeideren var ferdig med sin opplæringsperiode. Med tillegg for sykdom har vi samlet sett i gjennomsnitt bare hatt 50 % av den normale (utvidede) kapasiteten på dette fagområdet. Nyrekruttering var vanskelig inntil alle forhold omkring hvilke avdeling som skulle være i Skien ble bestemt våren 2018. Det har heller ikke vært mulig å omprioritere personell da vi på alle avdelinger har hatt stor tap av jurister som følge av omstillingssituasjonen.

Vi har så langt mulig prioritert næringssaker der andre samfunnsinteresser enn rettsikkerhet har gjort seg gjeldene med stor vekt.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
111	17	92	163	0	1	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)**Rapportere på**

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Klagesaker på reguleringsplan er prioritert i en ellers krevende situasjon i 2018.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	9
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	87
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	5
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	0

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)**Rapportere på**

Beskriv minst to tiltak gjennomført av flere regionale aktører under fylkesmannens ledelse for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunene.

Boligsosial konferanse med Husbanken Sør, Fylkesmannen i Vestfold, Telemark og Aust-og Vest-Agder.

I samarbeid med NAV fylke gjennomførte vi en questback blant alle ansatte på NAV kontorene i fylke om barns levekår. Ett av spørsmålene her var hvor ofte tjenestemottakers boforhold ble etterspurt i kontakt med NAV.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
3	0	

Tiltak 1; 3 kommuner mottar kommunalt rustilskudd til oppfølging i bolig Tiltak 2; Bamble og Kragerø er programkommuner i regi av Husbanken

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2018. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Fylkesmannen i Telemark har hatt én lærling innenfor dataelektronikkfaget. Vedkommende skal avlegge fagprøven vinteren 2019.

Rapportering på fellesføring 2018 (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)**Rapportere på**

Embetet skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet. Se kap. 4.1 *Fellesføringer 2018*

I forbindelse med sammenslåingen med Fylkesmannen i Vestfold har vi ikke inngått nye kontrakter i 2018. Vi har rutine i RiskManager for hvordan man skal forholde seg til innkjøp. Vi har innkjøpsavtale gjennom Statens innkjøpscenter når det gjelder rekvisita og reisebyråtenester. Kontormøbelavtale har vi gjennom et samarbeid vi hadde med BTV Innkjøp. Dette innkjøpssamarbeidet har opphørt. Vår avtale med NorEngros via dette samarbeidet gjelder tom. 30.04.2020. Avtalen med multifunksjonsmaskiner (RICOH) er forlenget tom. 31.10.19. Vi skal etter hvert over på avtale med Fylkesmennene/KMD. Det er utpekte personer som foretar innkjøp på disse avtalene.

Regjeringens inkluderingsdugnad (5 % målet) (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

I årsrapporten skal Fylkesmannen redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18 sendt ut juli 2018.

Fylkesmannen i Telemark ønsker et mangfold blant sin ansatte, og vi oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke på utlyste stillinger, uavhengig av kjønn, kulturell bakgrunn, alder, nedsatt funksjonsevne eller hull i Cv 'en

Det har i 2018 vært utlyst 10 stillinger. Av søkerne på disse, opplyser 7,3 % at de har minoritetsbakgrunn og 1,5 % opplyser at de har nedsatt funksjonsevne. Ingen ble ansatt da de ikke oppfylte kravene til kompetanse.

Det har vært oppmerksomhet på kandidater med «hull» i CV 'n. Det vil si at de har vært uten jobb i mer enn 2 år. Fra tidspunktet for inkluderingsdugnaden har det ikke vært noen søkere med «hull» Cv 'n som har oppfylt kravene til kompetanse.

Kort beskrivelse av aktiviteten... (fra kapittel 7.3.7.1.1 i TB)**Rapportere på**

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

I 2018 utbetalte Fylkesmannen i Telemark kr 4 744 734,- i tilskudd til 44 trossamfunn, fordelt på til sammen 8738 medlemmer. Fire trossamfunn fikk avslag på tilskudd på grunn av manglende revisorattestasjon av regnskapet. Disse ble omgjort i ettertid. Ett trossamfunn fikk avslag på grunn av oversittelse av innsendingsfristen. Det ble gjennomført 11 møter med forstandere i trossamfunn. Ingen tilsyn. Fylkesmannen registrerte ingen nye trossamfunn i 2018. Ett trossamfunn søkte om tilskudd til privateid kirkebygg, og fikk innvilget dette av Kulturdepartementet.

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.7.2.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Mottatt 88 søknader om askespredning og 88 ble innvilget.

Ingen avslag.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.7.3.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har behandlet to søknader om dispensasjon fra helligdagsfredloven § 5. Begge ble innvilget.

Vi har fått inn en søknad om typisk turiststed i 2018. Den er under behandling.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2 og bakgrunnsinformasjon (metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har gjort på bakgrunn av de valgte kildene. Fylkesmannen skal sende inn foreløpig tilsynsrapport fortløpende i eget skjema på FM-nett.

Vi gjennomfører en risikovurdering før vi lager tilsynsplanen. Vi er et lite embete, hele avdelingen deltar i vurderingene. På den måten får vi samlet all formalisert og uformell informasjon. Vi har laget et eget risikovurderingsverktøy basert på statistikk fra GSI, Skoleporten o.l. samt egen områdeovervåkning. I egen områdeovervåkning bruker vi bl.a. vår sammenstilte oversikt over henvendelser, klager, saker i håndhevingsordningen, tilsyn og annen informasjon vi får i møte med sektoren og befolkningen. Vi legger alltid det totale bildet vi har til grunn for vurderingen av hvilke kommuner vi skal føre tilsyn med.

Spesielle vurderinger barnehage:

Informasjon som kom fram i klagesak samt forholdet til private barnehageeiere var utslagsgivende for tilsyn av Notodden kommune. For Drangedal var tiden siden siste tilsyn, mangel på barnehagefaglig kompetanse i kommunen samt utskiftinger i ledelsen en del av begrunnelsen. I Nissedal var det 5 år siden siste tilsyn. Kommunen samarbeidet med en annen kommune for å føre tilsyn, denne ordningen var det viktig å få vurdert.

Spesielle vurderinger skole:

I kommunene der vi førte tilsyn med elevmedvirkning var resultatene fra elevundersøkelsen avgjørende for valg av kommuner.

På bakgrunn av klagesaker og skolemiljøsaker var Fylkesmannen usikker på om elevene fikk spesialundervisning når de ikke hadde tilfredsstillende utbytte av opplæringa. Det var hovedgrunnen til at vi førte tilsyn med Telemark Fylkeskommune.

Vi hadde hatt flere henvendelser om skolemiljøsaker fra en skole i Bamble. Det så ut som om sakene skulle vært hos Fylkesmannen, men ikke var blitt sendt hit. Det ble skapt usikkerhet rundt håndtering av varsel om krenkelse fra ansatt.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage(kun særskilte tilfeller)/skole	Tema for tilsynet	Stedlig/skriftlig	Antall poeng	Delt tema(er) i tilsynet (skriv inn alle dersom flere).	Dato for åpning av tilsyn	Dato for foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12	Er foreløpig tilsynsrapport sendt til Udir
Barnehage	Drangedal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	4	Bhgl §§ 19b og 19 e	22.01.2018	07.05.2018	Avsluttet	Ja

Barnehage	Nissedal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	4	Bhgl § 19	20.06.2018	27.09.2018	Endelig rapport	Ja	
Barnehage	Notodden		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	4	Krav til bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i ikke-kommunale barnehager jf. § 14a	5.10.2018	17.12.2018	Foreløpig rapport	Ja	
Opplæring	Bø	Bø ungdomsskole	Egenintiert	Stedlig	3	Elevmedvirkning	3.10.2017	14.05.18	Foreløpig rapport	Ja	
Opplæring	Tokke		Egenintiert	Stedlig	3	Elevmedvirkning	13.12.2017	25.05.18	Foreløpig rapport	Nei	
Opplæring	Telemark fylkeskommune	Skien videregående skole og Hjalmar Johansen videregående skole	Spesialundervisning	Stedlig	10	1. Undersøke og fatte vedtak som oppfyller retten til spesialundervisning. 2. Oppfylle kravene til enkeltvedtak. 3. Planlegge spesialundervisningen. 4. Gjennomføre og følge opp spesialundervisningen.	1. 03.2018	15.05.2018	Endelig rapport	Ja	
Opplæring	Siljan		Egenintiert	Stedlig	3	Elevmedvirkning	09.03.2018	22.08.2018	Foreløpig rapport	Nei	
Opplæring	Fyresdal		Egenintiert	Stedlig	3	Elevmedvirkning	26.10.2018	19.12.2018	Foreløpig rapport	Nei	
Opplæring	Bamble	Rugtvedt barneskole	Skolemiljø	Stedlig	6	1. Plikten til å følge med å gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt elelr godt skolemiljø. 2. Plikten til å umiddelbart å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som arbeider på skolen krenker en eller flere elever. 3. Pliktene til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak. 4. Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et godt og trygt skolemiljø. 5. Plikten til å informere og involvere elever og foreldre.	8.08.2018	27.11.2018	Foreløpig rapport	Ja	
Opplæring	Porsgrunn		Egenintiert	Stedlig	3	Elevmedvirkning	13.12.2017	22.08.2017	Foreløpig rapport	Nei	

Rapportering av antall meldte skolemiljøsaker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall meldte skolemiljøsaker til embetene som håndhevingsmyndighet, resultat av behandlingen og saksbehandlingstid.

Det vises til rapportering sendt Utdanningsdirektoratet i begynnelsen av januar 2019. Når det gjelder saksbehandlingstid og resultat av behandlingen rapportere vi her på de sakene som ble ferdigbehandlet i 2018.

37 saker ble meldt til oss i 2018. I tillegg ble det fattet vedtak i 8 saker fra 2017. Samtidig var 6 saker ikke ferdigbehandlet ved overgangen til 2019. Til sammen ferdigbehandlet vi da 39 saker i 2018.

Aktivitetsplikten var brutt i 26 saker. I 3 saker var den ikke brutt. 4 saker ble avvist. I 6 saker ombestemte melder seg slik at det likevel ikke ble fattet vedtak hos oss.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 69 dager. Det er stor spredning i saksbehandlingstiden for den enkelte sak. På det meste har vi brukt 273 dager. Noen vedtak er nede i ca. 35 dager. Saksbehandlingstiden i avvsningsaker ligger mellom 2 og 16 dager. 79% av sakene har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 38 dager. Spredningen er 86 til 2 dager (avvsningsvedtak er inkludert).

Vi har utarbeidet rutiner for hvordan sakene skal håndteres. Vi tar kontakt med melder med en gang saken er meldt så sant det er praktisk mulig.

Saksbehandlingstiden er for lang, særlig i de tyngste sakene. Den generelle kapasiteten er en årsak. Sakene har førsteprioritet internt. Men når saker i håndhevingsordningen kommer inn samtidig med at vi har store tilsyn gående så må vi også ha framdrift i tilsynsarbeidet. Klager på enkeltvedtak må håndteres uten at saksbehandlingstida blir for lang. Omstillingsarbeidet i forbindelse med etableringen av nytt embete har tatt kapasitet og fokus.

Etter at embetene ble tilført nye ressurser til arbeidet sommeren 2018 har vi tilsatt en person. På grunn av oppsigelsestid får vi ikke effekt av det før i 2019.

Høsten 2018 gjennomgikk vi arbeidet for å få ned saksbehandlingstiden. Vi satte et mål om å behandle sakene innen 40 dager. Mot jul så vi at tendensen var raskere håndtering. Erfaringen er at det er vanskelig å komme noe særlig under 40 dager i ordinære saker. Prosessen med å snakke med barnet, opplyse saken, kommunisere med skole/skoleeier og skrive vedtak tar tid. Til tross for bevissthet på framdrift av saken, tar de enkelte elementene sin tid.

Vi ser også at kommunikasjonen med foresatte bidrar til å forlenge saksbehandlingstida i de vanskelige sakene. Når saken er meldt, mottar vi jevnlig informasjon og/eller ny informasjon fra de foresatte. Det tar tid å håndtere denne informasjonen korrekt og å konkludere med at nå er saken tilstrekkelig opplyst. I slike situasjoner har det vært krevende å komme til det punktet der vi kan begynne og skrive vedtakene.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Vi hadde 61 klager i 2018 mot 72 i 2017. På barnehage har vi de siste årene hatt lite klager, nå er vi nede i 2.

På skole hadde vi en tydelig nedgang i klager fra frittstående grunnskoler, fra 8 til 0. På grunnskoleområdet ellers er nedgangen liten. Når det gjelder klager på standpunkt er antallet her også rimelig stabilt. Det samme gjelder klager på høsteksamen i videregående skole.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 16	1	0	1	0	0
Forskrift om familiebarnehager § 7	0	0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0	0	0	0	0
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	0	0	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 16 a	0	0	0	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 19 e	1	1	0	0	0
Barnehageloven § 19 g	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 19 h	0	0	0	0	0
	2	1	1	0	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	23	0	2	21	0
Standpunkt i orden og oppførsel	1	1	0	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	8	1	2	5	0
Skysst, § 7-1	12	4	1	7	0
Skoleplassering, § 8-1	10	2	2	6	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	2	0	0	2	0
Sum	56	8	7	41	0

Klagebehandling - Vidaregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	2	0	2	0	0
Inntak, § 3-1 sjette ledd	1	0	1	0	0
Sentralt gitt skriftlig eksamen	742	140	602	0	0
	745	140	605	0	0

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for skole (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena mellom skoleeiere og UH-institusjoner, med sikte på kompetanseutvikling i grunnsopplæringen. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet. Fylkesmannen skal gi en beskrivelse av de tiltakene som er lagt til rette innenfor fagfornyelse, skolemiljø og andre relevante tiltak som inngår i kompetansesmodellen.

Etablering av samarbeidsarenaer

I vel 10 år har skolesektoren i fylket lagt sitt samarbeid til Forum for utdanning Telemark (FFUT). I forumet er kommunene, fylkeskommunen, UH-sektoren, Utdanningsforbundet, KS og Fylkesmannen representert.

Nettverkene Grenland+, Midt-øst og Vest håndterer samarbeidet i sine regioner. Midt-øst samarbeider også med Kongsbergregionen. Etter drøfting i FFUT var det enighet om å legge samarbeidet om fagfornyelsen, desentralisert kompetanseutvikling og skolemiljø til disse etablerte nettverkene. Status ved årsskiftet var at nettverkene er godt i gang med arbeidet. De har i fellesskap kommet fram til satsinger de kan samarbeide om.

Erfaringer og utfordringer

- Det har vært utfordrende for regionene og skoleeiere å arbeide i partnerskap med UH.
- Fylkesmannen har vært i dialog med UH om innholdet i og forventningsavklaringer om partnerskapsrollen. Vi hadde i utgangspunktet forskjellig forståelse, men mener nå at dette er avklart. FFUT har også hatt rolleforståelsen på dagsorden.
- Regionenes kompetanseplaner har vist at rammene i oppdraget ikke har vært tilstrekkelig forstått når det gjelder:
- Å lære i et partnerskap
- Skape eierskap for tiltak på lærernivå og skoleeiernivå
- Det har vært utfordrende å få formidlet intensjonene med ordningen. En del av kommunene har strevd med å samle sine innsatser under fanen desentralisert. Uavhengig av hvilke satsinger de velger, skal det legges inn under målene for desentralisert kompetanseutvikling.
- UH-sektor var ikke rustet og forberedt på størrelsen i oppdraget.
- Friskolene er i liten grad involvert i ordningen.
- Fylkesmannen måtte være tett på nettverkene for å få satt i gang arbeidet.
- Balanse FM/kommune har vært tolket forskjellig i embetene. Når kommuner samarbeider i kommuneovergrepene nettverk krever det at embetene har tett kontakt og er godt koordinert. I tillegg må nettverkene/kommunene forstå at regionen må forholde seg til to embeter.
- Skoleeierne har behov for å skolere sine ledere før de involverer lærerne. Flere planer avspeiler dette. I det videre arbeidet må en sikre at kompetansehevingen når lærerne.
- Kommunene hadde brukt andre kompetansetilbud enn UH da ordningen kom. Vi har brukt mye tid på å skape forståelse for at det er UH som skal brukes i desentralisert ordning.
- UH er avhengig av forutsigbarhet for å kunne planlegge sin drift. Kommunene planlegger for kommende skoleår. Fylkesmannen ser at denne planleggingshorisonten kan bli for kort for UH.
- UH må bygge ytterligere kompetanse i prosjekt- og prosessarbeid.
- Skolene trenger analysekompetanse. Flere planer avspeiler dette.

Tiltak

- FM har markedsført ordningene og holdt regionene løpende orientert bl.a. på våre hjemmesider Desentralisert ordning, fagfornyelsen og skolemiljøarbeidet er drøftet i FFUT, i regionene og i kontaktmøtene.

- Vi har deltatt i Udirs nettverksmøter.
- Vi har brukt erfaringer fra andre saksområder for å få en helhetlig tilnærming til feltet.
- Skolemiljøarbeidet har vært tatt opp jevnlig i regionnettverkene.
- Deler av region Midt_Øst har lagt arbeidet med skolemiljø inn i desentralisert kompetanseutvikling.
- Region Vest har inkluderende barnehage- og skolemiljø som en del av desentralisert kompetanseutvikling.
- Regionene samarbeider med Læringsmiljøsentret om skolemiljøarbeidet.
- Fylkesmannen har forberedt satsingen *Skolen som profesjonell aktør i skolemiljø saker*. Den settes i gang våren 2019.
- Fylkesmannen etterspurte i 2018 behovet for støtte til skolemiljøarbeidet hos friskolene. De ønsket seg et nettverk. Det starter opp i disse dager.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for barnehage (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena for barnehagemyndighet, barnehageeiere og UH-institusjoner. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet, og gi en helhetlig status på kompetanseutvikling på barnehagefeltet i fylket i henhold til tiltakene i revidert kompetansestrategi for barnehage (2018-2022).

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Rapporteringskravet er splittet i to (se kapittel 7.3.8.8) av tekniske grunner for å koble riktige tabeller til årsrapporteringen.

Etablering av samarbeidsarenaer

Fordi Vestfold og Telemark skulle slås sammen fra 1. januar 2019 videreførte vi ordningene for regional kompetansestrategi fra 2017.

Samtidig som vi utlyste og tildelte kompetansemidler og tilretteleggingsmidler for 2018 startet også arbeidet med å etablere nye samarbeidsarenaer. Dette har vært tema på to kontaktmøter vi har hatt med barnehagemyndighetene i Telemark. Vi har jobbet sammen med Vestfold, og det er laget framdriftsplan for gjennomføring av kompetansestrategien. Vi hadde felles samling for alle relevante aktører sammen med Vestfold. Vi har også hatt separate møter med representanter fra Universitetet i Sørøst- Norge. Det er etablert lokale nettverk. Vi har forberedt etableringen av regionale nettverk.

De lokale nettverkene er tildelt kompetansemidler til arbeidet med rammeplanen.

Status på kompetanseutvikling på barnehagefeltet i Telemark viser stor aktivitet. Telemark har i flere år hatt tilnærmet full pedagogdekning og få dispensasjoner både for styrere og pedagogiske ledere. Vi har barnehagemyndigheter som koordinerer, planlegger og tilbyr kompetansetiltak for private og kommunale barnehager og vi har aktive, private barnehageeiere som har fokus på kompetanseutvikling. Vi ser en utvikling mot stadig flere fagarbeidere i barnehagene. Etter- og videreutdanningstiltakene er i stor grad tilpasset lokale kompetanseutviklingsbehov og innenfor satsingsområder i revidert kompetansestrategi og revidert rammeplan.

Erfaringer og utfordringer

- Vi har ikke hatt tilbud om kompetanseheving for assistenter og fagarbeidere. Årsak: Liten interesse. Det kom fram i drøftinger med barnehagemyndighetene mot slutten av 2017.
- De statlige kompetansemidlene er etterspurt. UH-sektoren er involvert Samarbeidet fungerer godt. Det er satt fokus på ulike deler av rammeplanen.
- Sektoren har vist stor interesse for lokal etter- og videreutdanning.
- Fange opp barnehager/barnehageeiere som «går under radaren» i de regionale og lokale kompetanseutviklingstilbudene.
- Bli ennå bedre til å sørge for at kompetanseutviklingen gjennomføres barnehagebasert.

Tiltak

- Etablering av lokale nettverk.
- Forberedelse av etablering av regionale nettverk.
- Etablere samarbeidsforum for Vestfold og Telemark.
- Rammeplankurs er gjennomført med stor deltagelse, 400 pedagoger.
- Arbeidet med barnehagefaglig kompetanse var barnehagebasert og finansiert gjennom fordeling av kompetansemidler.
- En klasse har gjennomført veien til fagbrev/praksiskandidater.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Andel deltakere fra kommunale barnehager	Andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	382 322	25	48 %	52 %
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0	0 %	0 %
Kompetanseutviklingstiltak for samisk	0	0	0 %	0 %
Økonomisk tilrettelegging	645 500	33	52 %	48 %

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	3 173 500
Andel barnehagemyndigheter som har fått midler	87 %
Andel kommunale barnehager som deltar i tiltak	54 %
Andel ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	46 %
Andel barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	21 %
Andel barnehager deltatt på tema: språkmiljø	23 %
Andel barnehager deltatt på tema: realfag	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: barn med særskilte behov	15 %
Andel barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	37 %
Andel barnehager deltatt på tema: danning og kulturelt mangfold	8 %
Andel barnehager deltatt på tema: annet	39 %

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)**Rapportere på**

Årsrapporten skal inneholde en egenvurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Tilskuddsordningene er forvaltet etter de retningslinjene som Udir har lagt til grunn gjennom ulike tildelingsbrev og informasjon på FM-nett.

Tilskudd til svømming: Vi har informert om tilskuddsordningene via våre hjemmesider og brev til kommunene. Denne informasjonen har omfattet alle kriterier for å søke, tilskuddssats og frister. Alle som har søkt om tilskudd i 2018 har fått svar innen kort tid.

Tilskudd til barn og unge som søker opphold i Norge: Vi har tatt imot søknader fortløpende og informert om tilskuddssats i tildelingsbrevet.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)**Rapportere på**

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning

- Ressurser avsatt til kontrollarbeid

Antall årsverk på Fylkesmannens landbruksavdeling viser en nedgang med ca. 2 årsverk, sammenliknet med 2017. Dette skyldes at Fylkesmannen i Telemark og Vestfold slår seg sammen fra 01.01.2019. Denne prosessen skaper usikkerhet, og vi opplever på avdelinga at noen ansatte slutter og går til andre arbeidsgivere. På grunn av sammenslåingsprosessen, har rekruttering av nye ansatte blitt skjøvet litt på i tid. I kommunene er det en liten økning av antall årsverk, (1 årsverk), sammenliknet med 2017. En kommune har nå 2 årsverk innen landbruk sammenliknet med kun ett årsverk i 2017.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2018	12.1
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2018	0.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	1.5
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	7.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2018	12.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018	34.0

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett... (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett, herunder omfang (kilometer/kroner) for nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsvegnettet.

Tildelingbrev fra KMD for virkemiddelbruk for bedre skogsbilveinett legger vekt på følgende:

- Fortsatt behov for ombygging og utbygging av nye skogsbilveier for å holde kravene som tømmertransporten og transportutstyret setter.
- Faglig god planlegging av veiprojektene.
- Oppfølging av byggeprosjektene underveis i anleggsperioden.
- Sluttkontroll.
- Krav til veiens utforming og bæreevne på grunn av endring i klima og bruk av tyngre kjøretøy.
- Skille mellom ombygging og ordinært veivedlikehold.

Fylkesmannen i Telemark rapporterer om følgende tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsbilveinett:

Fylkesmannen har fastsatt retningslinjer for søknader om tilskudd med vekt på at søknadene om tilskudd skal inneholde byggeplaner, spesifiserte kostnadsoverslag og lønnsomhetsberegning. For at byggeplanen skal vise at de planlagte skogsbilveiene skal tåle intensiv utkjøring av tømmer, moderne vogntog med høy totalvekt samt økt mengde nedbør og flom kreves det særskilt at byggeplanen inneholder tverrprofil eller beskrivelse som viser oppbyggingen av veilegemet, massekvaliteter og detaljert stikkrenneplan.

For prioritering av tilskudd til veier med høy byggekvalitet går det fram av retningslinjene at helårs skogsbilveier med høy byggekvalitet for intensiv utkjøring av tømmer prioriteres samtidig som disse prioriteres høyest ved fastsetting av tilskuddsprosent. Skogsbilveier med begrensinger i teleløsning og nedbørsrike perioder prioriteres lavere.

Fylkesmannen har 18.01.2018 varslet kommunene i årlig brev om behov for økt oppfølging av skogsveianlegg i byggeperioden, samt at det i søknad om tilskudd skal angis hvem som har ansvaret for byggeledelse. Antallet underveisbefaringer av skogsveianlegg har økt vesentlig både hos kommunene og Fylkesmannen. Fylkesmannen deltar samtidig på enkelt av kommunenes ferdiggodkjenninger og resultatkontroller av skogsveianlegg.

Av tiltak gjennomført av Fylkesmannen utover bruk av fastsatte retningslinjer for Telemark for søknader om skogsveier nevnes følgende:

- Byggeplaner gjennomgås for å sjekke byggekvalitet, kostnad, motstand mot nedbør og flom og lønnsomhet.
- Regnskap ved del- og sluttutbetalinger gjennomgås for kvalitets- og kostnadskontroll av veibyggingen.
- Ved gjennomgang av både byggeplaner og regnskap legges det vekt på at byggetiltaket ikke inneholder vedlikeholdstiltak.
- For sjekk av tilstanden på bruer på skogsbilveinettet i fylket har Fylkesmannen leid inn konsulentfirma for dette, 195 bruer i 7 kommuner er kontrollert med rapport for hver enkelt bru og lagd egen kartløsning for registrering av og oversikt over bruer på skogsbilveinettet.
- For bedring av byggekvalitet og samordning av informasjon om krav utad til næringen er det hold kurs for entreprenører som bygger skogsbilveier.

For oppfølging av oppskrivning av veilistene til Statens Vegvesen for kommunale veier til bruksklasse for 60 tonn totalvekt for tømmerbiler, er kommuner med fortsatt potensiale for oppskrivning kontaktet.

Gjennomført fagdag for skogansvarlige i kommunene med tema bl.a. om virkemidler for bygging av skogsbilveier og muligheter for oppskrivning av kommunalt veinett til 60 tonn totalvekt for tømmerbiler.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	11.6	3 554 198.0	5 096 179.0
Ombygging	25.6	3 317 511.0	4 746 415.0
Vedlikehold	473.2	0.0	3 721 157.0

Tilskudd gitt til kostnad for oppgitt lengde ferdig bygde og ombygde veier det enkelte år. Skogfond utbetalt til skogsveibyggning og vedlikehold uavhengig om tiltakene er ferdig bygd eller er under bygging.

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)**Rapportere på**

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

16 av 18 kommuner er i 2018 gått over til lagring av kartdata i sentral felles kartdatabase (SFKB). 2 kommuner har ikke oppdatert SFKB i 2018 med kontinuerlig ajourhold av AR5. En av kommunene som ikke har gått over til SFKB, har sendt kontinuerlig ajourhold i 2018, den andre sendte ajourhold helt på slutten av 2017.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	11 %	2	18

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)**Rapportere på**

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Viser til kontrollplanen. Det var ikke satt opp kontroll av søknader om Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel i 2018 for Telemark.

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt... (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)**Rapportere på**

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt over og en vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen.

SMIL: En klagesak og en dispensasjon i Skien kommune.

Klage- og dispensasjonssaker

Betegnelse på rapporteringskrav	Klager medhold	Klager delvis medhold	Klager avslag	Klager under behandling	Dispensasjoner innvilgelse	Dispensasjoner avslag
Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	0	0	3	0	0	0
Avløsning ved sykdom og fødsel mv.	0	0	1	0	4	0
Tidligpensjon for jordbrukere	1	0	0	0	3	0
Regionale miljøtilskudd	0	0	1	1	0	0
Veterinære reiser	0	0	0	0	7	1
SMIL	0	0	1	0	1	0
NMSK	0	0	0	0	0	0

Godkjente bruksregler og utarbeidede distriktsplaner (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)**Rapportere på**

- Rapporter på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner
- Beskriv hvilke tiltak fylkesmannen har gjennomført knyttet til brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg.

Ikke relevant for Telemark.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)**Rapportere på**

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

I 2017 ble det innført et nytt søknads- og saksbehandler system for produksjonstilskudd. Dette systemet har blitt godt tatt imot av både søkere og saksbehandlere. Det er flere kontroller i søknadsprosessen, og feilmulighetene er derigjennom blitt redusert. Saksbehandlere i kommunene legger nå inn eventuelle avkortinger direkte i saksbehandlersystemet. Fylkesmannen har derfor begrensede muligheter for oppfølging av kommunene da vi ikke har en samlet oversikt over avkortingene underveis i saksbehandlingsprosessen.

Det er ingen rapportering fra kommunen til Fylkesmannen om saker med feilopplysninger/avkorting. Noen kommuner sender kopi av vedtak om avkorting til Fylkesmannen. I 2017 er det totalt avkortet kr 549 324 i til sammen 38 saker. Disse fordeler seg slik: En sak gjaldt brudd på bestemmelser om plantevernjournal, en sak brudd på bestemmelser om dyrevelferd, 10 saker var feilopplysninger, 25 saker manglende/mangelfull gjødslingsplan og en sak gjaldt regelverksbrudd.

Skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)**Rapportere på**

Etter en svært tørr sommer har mange Fylkesmenn måttet legge ekstra innsats i prognosering av skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket. I tørkeområdene må Fylkesmennene påregne ekstraordinær saksmengde for ordningen med erstatning etter avlingssvikt. Oppgaven er beskrevet i VØI pkt. 5.1.10.13 hvor det normalt kun skal avviksrapporteres. På grunn av årets ekstraordinære situasjon vil vi at Fylkesmennene skal rapportere på følgende;

- Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket.
- Gi en kort oversikt over hvilke tiltak som ble iverksatt, i embetet og overfor kommunene
- Vurder effekten av tiltak som ble iverksatt
- Gi en kort vurdering av hvilke forhold som medvirket til eller vanskeliggjorde arbeidet for å nå Regjeringens mål om at erstatningssakene skal behandles i 2018.

Telemark opplevde i 2018 den tørreste sommeren på over 50 år. Dette igjen medførte at mange landbruksforetak i fylket fikk oppleve avlingssvikt med bakgrunn i tørken. Verst gikk det utover grassavlingene og spesielt ble kommunene fra midt, vest og øst Telemark hardt rammet. Fylkesmannen rapporterte jevnlig inn til landbruksdirektoratet om status og vurdering for skadepotensial, antall saker som det lå an til å komme samt estimert erstatningsutbetaling. Fra første til siste rapportering forverret tallene seg betydelig grunnet tørken. Totalt mottok Fylkesmannen innen fristen 31.10.18, 873 søknader om erstatning.

Fra begynnelsen av juli begynte Fylkesmannen arbeidet med å forberede seg på det som vi så ville komme. Fylkesmannen deltok på ulike møter arrangert av faglaga i landbruket med informasjon om tiltak som kunne iverksettes for å bøte på situasjonen samt gi orientering om erstatningsordningen.

I begynnelsen av august inviterte Fylkesmannen samtlige kommuner til fag og informasjonsmøte hvor vi gjennomgikk situasjonen samt gjennomgang av ulike rutiner ved saksbehandlingen av erstatningssaker.

Med bakgrunn i resultatet av de forhandlinger som partene i landbruket gjennomførte. – ekstra tilskudd, nye satser og et ønske om rask saksbehandling av erstatningssøknader, medførte dette til at Fylkesmannen gjorde noen interne rokkeringer, slik at flere saksbehandlere ble frigjort til saksbehandling for erstatningssaker. Siste 2 måneder før jul var det totalt 4 fulle stillinger i sving med arbeidet fordelt på 6 saksbehandlere. I tillegg utvidet Fylkesmannen stillingsprosenten til en av saksbehandlerne fra 50 til 80 % i tilsvarende periode. Fylkesmannen sendt i september ut en oppfordring til kommunene om å prioritere arbeidet slik at målet om at flest mulig fikk behandlet sin søknad inne jul.

Resultatet av dette ble at ca 70 % av erstatningssakene ble behandlet ferdig innen nyttår. Fylkesmannen gjorde en intern prioritering som medførte at søknader fra bruk med husdyr og grovfor ble behandlet først fordi der var behovet for å sikre vinterforsyningene størst. I tillegg ble enkle søknader om erstatning for avlingssvikt i kornproduksjon fortløpende behandlet.

Av tiltak som medvirket til vanskelig gjøring av målsettingen var i første rekke oppgaven med å få på plass nok saksbehandler kapasitet både ute i kommunene samt hos Fylkesmannen. Mange ordinære oppgaver ble satt på vent eller fikk en tynnere behandling. Spesielt gikk dette utover PT og RMP samt andre forvaltning og utviklingsoppgaver. Det andre var at nytt regelverk for ordningen kom seint på året og gjorde til at saker hopet seg opp i påvente av at de nye satser ble vedtatt samt at endringer i forvaltningen av ordningen i form av informasjon og rundskriv krevde at kommuner og Fylkesmannen måtte endre på arbeidsmetodikken. Endringen som medførte at det ikke var pålagt å være tilstede for kommunen når grovforlageret skulle måles opp var klart med på å lette arbeidsmengden med behandling av saker. Landbruksdirektoratet var også svært aktive med å sende ut jevnlig informasjon om endringer i ordningen og gi kommentarer til ulike problemstillinger som dukket opp i kjølvannet av endret regelverk.

Fylkesmannen er tilfreds med at ca 70 % av søknaden fikk sin behandling innen målsatt dato. Men erkjenner at trykket på saksbehandlerne både

i kommuner og hos Fylkesmannen til tider var i overkant stort.

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering... (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering av hvordan arbeidet med 0-24-oppdraget har fungert i henhold til embetets målsettinger og ambisjoner. Herunder skal det framkomme hvilke egne mål som er satt for arbeidet, jf, andre oppdrag 3.2.1.6.1. I egenvurderingen skal fylkesmannen vurdere hvilke tiltak som har gitt de beste resultatene og i størst grad bidratt til samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

I Telemark har vi hatt ei Barn- og ungegruppe (BUG) som har hatt ansvaret for å lage plan og følge opp målsettingene. Gruppen har vært ledet av utdanningsdirektøren og underdirektør for helse- og sosialfeltet. Gruppen har vært sammensatt av representanter for alle fagavdelingene. Ledergruppen har godkjent planen og behandlet evalueringen. Avdelingsdirektørene har hatt ansvar for å gjennomføre tiltakene.

BUG har også laget plan for arbeidet med Barnekonvensjonen.

I arbeidet med tiltak og evaluering av tiltak har ansatte i Utdannings- og vergemålsavdelingen og Sosial- og helseavdelingen deltatt i tillegg til BUG. For å involvere flest mulig har vi tatt i bruk Quest-back som arbeidsverktøy både i planlegging og evaluering.

Målsettinger og ambisjoner

Visjonen for 0-24-programmet er at barn og unge skal få den hjelp de har krav på slik at de kan mestre eget liv. Hovedtyngden av dette arbeidet foregår i førstelinja rundt barnet. Fylkesmannens oppgave har vært å være pådriver og gi målrettet informasjon og veiledning.

Arbeidet har vært forankret i embetsledelsen og ledergruppen. Ambisjonene våre var å få på plass en plan for arbeidet med tiltak som var både tverrfaglige og fagspesifikke.

Ledergruppen evaluerte planen på slutten av året. Gruppen konkluderte med at vi har hatt en systematisk oppfølging av 0-24-oppdraget. Gruppen var fornøyd med at tiltakene, som med noen få unntak, var gjennomført.

Ledergruppen så at omstillingen hadde medført stor utskifting av personalet. Den så også at mange av de som var igjen brukte mye tid på omstillingsarbeidet. Til sammen hadde dette påvirket muligheten til å gjennomføre alle tiltakene.

Mål for arbeidet

I 2018 hadde vi disse målene:

- Alle barn skal høres og ha innflytelse på saker som angår dem.
- Fylkesmannen skal stimulere til et samordna psykisk helsetilbud for barn og unge.
- Fylkesmannen bidrar til at utsatte barn og unge og deres familier får et samlet og samordnet tjenestetilbud.

Vurdering av tiltak

Her omtales noen av tiltakene:

BTI-arbeidet, mål 3

BTI-modellen (Bedre tverrfaglig innsats) gir kommunene et redskap for å samordne tilbudet til utsatte barn og unge. Implementering av modellen er av våre mest vellykkede tiltak for å bidra til samarbeid og samordning innad i den enkelte kommune.

Skien, Porsgrunn, Bamble, Kragerø, Drangedal og Siljan (Grenland +) jobber med implementering, men har ikke kommet like langt i dette arbeidet. Implementeringsarbeid tar tid. Erfaringen er at det er nødvendig at kommunene øremerker ressurser til arbeidet. Notodden kommune har deltatt i arbeidet i Grenlandskommunene.

Representanter fra barnevern og utdanningsavdelingen har samarbeidet om BTI internt. Utdanningsavdelingen har også deltatt i et konkret arbeid med å utarbeide en høringsveileder til bruk i skolemiljø saker. Ansatte har samarbeidet om å gi faglig informasjon på samlinger med kommunene.

Samarbeidet med KoRus Sør, som har ansvaret for BTI, har vært tett og godt inn mot Grenlandskommunene og resten av Telemark. Ved informasjon til nye kommuner i Telemark som ønsker kjennskap om BTI modellen har Fylkesmannen og representanter fra KoRus Sør reist sammen ved første besøk. Det er gitt informasjon til alle NAV kontorene i Telemark, og det er nå 4 NAV kontorer som har valgt å bli opplært i BTI modellen og delta i dette arbeidet i sine kommuner.

Nettverksmøter, koordinatormøter, fagsamlinger og felles besøk til kommuner har vært aktiviteter som har vært regelmessig gjennom året.

Kommunene gir tydelige tilbakemeldinger om at disse samlingene er viktige for arbeidet. På disse samlingene får de faglig påfyll og nettverket brukes til å dele erfaringer og lære av hverandre.

Barnekonvensjonen(BK), mål 1

Det har vært en forventning til embetets ledere om at barnets rett til innflytelse og barnets beste-vurderinger skal være på plass før enkeltsaker godkjennes. Særlig barnevern og skole har i større grad returnert saker til kommunene der BK ikke er fulgt opp. BK har vært tema på møter med kommunene.

Bruken av og bevisstheten om BK er økende både i kommunene og internt i embetet. Flere ansatte har tatt videreutdanning. Likevel er det krevende å omsette teoretisk kunnskap om BK til praktisk arbeid slik at barnets beste-vurderingene blir gode. Vi mener likevel at vi er inne i en positiv utvikling på dette området.

Forsøk med NAV-veiledere, mål 2

Forsøket har vært en del av tiltaksplanen for 0-24, se pkt. 7.3.10.2.1.

Implementering av rammeplanen/Arbeidet med skolemiljø saker, mål 2

Barnas opplevelser i barnehage og skole kan ha stor innvirkning på deres psykiske helse. For å forebygge en slik utvikling har vi i 6 kursdager tatt opp barnehagens læringsmiljø med vekt på å forebygge begynnende mobbeadferd.

I håndhevingsordningen har vi lagt vekt på korrekt og rask behandling av sakene, vi har skolert rektorer og skoleeiere og vi har samarbeidet med Arbeidstilsynet, Barneombudet, Læringsmiljø senteret og Fylkesmannen i Vestfold.

Vi snakker med mange barn og foresatte i skolemiljø sakene. Vi får tilbakemeldinger om at de har fått det bedre etter at saken deres ble behandlet hos oss.

Både på barnehage- og skoleområdet har vi gitt mange tilbud om og brukt mye tid på å gi målrettet informasjon og veiledning i tråd med oppdraget i VØI.

Samhandling mellom barnevernstjenester og psykiske helsetjenester, mål 2

I forbindelse med implementeringen av rundskriv 21/2015 «Samarbeid mellom barneverntjenester og psykisk helsetjenester til barns beste» ble det i Telemark etablert en arbeidsgruppe med representanter fra Fylkesmannen, barneverntjenester og helsetjenester i kommunene, og spesialisthelsetjenesten. Arbeidsgruppen har vært ledet av avdelingsleder for ABUP ved Sykehuset Telemark HF. Arbeidsgruppen har vært aktiv og har gjennomført fem møter i perioden 2016 til d.d. På initiativ fra arbeidsgruppen ble det bestemt å arrangere en dialogkonferanse for kommunalsjefer, psykisk helsetjeneste for barn og unge, representanter for kommunelegene, barnevernledere og andre relevante grupper.

Formålet med dialogkonferansen er å styrke samarbeidet mellom tjenestene, herunder identifisere mulige barrierer for godt samarbeid for barns beste. Konferansen tok også sikte på å belyse ulike utfordringer rundt samarbeid og tiltak/helsetjenester til barn og unge med psykiske symptomer/sykdom, som krever fleksible og forpliktende løsninger fra alle involverte aktører. Avslutningsvis på konferansen ble det drøftet lokale oppfølgingstiltak.

I forbindelsene med forberedelsene til dialogkonferansen gjennomførte Fylkesmannen en kartlegging av hvordan samarbeid er mellom barneverntjenester og psykisk helsetjenester for barn og unge i Telemark. Kartleggingen ble sendt ut til og besvart av barneverntjenestene og psykisk helsetjenester for barn og unge, både på kommunalt- og spesialisthelsetjenestenivå. Spørreundersøkelsen ble sendt til 77 ulike respondenter. 35 sendte inn svar og dette gir en svarprosent på 45. Vi jobber videre med oppfølgingen av kartleggingen.

Fagdag om selvmordsforebygging blant unge, mål 2

Fagdagen ble arrangert i samarbeid med RVTS. Målsettingen med fagdagen var å sette selvmordsforebygging på dagsorden og inspirere til selvmordsforebyggende tiltak på flere nivå i kommunen:

- Gjøre utarbeidet materialet kjent for kommunene og inspirere til at det tas i bruk på flere nivå.
- Gi deltakerne økt trygghet i møte med unge med selvmordstanker og øve på å fange opp signaler og spørre direkte om selvmord.

Målgruppen på fagdagen var ansatte i skole, helsetjeneste barn og unge i aldersgruppen 10 – 20 år, samt leger og psykologer som jobber med barn og unge og ansatte i barnevern og på familiesenter. Det deltok ca 60 personer på fagdagen.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretatlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Telemark har vært med i samarbeidsprosjektet "Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler" siden september 2015. Målet for forsøket har vært å legge til rette for å utvikle en modell for varig samarbeid mellom Telemark fylkeskommune og NAV-kontorene i Telemark.

De økonomiske rammene har frem til våren 2018 vært 100% tilskudd i form av forsøksmidler. Når det gjelder ressursbruk i piloten har det vært to NAV-veileder med 80% tilstedeværelse på Skogmo videregående skole og 20% på eget NAV-kontor.

Fra skoleåret 2018/2019 har styringsgruppen for forsøket i Telemark endret innretningen på forsøket. Alle de videregående skolene i Skien og Porsgrunn skal ha tilstedeværelse av NAV-veilederne. Det vil si at veilederne skal være til stede ved ytterligere tre skoler fra høsten 2018. Dette var et uttalt ønske fra fylkeskommunen for å kunne delta i et spleiselag inneværende år. Målet er å spre erfaringen fra prosjektet til nye skoler. Finansieringen skoleåret 2018/2019 er fordelt på følgende måte; 50% forsøksmidler og 50% fordelt på midler fra NAV og Fylkeskommunen. I det fjerde året er de økonomiske ressursene tilsvarende de tre første årene, men veileder-ressursene er fordelt over flere skoler med ca. 40% pr. skole.

I løpet av forsøksperioden oppleves det at samarbeidet mellom kommunenes helsetjenester og NAV har blitt tettere og at alle involverte parter i elevtjenesten etter hvert har blitt tryggere i samarbeidet med NAV. Det er også etablert et tettere samarbeid med grunnskolene i kommunene i form av foredrag om fremtidens arbeidsmarked og skolevalg. Dette medfører et felles fokus på forebygging og tidlig tilstedeværelse, og er et forebyggende tiltak som det er ønskelig å videreutvikle.

De største utfordringene skolen og NAV har møtt i arbeidet med å nå målene har vært:

- Det har tatt lang tid for veilederne å etablere seg på skolen
- Forholdet mellom skolen, NAV og OT burde vært avklart i forkant av oppstart
- Store forskjeller i elevenes utfordringer
- Vanskelig å treffe de rette tiltakene
- NAV sitt regelverk og rutiner er ikke alltid tilpasset målgruppen
- Vanskelig å måle suksess- spesielt etter endringer av fraværs grensen
- I det siste forsøksåret ligger hovedutfordringen på oppdeling av veilederressursen

Veien videre vil være avhengig av finansiering. Dersom det vil bli mulighet for sentral finansiering ev. del-finansiering med fylkeskommunen, er NAV kontorene er tydelige på at de ønsker å være med i fortsettelsen.

Fylkesmannen vil i sin kontakt med kommunene og NAV vise til prosjektet og de gode erfaringene en har gjort i løpet av forsøksperioden.

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)**Rapportere på**

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken

Telemark er en del av rovviltregion 2 Sør-Norge. Bestandsmål for gaupe er 12 årlige ynglinger. Husdyrtap til rovvilt har de siste årene blitt betydelig redusert, og konfliktnivået er lavt. 2018 har vært et svært rolig år .

Miljøvern avdelingen og landbruksavdelingen har et godt samarbeid når det gjelder behandling av søknader om FKT-midler.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Embetet har i utgangspunktet det laveste budsjettet mht kappost 052501 og 21 av alle embetene i landet. ca 60% bevilges over kappost 052501 og resten ca 40% bevilges over kappost 052521.

Sum tilskuddsposter fra post 60 - 89 på ca 91 mill kr er ned ca 10 mill fra i fjor. 91 mill er lavt sammenlignet med de andre embetene. Fra disse midlene hentes det inn midler til administrativt kostnadsdekning, ca 8,8 mill opp 1,2 mill fra 2017, noe som utgjør over 10% av tildelingen over kappost 052501. Dette er mye, men har vært nødvendig blant annet for å kunne finansiere en ekstra innsats på vergemålsområdet og 2 stillinger på arkivet for å forberede overlevering i forbindelse med overgang til FMFA og fusjonen med Vestfold. .

Styrkingen av vergemålsområdet har vært nødvendig siden fordelingen av journalposter er ca 45% ePhorte og ca 55% vergemålsPhorte. Telemark er nok det fylke som har den høyeste andelen av vergemåls - ePhorte.

Dette vises også i andel administrative årsverk i forhold til totalt antall årsverk som er opp med 1,5% til 15,1%.

Budsjettavviket for 2018 er på 2,3% tilsvarende 1,757 mill kr mot 1,2% tilsvarende 0,933 mill i 2017 som må sees på bakgrunn av noe redusert drift på grunn av fusjonene og økningen i turnover fra 1,8% i 2017 til 5,8% i 2018.

Sykefraværet har vært stabilt lavt med 4,7% som er 0,1% ned fra i fjor.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018	Kapittel 0525, 2017	Fagdep. 2017
Arbeids- og sosialdepartementet	1 490	604	1 471	619
Barne- og likestillingsdepartementet	3 080	288	2 856	0
Helse- og omsorgsdepartementet	11 309	1 532	11 784	1 677
Justis- og beredskapsdepartementet	4 815	6 549	4 500	6 418
Klima- og miljødepartementet	8 571	1 288	8 902	1 306
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	28 512	0	28 666	63
Kunnskapsdepartementet	7 221	2 836	7 023	2 837
Landbruks- og matdepartementet	10 410	0	10 347	0
Andre	188	0	186	0
Sum	75 596	13 097	75 735	12 920

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Fylkesmannens drift er ikke tilstrekkelig finansiert over kappost 052501. Vi er derfor fortsatt avhengige av å bruke av ekstra midler fra fagdepartementene, som kostnadsdekning til faste stillinger. Størrelsen på dette bidraget har de siste årene vært ca 10% av årlige samlede lønnskostnader.

Tidligere ble disse midlene brukt til å lønne engasjerte medarbeidere på ulike kontrakter. I de siste årene går nå en større andel av midlene med til å finansiere faste stillinger. På grunn av økt turnover det siste året vises ikke konsekvensene som underskudd i regnskapet, men det underliggende problemet er økende og vil ha konsekvenser for løsningen av embetsoppdraget på sikt.

Ekstra midler innenfor beredskapsområdet og på barnevern har vært viktig for løsningen av oppgavene innenfor disse sektorene.

2018 må sies å være et unntaksår, men på tross av stram økonomi, og 2 gjennomførte fusjoner, leverer embetet gode resultat med få avvik på embetsoppdraget og med sykefravær på 4,7% som er litt lavere enn året før.

3.6 Andre forhold

Besøk fra Kongehuset

Telemark hadde 2 offisielle besøk fra Kongehuset i 2018.

Kronprinsregenten deltok 28. februar på 75-årsmarkeringen for Tungtvannsakksjonen på Vemork. I tillegg til selve den høytidelige markeringen med taler og kransnedleggelse gjennomførte Kronprinsregenten med følge en skitur/frammarsj i deler av ruta sabotørene brukte fram til Vemork. Denne turen ble avsluttet med omvisning nede i selve tungtvannskjelleren, før den offisielle markeringen ble gjennomført etter en enkel lunsj.

Kronprinsparet deltok 3. mai på markering av verdensarvstatusen til Notodden-Rjukan industriarv. Et omfangsrikt program startet på Notodden og ble avsluttet med folkefest på torget på Rjukan.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Det som i vesentlig grad har preget planleggingen, gjennomføringen og oppfølgingen av embetet i 2018 er fusjonen med Vestfold. Arbeidet har involvert hele organisasjonen, ledelsen, ansatte, tillitsvalgte og alle besluttsende organer. At FMFA skulle gjennomføres samtidig har vært en stor ekstra belastning. I det alt vesentlige er embetsoppdraget gjennomført som planlagt. I noen tilfeller er arbeidet med fusjonen prioritert fremfor tilsyn og klagesaker for å kunne rekke fristen med oppstart av et nytt fusjonert embete den 1. januar 2019. Disse omprioriteringene er gjort på bakgrunn av gjennomførte risikovurderinger både av fusjonsprosessen og av gjennomføringen av embetsoppdraget.

For øvrig er det arbeidet systematisk med å utnytte tildelte ressurser bedre og øke produktiviteten. Digitalt førstevalg er en overordnet prioritet. Fylkesmannen har mål- og resultatstyring som et grunnleggende styringsprinsipp. Styringen skal være helhetlig og tilpasset risiko.

Den overordnede styringen i embetet skjer i ledergruppen i ledermøtene og i virksomhetsplan. Alle strategiske og prinsipielle saker skal opp til drøfting i ledergruppen. Vi har god styring og kontroll gjennom året.

Med utgangspunkt i de sentrale styringsdokumentene er vi laget avdelingsvise virksomhetsplaner som gir en samlet oversikt over årlige mål og resultatkrav. Virksomhetsplanen er et viktig styringsverktøy for den samlede aktiviteten i embetet, og et redskap for å følge opp og sikre at oppdragene blir utført. I forbindelse med arbeidet med virksomhetsplaner utfører avdelingene risikovurderinger av kritiske faktorer knyttet til å nå hovedmålene i oppdragene, se pkt 4.1.1. Ledergruppen gjennomfører en samlet risikovurdering i ledermøte. Det er laget retningslinjer for risikostyring i embetet.

Embetet har god økonomistyring, effektiv saksbehandling og god måloppnåing innenfor alle fagområder. Sektorovergripende oppgaver skal løses gjennom samarbeid mellom de ulike fagavdelingene.

Styringssystemet er tilgjengelig for alle ansatte via vårt intranett.

Vi har gjennomført en rekke allmøter og avdelingsmøter i 2018 knyttet til sammenslåingsprosessen med Fylkesmannen i Vestfold. Vi har opprettet felles intranettside, felles kvalitetssystem og postkasse. De ansatte har gitt tilbakemelding på at de synes informasjonen om prosessen så langt har vært meget god.

4.1.1 Embetets risikostyring

Embetets risikostyring

Embetet bruker risiko-modulen i Risk Manager for å gjøre risikoanalyser. Hver avdelingsleder har gjennomført egne analyser for sin sektor. Disse behandles i ledermøte og utgjør grunnlaget for embetes overordnede risikovurdering. Embetsledelsen har hatt et særlig fokus på følgende områder:

Aktiv og konstruktiv tilrettelegging for opprettelsen av FMFA og nytt fusjonert fylkesmannsembete fra 1. januar 2019

Vergemålsområdet - stor fare for at flere resultatmål på området ikke kan nås på grunn av svært stram økonomi – Tiltak: stram prioritering og utstrakt bruk av overtid

Saksbehandlingstidene – det er jevnt over stort press på å holde normerte frister, særlig på sosial- og helseområdet og på plan- og byggesaker – Tiltak: Fokus på forenkling og effektivisering av rutiner samt å øke fleksibiliteten i bruken av embetes samla ressurser

Øke aktivitetsnivået på tilsyn på forurensningsområdet - Tiltak: Sette inn mer ressurser

Tilskuddsforvaltning – økt fare for svikt ved stor saksmengde og korte frister – Tiltak: Revisjon av rutiner samt fokus på etikk

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Fylkesmannen har et selvstendig ansvar for å innrette embetets systemer og rutiner for internkontroll og påse at nødvendige kontrollopgaver blir utført. Risiko- og vesentlighetsvurderinger skal ligge til grunn. Vår internkontroll bygger på «Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten» og på «Forskrift for systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter».

Kvalitetssystemet RiskManager blir brukt som ledelsens styringsverktøy til avviksbehandling, revisjonskontroll av dokumenter, godkjenning og publisering av prosedyrer og retningslinjer. Høsten 2017 ble arbeidet med en ny felles plattform i RiskManager for Fylkesmannen i Vestfold og Fylkesmannen i Telemark påbegynt. Arbeidet ble fullført tidlig i 2018 og felles rutiner, varsler og avvik brukes nå aktivt.

Risikovurdering av omstillingsprosessen ble påbegynt i 2017 og fullført sammen med vårt AMU, hovedverneombudet og vår Bedriftshelsetjeneste i 2018. Ledergruppa gjennomførte samtidig en egen risikovurdering av faren for manglende måloppnåelse mht embetsoppdraget på grunn fusjonsprosessene.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Embetet opplever at bemanning og kompetansesituasjonen er god. Det er god søkermasse til ledige stillinger, med søkere fra hele landet. Embetet har i 2018 vært preget av at ansatte søker seg bort grunnet fusjonen med Fylkesmannen i Vestfold. Vi har derfor samarbeidet tett med fylkesmannen i Vestfold for å finne gode løsninger både mht interne omplasseringer og ved nyrekruttering. Fylkesmannen i Telemark er en kompetansebedrift som tilknytter seg høyt utdannede medarbeidere, og vi tilbyr varierte og spennende arbeidsoppgaver. Lønnsnivået er på høyde med fylkeskommunen og andre statlige virksomheter, men noe lavere enn i kommunene.

Arbeidet med kompetanseutvikling inngår i fylkesmannens planarbeid. Kompetanseutvikling er en del av virksomhetsplanleggingen for embetet, og en naturlig del i den enkelte avdelings virksomhetsplan. Det foreligger en egen plan for kompetanseutvikling. E-læringsprogrammene til DIFI er tatt i bruk, og det har vært fokus på å øke den digitale kompetansen.

Kompetanse som er relevant for det nye embetet har vært prioritert. Det gjelder i særlig grad på områdene IKT, fjernarbeid og mer fleksible arbeidsformer som støtter prinsippene som de nye kontorlokalene planlegges etter.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Ingen eiendeler omfattes av årsrapporten.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Endelig rapport fra Riksrevisjonen er ikke klar før i juni 2019, og frem til da er den u.off. Riskmanager er implementert både når det gjelder dokumentbehandling, avviksbehandling og risikoanalyser. Det er foretatt flere risikovurderinger i 2018, både på overordnet nivå og på avdelingsnivå. Informasjonssikkerhetsutvalget har hatt flere møter med fokus på dokumentetsikkerhet

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

2018 ble nok et år preget av omstilling, og arbeidet med etableringen av Fylkesmannen i Vestfold og Telemark. I året som har gått har det vært jobbet mye med å få på plass felles rutiner, retningslinjer, avtaleverk og råd og utvalg for det nye Fylkesmannsembetet.

Arbeidet i den lokale omstillingsgruppen har vært omfattende. Medvirkning og involvering av hele organisasjonen har vært avgjørende for å skape forståelse for omstillingen, avklare forventinger og ikke minst bygge en organisasjon for fremtiden.

Lokal omstillingsgruppe hadde 10 møter i 2018. Arbeidet i lokalomstillingsgruppe har vært konstruktiv og målrettet. Tillitsvalgte har gitt uttrykk for at medbestemmelse og medvirkning har vært tatt på alvor, og at samarbeidsklimaet har vært bra. Det har vært krevende men lærerikt.

I tillegg har embete hatt 4 AMU - møter, der mye av fokuset har vært omstilling og ivaretagelse av de ansatte i denne prosessen. Det har vært 2 fellesmøter med AMU i begge embetene, allmøter hver måned og en felles embetssamling, for å nevne noen sentrale oppgaver. Videre har det vært gjennomført innplassering av ledere og øvrige ansatte, interne utlysninger og tilsetninger. Det har vært en egen arbeidsgruppe for nye kontorlokaler i det nye embetet. I tillegg til ledelsen har tillitsvalgte og verneombudene vært representert i gruppen. Det har vært medvirkningsprosesser hvor alle ansatte har fått si sin mening. Arbeidsgruppen har i tillegg vært på befaring for å se ulike kontorløsninger.

Stamina bedriftshelsetjeneste har vært godt involvert i hele omstillingsprosessen, og alle ansatte har fått tilbud om samtaler og oppfølging.

2018 har også vært et år preget av høy avgang, og embetet har mistet mye verdifull kompetanse. Dette har ført til økt merarbeid og stor slitasje på gjenværende medarbeidere. Restanser og økt bruk på overtid har vært en del av arbeidshverdagen.

Tall på sykefravær og turnover er presentert under pkt. 2.3 i årsrapporten

Som del av personalpolitikken legges det vekt på tilrettelegging i de ulike livsfasene. Gjeldende lov – og avtaleverk og lokale tilpasninger, i forhold til velferdspermisjoner og ekstra fremforhandlede seniordager, er tiltak som skal sørge for at ansatte blir godt ivaretatt ved ulike behov.

Det har blitt jobbet aktivt med helse – og arbeidsmiljøtiltak i form av sosiale arrangementer, felles trening og egen HMS -dag.

Ansatte hos Fylkesmannen i Telemark kan bruke Riskmanager til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Varslingen kan gjøres anonymt dersom varsler ønsker dette. Det er ikke mottatt noen varselsaker i 2018.

4.3 Andre forhold

Intet å rapportere

5 Vurdering av framtidutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Dette kapitlet er egentlig ikke relevant i år siden det bør være den nye embetsledelsen som vurderer fremtidutsiktene.

Erfaring fra andre fusjonsprosesser viser imidlertid at kapasitet og leveranser oftest går noe ned i en første fase. Dette vil kunne påvirke evnen til å løse det nye samfunnsoppdraget.

Andre forhold som kan få betydning for effektiviteten til det nye embetet er tidspunkt for etablering et nytt felles hovedkontor. Å være delt på to lokasjoner er krevende for alle. Da er det viktig å etablere en «vi» kultur så raskt som mulig. Når fusjonen gjelder to parallelle virksomheter er det grunn til å håpe at innhold i arbeidet og virksomhetskulturen vil bidra til en raskere integrering og tilsvarende raskere tilfredsstillende oppgaveløsning.

Andre forhold som vil virke inn på oppgaveløsningen:

Vi er godt kjent med at det er kommet krav om gevinstrealisering etter fusjonene. Innretning og tidsplan for realiseringen vil kunne påvirke oppgaveløsningen. Det samme gjelder for ny finansieringsmodell for embetene.

Gjennom arbeidet med fusjonen er det imidlertid lagt et godt faglig grunnlag for at det nye embetet skal ha alle forutsetninger for å lykkes.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

At tjenestene fra FMFA blir levert raskt og effektivt vil være en viktig faktor her. Kanskje burde man ha ventet et 1/2 år etter at de nye embetene var fusjonert med å etablere FMFA. I slutfasen av fusjonen ble det mye "arner og bein" og usikkerhet om hvem som skulle levere hva av tjenester på det administrative området. Å fjerne denne usikkerheten raskest mulig vil være en viktig utfordring.

5.3 Andre forhold

Intet å rapportere

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Telemark.pdf](#)